kadınlara mahsus gazete

PAZARTESİ

ISSN 1300-8536

OCAK 2004 SAYI: 86 2.000.000 TL (KDV DAHİL)

Ami Vitale:

kadınlar harikadır

- DSİ Genel Müdürü Veysel Eroğlu: "Kadınlar şantiyelere alınmasın"
- "Hayata Dönüş" operasyonu dördüncü yılını doldurdu
- Kadın Araştırma Merkezleri nereye?
- Jülide Kural Frida'yla yeniden sahnede

kadınlara mahsus gazete
PAZARTESİ

Sahibi *Kadın Kültür ve İletişim Vakfı*

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü *Ayşe Düzkan*

Yayın Yönetmeni *Beyhan Demir*

Görsel Yönetmen *Ömer Süvari*

Adres *Abdullah Sokak No:9 Beyoğlu-İstanbul*

Tel-Faks *0 212 249 5959 / 0 212 245 8358*

E-Posta *pazartesi@pazartesi.org*

pazartesidergi@mynet.com

Katkıda Bulunanlar

Aslıhan Lodi, Ayşen Hadimioğlu, Ayşe Düzkan, Ayşegül Babalık, Ayşegül Oğuz, Cemaliye Volkan, Ceylan, Deniz Demir, Devrim Gökçek, Emek Ergün, Eylem Polat, Evrim Kavuncu, Firdevs Hoşer, Gülfer Akkaya, Handan Koç, Hatice Tekdal, Haziran, Marina Crespin, Mürüvvet Yılmaz, Lale Aykent Tunçman, Nazan Askeran, Necla Akgökçe, Necla Algan, Nermin Yıldırım, Nilgün, Nur Balkanlı, Pınar, Özgen Altaş, Özgün Akduran, Yelda Yücel

Renk Ayrımı *Arda Grafik*

Baskı *Mart Matbaacılık Sanatları (212) 321 2300*

Dağıtım *Yay-Sat*

ABONE FORMU

Pazartesi'yi güçlendirmek için daha fazla kadına ulaşmaya ihtiyacımız var. 10 abone bulana bir kitap veriyoruz.

Abone olmak istiyorum

Adı Soyadı _____
Adres _____
Telefon _____
E-Posta _____
Abone Süresi *1 yıl ( ) 6 ay ( )*
Başlangıç Tarihi _____

Türkiye içi
Yıllık 24 milyon, altı aylık 12 milyon
Aboneler için posta çek numarası: 662965
Bağışlarınız için T. İş Bankası Taksim Şubesi Hesap No: 1052 30000 758921 Beyhan Demir

Yurtdışı
Yıllık 40 Euro 6 aylık 25 Euro

Döviz Hesabı
T. İŞ Bankası Taksim Şubesi Hesap No: 1052 301000 3330429 Beyhan Demir

Abone ücretini yatırdığınıza dair belgeyi ve abone formunu bize gönderin, biz de her ay Pazartesi'nizi gönderelim

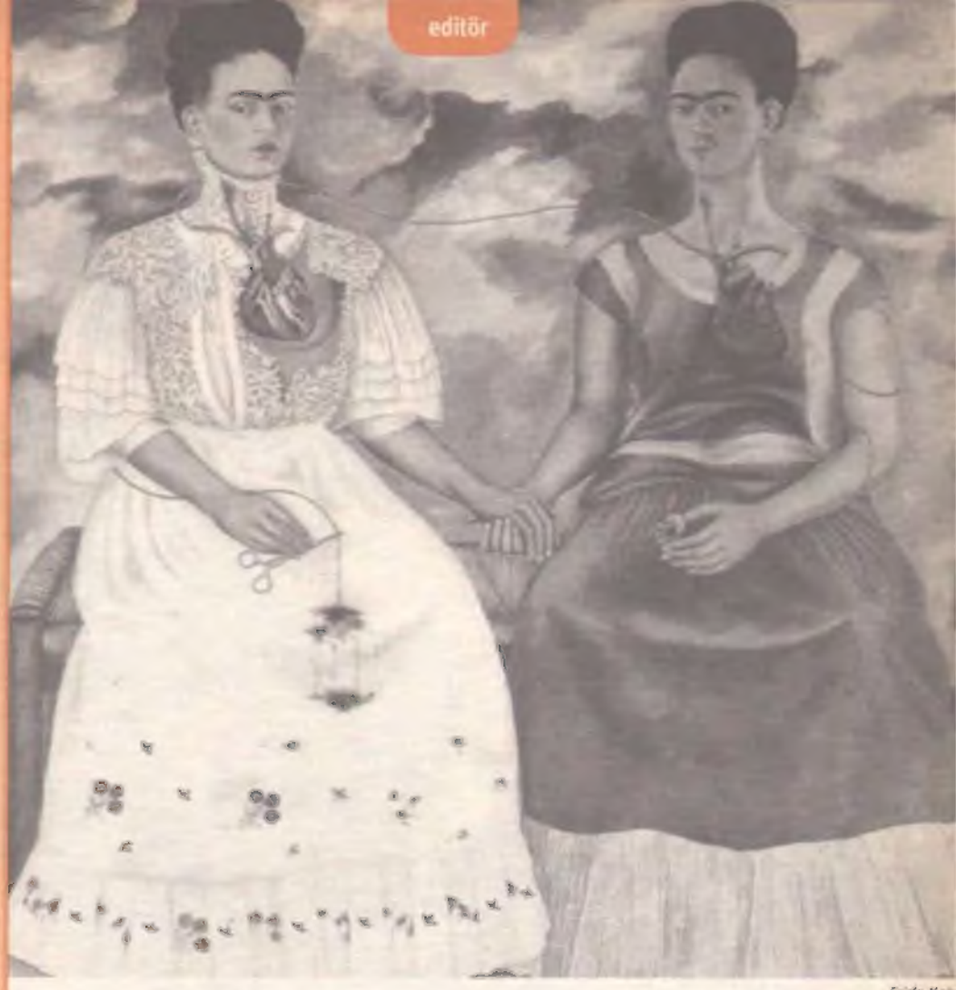

Frida Kah

Merhaba,

Koca bir yılı daha devirdik. Hepimizin canını acıtan, içini hoplatan, kimimizi heyecanlandıran, kimimizi üzen dolu dolu bir yıl. Yılbaşı sayısı hazırlıyor olmanın başka bir heyecanı varmış meğer. Şu aralar herkes çıldırmış gibi yılbaşı alışverişi yapıyor. Yeni bir yıl dendiğinde, kadınlara sadece alışveriş yapma rolü biçiliyor. Halbuki yeni bir yıl denince, Medeni Kanun'un önümüzdeki yıl nasıl olacağı, Türk Ceza Kanunu'nun kadınlar aleyhine maddelerinin değişip değişmeyeceği, mesela "namus" cinayetlerinde indirim maddesinin kaldırılıp kaldırılmayacağını da hatırlamak gerekmez mi? Ne diyelim biz kadınların da yeni yıldan birtakım beklentilerimiz ve taleplerimiz var elbet. Dilek ve temennileri yazının sonunda söylemek adettendir ama şimdiden tüm kadınlara iyi yıllar. Geçtiğimiz ay Devlet Su İşleri Genel Müdürü Veysel Eroğlu'nun şantiyelere kadın mühendis alınmamasına dair açıklamalarını duyduk. Açıklama iktidar cenahından ara sıra ağızdan kaçmışçasına söylenen sonra da geri alınan sözleri ve örtbas edilen kürtaj yasaklansın nidalarını hatırlattı. Duyduğumuza göre, kendileri İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanlığı'na aday olacakmış. DSİ'deki sicili kadınlardan alacağı oyları azaltır diye belki sözlerini geri alır ama hepimiz biliyoruz ki bu da yerli patriyarkanın ayak oyunlarından biri. Konuyu kendisi de mühendis olan Ayşen Hadimioğlu yazdı. Kıbrıs seçimleri büyük tartışmalarla geride kaldı. Kıbrıslı Cemaliye Volkan, seçimleri ve Kıbrıslı kadınları Pazartesi için yazdı. Kadın Araştırmaları Merkezleri ülkemizdeki on dört yıllık bir maziye sahip. Merkezlerin Türkiyeli kadınlara, kadın kurtuluş hareketine ne getirdiğini, akademisyen kadınların görüşleriyle birlikte Necla Akgökçe derledi. Orta sayfalarda tartışılan kadın kurtuluş hareketi tartışmasına atfen Haziran ve Eylem İstiklal Caddesindeki kadınlara teybi uzatarak sordular: Kadınlar nasıl kurtulur? Ami Vitale Amerikalı bir fotoğrafçı. Ayşegül ve Evrim Ami Vitale'yle fotoğrafta kadın bakışını, kadın foto muhabiri olmanın zorluklarını konuştular, konuşmakla yetinmeyip Pazartesi için yazdılar. Greenham Common on dokuz yıl boyunca kadınların deyim yerindeyse mesken tuttukları bir Amerikan askeri üssü. Barış eylemcisi kadınların, çoluk çocuk hep birlikte bir askeri üste nasıl alternatif bir yaşam kurduklarını Emek Ergun çevirip derledi. Pazartesi'ye abone olmak isteyen çok sayıda tutuklu var. Dergiye abone olurken bir aboneliği de cezaevlerindekilere hediye etmek isterseniz dergiyi arayabilirsiniz. Son olarak iki sayıdır Kürtçe çeviri konusunda yardımlarını esirgemeyen Kürt Enstitüsüne, başımız her sıkıştığında çektiği fotoğrafları gönderen Fatma Koçak'a çok teşekkürler.

Önümüzdeki ay görüşmek üzere...

oryantalizm ve savaş kadın

Ortadoğu her gün yeni bir gelişmeyle sarsılıyor. Saddam Hüseyin yakalandı naraları atan batılılara öylece bakıyoruz. Hepimizi Saddam Hüseyin'in nezdinde aşağılamak istiyorlar. Onlar için Ortadoğu peçenin arkasına gizlenmiş bir yüzden görünen sürmeli gözler mi sadece? Yoksa o gözlerin de arkasına sakladıkları zengin petrol yatakları ve Mezopotamya'nın köklü mirası mı?

Saddam Hüseyin'in şaibeli soruları ardında bırakarak yakalanması Irak'ta süren işgalin çehresini biraz değiştirdi tabii ki. Yakaladıklarında Saddam'ın kafasında bit ya da zehir arıyorlardı belki. Ama var olduğunu iddia ettikleri nükleer silahları hâlâ bulamadıkları da aşikâr. Saddamın yakalanma görüntülerini televizyonlardan ve basından izlerken hepimiz kendimizi kötü hissettik. Saddam bir diktatördü, hatta Irak'taki tüm halklara napalm bombası atmak dahil her türlü kötülüğü yapmıştı. Fakat bunca yıl Ortadoğu'daki emperyalist emellerini gerçekleştirmek için onunla her türlü ittifakı yapanların şimdi Saddam tarafından da olsa suratlarına tükürülerek bir cevabı almış olmaları için çok geç oldu değil mi? Eğer Ortadoğu halkları kendi kaderlerini tayin edecekleri bir varlık oluşturabilselerdi ve Amerikan emperyalizmine karşı duruşlarını sergileyebilselerdi Ortadoğu bugün bambaşka bir kaderi yaşardı.

Pazartesi'de bir grup kadın bir araya geldik ve Ortadoğu'yu tartışırken, batılının görüntülediği Ortadoğu ve doğu fotoğrafları geldi aklımıza. Peçelerin arkasına saklanmış yüzlerin sürmeli gözleri, açlık, sefalet içinde mülteci kampları, turistik yerler, sert bakışlı adamlar... Oryantalizmin, savaşın olduğu bu dönemde bu fotoğraflar ışığında bir kez daha tartışılması gerekiyordu.

Batı iyi, doğu değiştirilmeli

Oryantalizmin erkek egemen batının ürünü olduğu bir gerçek. Batılı bilim insanlarının, araştırmacılarının, misyonerlerinin, doğu dillerini öğrenme, doğunun yaşam biçimini, inanışlarını araştırmaları ve sonuçlarıyla kendini açık eden açık oryantalizmden, kültür sanat alanında var edilen hayali doğu yaratılmasında çok önemli payı olan alttan alta işlenen kapalı oryantalizm biçimi daha tehlikeli. Batılı işçilerin, kadınların, eşcinsellerin, yani batılı ezilenlerin de dahil olduğu ortak bir düşünce ve yargı oluşturulmasında edebiyatın, sinemanın büyük etkisi var. Batı, gerçek olmayan bir doğu ve oryantalizm yaratırken kendisini de yarattıkları üzerinden tarif ediyor. Doğu, tüm dünyada, erkek egemen anlayışın kadını tarif ettiği şekliyle tarif ediliyor. Duygusal, üretken, doğurgan, güçsüz anlaşılamaz ve geleneklerin taşıyıcısı. Doğu sadece batılı erkek egemenliğinin erotik ve macera düşlerini beslemiyor. Aynı zamanda ucuz işgücü cenneti olması, yer altı yerüstü kaynaklarının zenginliği, batının sömürgeciliğini iyice azdırıyor. Tüm bu olup bitenler, sadece doğuda değil batıda da kadınlar üzerindeki baskıyı arttırıyor. Emperyalist işgallerin yaptırımları çoğunda neden olarak ileri sürülen "doğu geridir, erkekleri barbardır, özellikle kadınları kurtarılmalıdır, özgürleştirilmelidir." Doğu bu nedenlerle aynı kadınlar gibi elde tutulmalı ve yönetilmelidir. Özellikle Müslüman doğu. Batı akıldır, mantıktır, güçtür, değişimdir, doğu ise değiştirilmelidir ki sömürülmesi kolay olsun. Cezayir işgalinde Fransızların önce Cezayirli kadınları değiştirmek, kadınları evden çıkartmak istemeleri ve böylece direnişi kırabileceklerini söylemeleri çok çarpıcıdır. Ancak batının gözden kaçırdığı, nasıl ki doğunun "gericiliği" kadın bedeni üzerinden tanımlanıyorsa, batının "ilericiliği" de yine aynı kadın bedeni üzerinden tanımlanıyor. O ya da bu gerekçeyle yapılan her işgalden kadınların payına yalnızca yoksulluk işsizlik, yıkılmış kentler değil; savaş sürecinde tecavüzler, savaş sonrasında fahişelik, "barış" döneminde ise askeri üslerin yakınlarında kurulan genelevlerde çalışmak düşüyor.

Yerli oryantalistler

Asıl büyük sorun ise doğulunun da kendisini batının gözüyle görmeye başlamış olması. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte yüzünü batıya dönen Türkiye'nin en önemli modernleşme adımları kadınlar üzerinden gerçekleşti. Ancak bu değişim Türkiye'yi kendi toprağının gerçeğiyle de yüzleşmek zorunda bıraktı. Bugün hâlâ süren türban tartışmaları bunun en önemli göstergesidir. Bir yandan batının modern kadını, diğer yandan doğunun geleneksel kadın imajı arasına sıkıştırılan kadınlar aslında her iki tarafın erkeklerinin politikalarına kurban ediliyorlar. Sadece siyasetçiler değil, kimi yazar ve düşünürler de eserlerinde oryantalizmi yeniden üretiyorlar. Oryantalizmin hegamonik gücü uluslaşma sürecini yaşayan Kürtler açısından da değerlendirilmesi gereken bir tehlike oluşturuyor.

Sonuç olarak, tüm bunlar sadece Türkiye için değil tüm Ortadoğu için geçerli. Saddam'ın yakalanması hepimize Abdullah Öcalan'ın yakalanmasını hatırlattı. Verilmek istenen mesaj her iki durumda da benzerdi. Ne dersiniz? Saddam Hüseyin yakalandığında izlediğimiz görüntülerde içimizi burkan şey, oryantalist bakış açısının bize reva gördüğü normlar mıdır?

Ayşen Hadimioğlu
(aysenh@hotmail.com, aysenh@ttnet.net.tr)

eloğlu ne der acaba?

Kadınlar şantiyede çalışamaz diyen Veysel Eroğlu, İstanbul Belediye Başkanlığı'na talipmiş!

Geçtiğimiz günlerde DSİ (Devlet Su İşleri)'ne şantiyelerde istihdam edilmek üzere inşaat mühendisi, DHMİ (Devlet Hava Meydanları İşletmesi)'ne hava kontrolörü adayı, TMO'ya (Toprak Mahsulleri Ofisi) muhasebeci ve eksper alımında erkek doğma şartı arandığını ÖSYM'nin internet sitesinden öğrenmiştik.

29 Kasım tarihinde *Vatan Gazetesi* muhabirinin kadın mühendislere cins ayrımcılığı yapıldığı yolundaki sorusuna ; DSİ Gn. Md. İnş. Müh. Veysel Eroğlu, "Şantiyede 1000 erkek işçi var, kadın narindir, kaçmak için yalvarıp yakarır, 'Ayy biz yapamayız,' diye ayrılıp gitmek ister. Haa bu işi yapacak kadınlar yok mudur?

Vardır, bir bakıma kadınlıktan uzaklaşmıştır, erkekleşmiştir," diyerek yasa tanımazlığa saygısızlık ve hakareti de eklemiştir. Kamuoyundan gelen tepkiler üzerine DSİ Basın Müşavirliği'nden yapılan açıklamada da aynı düşünce desteklenmiştir.

Demokrasi ve çağdaşlık terkedilirken kadınları çalışma yaşamından uzaklaştırmak, toplumsal yaşamdaki rollerini kısıtlayarak politik ve yönetsel tercihlerini erkeklerden yana kullanmak; çağdışı, geri, tüm ataerkil kafaların ilk icraatları olmaktadır. Sevindirici tavır, 4000 kadın üyesi olan ilerici bir meslek odasından gelmiştir

5 Aralık 2003 tarihinde TMMOB *(Türkiye Mühendis Mimar Odaları Birliği)*'nin 60.000 üyeli en büyük odası İMO *(İnşaat Mühendisleri Odası)* evvelce yapılan açıklamalarının basında yer almadığından bahisle 6174 sayılı Basın Açıklamasını yapmıştır, kınayan, uyaran ve yasadışılığa dur diyen açıklama 4000 kadın üyenin ve işsiz mühendis kadının çığlığı olmuştur.

Bu konuda duyarlı çabalarını ve öncülüğünü kimsenin göz ardı edemeyeceği TMMOB / İMO Genel Sekreteri İnş.Müh. GÜLAY KARAKÜÇÜK'e TMMOB üyesi tüm kadınlar adına bir grup mühendis tarafından bir ziyaret yapılmış tüm kadınlar ve kadın mühendisler adına gösterdiği tavır kutlanmıştır. Bu arada İMO Yönetim Kurulu'nun oybirliği ile aldığı kararın da TMMOB'a bağlı diğer odalara örnek olması temennisinde bulunulmuştur.

Veysel Eroğlu, İMO üyesi olduğundan, üyesi olduğu örgütün kurallarını da ihlal ettiği için; İMO Yönetim Kurulu konuyu 16 Aralık 2003'de gündemine alarak, 664 No'lu kararında;

1) Anayasanın 10. maddesi, İş Kanununun 5. ve BM' in Kadınlara Karşı Her Türlü Ayrımcılığın Önlenmesi Sözleşmesi'nin 11. maddelerine, ve Uluslararası Çalışma Örgütü mevzuatına aykırı olarak cinsiyet ayrımcılığı yapıldığından yürütmenin durdurulması için İMO tarafından İdari Mahkemede dava açılmasına,

2) Veysel Eroğlu; kadın meslektaşlarını incitici, ayrımcı, onur kırıcı ve hakaret eden sözleri nedeniyle İMO Onur Kurulu'na sevk edilmiş, Enerji Bakanı ve Personelden Sorumlu Devlet Bakanı'ndan randevu alınıp görüşme yapılarak müdahil olunmasına,

3) Bir bildiri yayınlayarak, Cumhurbaşkanlığı, Başbakanlık, tüm milletvekilleri ile ilgili idari birimlere gönderilmesine,

4) Benzer durumlarda hak arama yollarının www.imo.org.tr sitesinde yer almasına, karar verilmiştir. Siteye uğramanızı salık veririm.

İMO' nun bu ilerici, demokrat, aydın tavrı etkisini göstermiş, kadın mühendisler de iş başvurusu yapabilmişlerdir. Şu anda Veysel Eroğlu' nun İstanbul Büyükşehir Belediyesi Bşk. Adayı olarak birinci sıraya konduğunu duydum. İstanbul nüfusunun yarısı kadın. Bu kadar kadınla birlikte çalışması kendisini nasıl etkileyecek dersiniz?

Veysel Eroğlu'nun başı kadar elmas matkapları un ufak dağıtan yer katmanlarını yorumlamak, rasyonel düşünmek, ahlaklı olmak, parayı pulu rantı terslemek, işçiyle insan insana ilişki kurmak, dağlarda çobanlara yol, iz, memba sormak, ahırları, yosunlu ağaç kabuklarını, ters akan dereleri pusulasız okumak ve göçerin önünde utançtan başını eğmek için sadece insanı solumak, insanı içinde taşımak ve belki de mutlaka kadın olmak, gereklidir, şarttır desem... bu eloğlu ne der acaba?

Ayşen Hadimioğlu

Jeoloji mühendisi. 1969/1991 yılları arasında İLLER BANKASI'nda çalışıp emekli oldu. Şantiyelerde ve arazide mühendis olarak çalıştı. TMMOB'nin İnsan Hakları Komisyonu'nda yaptığı bu yılki VAN/ Dalbastı Köyü fotoğrafı da devam eden arazi tetkiklerinden en yenisi.

Ayşen Hadımoğlu kendisini, "Ben kadınım, vatandaşım, feministim ve otuz iki ve yirmi sekiz yaşında iki kadın evladım var," diyerek tanımlıyor.

TMMOB İnsan Hak[illegible] (sağdan ikinci şapkalı)

Eylem Polat

Santiyedeki en değerli soru

pedin var mı?

Birsen Özsoy, otuz beş yaşında, dokuz yıldır mimar, beş yıldır şantiyelerde çalışan bir kadın olarak kadınların şantiyelerde daha iyi çalıştığını ve aslında sorunların şantiyelerin erkeklere göre tasarlanmış olmasından kaynaklandığını düşünüyor.

Kaç yıldır bu sektörde çalışıyorsun?

Dokuz yıldır mimarım ama beş yıldır şantiyede çalışıyorum. Önce proje mimarı olarak çalışmaya başladım. Sonra İş Bankası şantiyesinde çalışmaya başladım, tabii o çok kolay bir şantiyeydi. İstanbul'da, şehrin ortasında, bir sürü kadının çalıştığı, ofisleri olan, yani şantiye zorluklarının yaşandığı bir yer değildi. Zaten çalışan kadınların da çoğu ofis çalışanıydı. Öyle sahada dolaşan pek fazla kadın yoktu.

Seni zorlayan bir şantiyede çalıştın mı?

Mesela Gölcük benim için asıl şantiye yeriydi. Deprem sonrası, işyerlerini kaybedenlere kalıcı işyerleri yapılan bir şantiyede çalışıyordum. Oradaki tek kadındım.

Şantiyede kadın olmanın zorlukları neler?

Pedin var mı sorusunun ne kadar değerli bir soru olduğunu orada anladım. Pedin var mı diyemiyorsun, mesela tuvalete gidiyorsun ve tek kadın olduğun için senin için ayrı bir tuvalet yapılmamış, orası erkeklerin dünyası ve her şey onlara göre düzenlenmiş. Şantiyede kadın olmasının bir sürü avantajı da var. Kadınlar daha toparlayıcı oluyor, hele ince işler şantiyesinde özellikle kadınların daha iyi ürünler çıkardığına aslında onlar da tanık. Ama ayrı bir hayat kurmaları lazım, en azından bir kadın tuvaleti yapmaları lazım ya da özellikle şehir dışı şantiyelerinde gecede orada kalındığı için evler tutulur. Kadın da çalıştırılıyorsa kadınlar için de bir yatakhane hazırlanması gerekir. Böyle şeyleri de canları yapmak istemiyor. Mesela ben Gölcük'e gittiğimde erkeklerle aynı tuvaleti kullanmak zorundaydım ve girişine çıkışına dikkat edilir, çöp tenekesine attığın ped için dikkat edersin. Ben oradan ayrılmadan üç ay önce bir kadın arkadaş geldi. Onunla iki ay çalışmışızdır ama on yıldır tanıdığım kadın arkadaşlarımdan daha çok şeyini biliyorumdur. O kadar susamışız ki bir kadının yüzünü görmeye, kadın sesi duymaya.

Erkeklerle iletişimin nasıl?

İlk başta değil ama bir süre sonra sana alışıyorlar. Örneğin üslupları değişiyor çünkü özellikle şantiye çalışanı erkekler daha da felaketler, dilleri çok daha kaba, birbirlerine merhaba deyişlerinde bile küfür var ve içlerine bir kadın geldiğinde dilleri tutuluyor. Çünkü küfretmeden konuşamıyor adam, küfretmeden günaydın diyemiyor. Ama bir süre sonra küfürsüz konuşmaya başladılar, 'ya kusura bakma,' demeler azaldı.

Gölcük'ten sonra Gebze'deki şantiyede durum nasıl?

Elli teknik personel, sekiz yüz kadar da işçi arasında yine tek kadınım. Gölcük'te yine şanslıydım bir kadın gelmişti. Gerçi gece burada kalmadığım için tek kadın olmanın zorluğunu pek çekmiyorum. Çünkü Gölcük'te gece de orada kalıyordum ve konuşacak bir kadın yoktu. Lojman çok yakın olduğu için minibüse binip kadın görme şansım bile yoktu. Ama şimdi hiç değilse eve gelirken kadın görebiliyorum, akşam kadın arkadaşlarımla görüşüyorum yani daha normal bir hayatın içerisindeyim. Onların da dilleri değişti. Mesela bir keresinde beni toplantıdan çıkardılar, benim yanımda küfredemedikleri için rica edip, "Siz biraz sonra gelir misiniz," dediler ve beni çıkardılar. Bir süre sonra, "Buyrun," deyip aldılar.

Şantiyelerde çalışmayı seviyor musun?

Çok seviyorum. Müzik gibi çekiç, keski sesleri gelir ve her bloktan ayrı bir türkü sesi gelir. Arapça, Kürtçe, Türkçe türküler söylenir. Her dilden türkü söylenirken arada seramikçilerin tıkır tıkır seramiği oturtma sesleri gelir. Şantiyeyi de o sesleri de bu üretimi de görmeyi seviyorum.

DSİ Genel Müdürü Veysel Eroğlu'nun, "Kadınlar narindir, şantiyelerde çalışamaz, dozer kullanamaz," sözlerine ne diyorsun?

Esefle kınıyorum. Şantiyede çalışmak kaba bir iş değil zaten. Dozeri kullanan bir dozer operatörü vardır ve bu dozeri kullanmak da bir güç gerektirmez. Bir dozer operatörü yapabilir. Dozer operatörlüğü eğitimini bir kadın alırsa kadın yapar. Bir kadın amele gelse çalışsa, şantiye bunu bir süre sonra kaldırır. Belki ben orada en sözü dinlenen teknik eleman olarak çalıştığım için hiç personelin tümü tarafından sözümün dinlenmemesi zorluğunu yaşamadım. Çünkü öğrenciyken hep şu söylenirdi, 'şantiyede kadınların erkekler kadar sözünü dinlemezler,' onlara erkeklikleri yüzünden zor gelir, yani bir kadının onlara yap demesi, niye yanlış yaptın demesi zor gelir ve seni dinlemezler yok sayarlar denirdi ama bunların hiçbirini yaşamadım ben. O nedenle bir kadın, amele olarak da çalışsa, yani fiziksel olarak gücü yetse ona da alışırlar diye düşünüyorum. Sadece şu olabilir tacize uğrayabilir, hani benim orada tacize uğramam onun üstü bir teknik eleman olduğum için söz konusu değil.

Peki şantiyelerde daha fazla kadın çalışsa daha iyi olur mu?

Kesinlikle daha iyi olur. Bir kere imalatın kalitesi yükselir, tabii mimarlar genellikle ince işlere baktıkları için söylüyorum ama ben kaba şantiyeye de mimarların bakması gerektiğini düşünüyorum. Bir kadının ayrıntıya verdiği derin önem, ki inşaat hep ayrıntılarla kaliteyi yitiriyor ya da yükseltiyor. Kadınlardaki ayrıntı saplantısından dolayı çok daha kaliteli imalat çıktığını düşünüyorum. Gebze'de iki bölge var; benim bölgem ve bir erkeğin baktığı bölge –benim bölgem diye söylemiyorum kadın olduğum için söylüyorum- kesinlikle daha kaliteli imalat çıkıyor. Mesela bir kadının kurduğu ilişkiler de daha iyi. Kimseye bağırıp çağırmıyorum, niye yapmadın etmedin demiyorum. Yani insani bir ilişki kuruyorum. Belki fiili olarak onların üstüyüm ama öyle davranmıyorum, hissettirmiyorum. Arkadaş gibi olduk. Yani tanıklıklarımdan dolayı da biliyorum, kadınların kaliteyi yükselteceğine inanıyorum.

Cemaliye Volkan

Kıbrıs kadınlar ve seçimler

Cemaliye Volkan

1955 Kıbrıs Lefkoşa doğumlu. İlk ve orta öğrenimini Lefkoşa'da tamamladıktan sonra yüksek öğrenimini Ege Üniversitesi Kimya Fakültesi'nde yaptı. Çalışma yaşamına öğretmen olarak başlayıp kamu görevlisi olarak devam etti. Türkiye Ortadoğu Amme İdaresi Enstitüsü'nde "Kamu Yönetimi" konusunda yüksek lisans yaptı. Yirmi bir yıllık çalışma yaşamının on yılı "Kıbrıs Türk Devlet Çalışanları Sendikası" yönetiminde görev yaparak geçirdi. Sendikal yaşamının son dört yılını genel sekreter ve başkanlık yaparak tamamladı. 2003 yılında sendikal mücadele bayrağını devrederek siyasal yaşama katıldı. Daha sonra iki toplumlu örgütlenme çalışmalarına yoğunluk verdi. Halen "Sınır Ötesine Uzanan Eller" (Hands Across Divide) ve "Metamorfos" kadın grubunun kurucu üyesi. Türk ve Rum kadınların ortak örgütlenmesi olan bu oluşumlara katılmaya devam ediyor.

Dünyanın çözümlenemeyen kangrenleşmiş sorunlarının başında gelen Kıbrıs Sorunu'nun bu noktaya gelmesindeki en önemli etkenlerin başında dünyamızda geçerli olan siyasal ekonomik ve sosyal politikaların erkek egemen ideolojiye göre yönlendirilmesi ve bu ideolojinin özünün kapitalizmle özdeşleşmesidir. Kapitalizmin gelişmesini ve insanlığın insan olmaktan kaynaklanan tüm insanca özelliklerini ezip geçmesini baskı altına alan *Yeni Dünya Düzeni* insanlık tarihi boyunca aktif mücadeleler sonucunda elde edilmiş birçok sosyal ve ekonomik kazanımı yenileşme ve çağdaşlaşma kisvesi altında yok etmektedir. Bu bağlamda Kıbrıs Sorununa şöyle bir dokunursak 1950'li yıllardan itibaren sürekli çatışmalarla yüz yüze kalan Kıbrıslılar,1974 yılındaki askeri harekattan sonra askeri üslerde konuşlanmış askerlerin ve silahların gölgesinde yeniden sıcak çatışmaya dönüşebilecek ateşkes koşullarında yaşamlarını sürdürmektedirler. Ama ne yazık ki bu askeri üslerin, askerlerin ve silahların gölgesindeki yaşam Kıbrıslı Rumlara ekonomik, sosyal, siyasal alanda gelişme sağlarken, Kıbrıslı Türklere dünyadan izolasyon, ekonomik, sosyal, siyasal olarak gerileme, sanal demokrasi, yoksullaşma, kimliksizleştirme ve asimilasyonu dayatmıştır. İşte yıllarca baskı altında tutulan Kıbrıslı Türklerin onurlu baş kaldırışı ile 14 Aralık 2003 seçimlerinden elde edilen sonuçlar. Bütün baskı ve dayatmalara karşın Kıbrıslı Türkler barış, çözüm ve Avrupa Birliği'ne birleşik Kıbrıs olarak katılabilmek için 1 Mayıs 2004 tarihinden önce soruna çözüm bulunması gerektiğinin bilinci ile iradesini ortaya koymuştur. Seçim sonuçları her ne kadar bir çok farklı perspektifle yorumlansa da Kıbrıslı Türkler artık siyasal belirsizlikten, izolasyondan, rehine olarak tutulmaktan, özgürlüklerinin kısıtlanmasından bıktıklarını açıkça gündeme getirmişlerdir.

Kadınlar ve Seçim Sonuçları

Kıbrıslı Türklerin 1999 yılından beri yollarda, sokaklarda yürüttüğü aktif mücadelede kadınların ve gençlerin katkısı çok büyük önem taşımaktadır. 2003 yılında yapılan dört büyük mitingde barış ve çözüm istencini ortaya koyan katılımcıların çoğunluğunun kadın ve gençlerden oluşması, ülkemizdeki kadın hareketinin cılızlığına karşın toplumsal uyanışa damgasını vurmuştur. Bunu gözlemleyen siyasal partiler, kadın adaylara kadrolarında yer vermekle birlikte, karar mekanizmalarında kadın bilinci olan kadınların yer almasını sağlayamadıkları, bunun yanında kadınların gerçek anlamda siyasette yer almasını pek de onaylamadıkları için kadın milletvekili adayları bu seçimlerde de başarı sağlayamamışlardır. Kısacası erkek egemen ideolojinin demokrasiyi savunan barış, çözüm ve AB'ye giriş yanlısı siyasal partilerde ve sivil toplum örgütlerindeki etkinliği kadınların siyasette kadın bilinci ile yer almasını, siyasal parti politikalarını belirleyen karar mekanizmalarında etkin olmasını engellemektedir. Geçmiş seçimlerde olduğu gibi bu seçimlerde de siyasal partilerdeki kadın adaylar görüntü olarak yerlerini almışlardır. Bu adayların barış yanlısı bir siyasi parti lideri tarafından basına tanıtılırken kullandığı sözcükleri gülümseyerek karşılayan kadın adayların kadın bilinci ile siyaset yapmaktan çok uzakta olduğu da ortadadır. Yazımı bu sözcükleri sizlere aktararak sonlandırıyorum.

"Kadın mutfağından çıkarak siyaset mutfağında da yerini almıştır".

Kadınların özgürce söz, yetki ve yönetme erkini elde edeceği barış dolu bir dünya özlemiyle. KIBRIS'TA BARIŞ ENGELLENMEMELİDİR!

Kadınların özgürce söz, yetki ve yönetme erkini elde edeceği barış dolu bir dünya istiyoruz. Kıbrıs'ta barış engellenmesin...

Kıbrıs, Militarizm ve Kadın Özgürlüğü

Cemaliye Volkan 6-7 Aralık 2003 tarihinde İstanbul Kadın Platformu'nun Bilgi Üniversitesi'nde düzenlediği "Savaş Dünyasında Kadına Yönelik Şiddet" sempozyumunda *"Kıbrıs'ta Gelinen Durum, Militarizm ve Kadın Özgürlüğü"* başlıklı bir bildiri sundu.

"Kendimi birey olarak algılamaya başladığım günden beri savaş koşullarında yaşamaktayım. Bu bağlamda militarizmin, silahlanmanın insan yaşamına özellikle birey olduğunun farkında olan kadınların yaşamına olumsuz etkilerini yaşayan, bu olumsuzluklarla karşılaştığı oranda direnci ve başkaldırışı artan bir kadın olarak bu sempozyuma çağrılı olmaktan onur duymaktayım. "Kıbrıs Sorununun" çözümsüzlüğünden dolayı yaşanan siyasal gelişmeler Türkiye'deki yaşayan her bireyi yakından ilgilendirmektedir. Bu bağlamda konuya ilgi duymanız beni sevindirmiştir. Savaş Bölgesinde, sıcak çatışma ortamlarında yaşayan kadınların sorunları ile ilgili olarak görüş alışverişinde bulunmak için bir grup duyarlı kadının geçen yıl adamıza gelerek bizlerle iletişim kurmasının Kıbrıs'taki Kadın Hareketine bir ivme kazandırdığı inancındayım. Bu bağlamda Kıbrıs Sorununda gelinen son noktayı iyi anlayabilmek, Kıbrıs Türklerinin dünya ile yeniden barışmak, kendi kimlik ve kültürleri ile adada yaşamlarını sürdürebilmek için başlattıkları barış, demokratikleşme, sivilleşme, çözüm kavgası sürmektedir. Bu haklı mücadele yükselerek sürdükçe militarizmin korkunç baskıları da artmaktadır. Kıbrıslılar son kırk beş yıldır militarizmin açık baskısı altında ezilmelerine karşın Kıbrıs Türkleri bu baskıları daha da yoğun yaşamaktadırlar."

Kıbrıs'ta gelinen son durum ve kadın özgürlüğü "Kıbrıs Ada'sında özgür, bağımsız, demokratik yapılanmanın sağlıklı bir zeminde gelişmesinin olanaksız göründüğü bölgemizde, kadın özgürlüğünden söz etmek oldukça zor görünmektedir. Erkek egemen bir yapılanmanın getirdiği savaş, çatışma, ateşkes koşullarında yaşanan adada kadının karar mekanizmalarında yer alması ve geleceğe dönük çalışmalar yapması oldukça zordur. Bütün bu olumsuz koşullara karşın son yıllarda iki toplumun kadınları, aralarına Latin, Maronit ve Ermeni kadınlarını da alarak kadın örgütlü bakış açısını temel alan çalışmalar yürütmektedirler. 2003 yılının Nisan ayına kadar görüşte sivil yöneticilerden izin alınarak (perde arkasında Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığının denetiminde verilen izinlerle) yürütülebilen çalışmalar sınır kapılarının açılması ile daha rahat yürütülebilmektedir. Özellikle kuzeyden güneye ortak çalışmalar yapmak için geçen kadınlar, yönetenler tarafından kamuoyuna verilen açıklamalarda sözlü olarak taciz edilmektedirler. Toplumsal yapı içerisindeki konumlarının toplum tarafından şüpheyle karşılanması için her türlü şiddetle karşı karşıya kalmaktadırlar. Ataerkil bir toplum yapısında böylesine çalışmaların içinde yer alabilecek kadın sayısının ne kadar az olacağı gözönüne alınırsa, zor koşullar altında örgütlü çalışmaların yaygınlaşması oldukça zorlaşmaktadır. Son zamanlarda ortak kaygılarını dile getirerek paylaşmak olanağını yakalayan Türk ve Rum kadınların ortak kaygısının, oğullarını askere göndermek olduğu ortaya çıkmıştır. Savaşların getirdiği acıları derinden yaşayan kadınlar adaya barış gelmesini, askerliğin kalkmasını, silahlanmaya son verilmesini cılız seslerle de olsa dile getirmeye başlamışlardır. Militarizmin baskısının çok yoğun hissedildiği adada siyasal yaşamda politikasını dil, din, cins, köken ayırımcılığına dayandıran gerici partilerin etkisinde de kalan kadınların barış taleplerini dile getirmeleri oldukça zor olmaktadır. Kıbrıs'ın kuzeyinde 14 Aralık seçimlerinin Kıbrıs halkı için önemli bir dönüm noktası olduğu herkes tarafından bilinmektedir. Eğer bu seçimlerden çözüm ve barış güçleri başarılı bir sonuç alırsa Kıbrıs Sorununun çözümü için olumlu bir adım atılmış olacaktır. Bu seçimlerin sonucunu etkileyecek olan, kadınların ve gençlerin oylarıdır. Çünkü kadınlar emek vererek yetiştirdikleri çocuklarının, işsizlik ve adanın geleceğinin belirsizliği nedeniyle göç yollarına düşmesini istememektedirler. Yapılan anketlerin açıklanan sonuçları barış, demokrasi, çözüm bağlamında seçim çalışmalarını yürüten partilerin oy oranlarının yükseleceğini göstermektedir. Savaş koşullarında kadınların karşı karşıya kaldığı her türlü şiddeti; tecavüzden, seyahat özgürlüğünün kısıtlanmasına, sınır kapılarından geçişin izne bağlı olduğu dönemlerde yapılan sorgulamalardan, izlenmeye kadar özellikle Kıbrıslı Türk kadınlar yoğunlukla yaşamaktadırlar. Şimdi adada 1974 yılından beri süren ateşkes koşullarında yaşanmaktadır. İki taraf arasında bir antlaşma yoktur. Bu koşullar altında kadınlar karşılaştıkları şiddeti dile getirip tartışmaktan da çekinmektedirler. Sonuç olarak;

Kıbrıs'ta kadınlar yüz yüze kaldıkları her türlü engele, şiddete, ayırımcılığa karşı onurlu mücadelelerini yürütmeye kararlıdırlar. Çünkü:

- Geleceğin belirsizliğinden bıkmışlardır.
- Oğullarının elde silah sınırları beklemesini, en verimli yaşlarında askere gitmesini istememektedirler.
- Adanın her iki tarafında sürdürülen asker tatbikatların çevreyi kirletmesini, Nikiforos ve Toros tatbikatlarının her yıl tekrarlanmasını istememektedirler. Çünkü tatbikatlarda kullanılan silahlar ve bombalar toprağı, havayı ve denizleri kirleterek doğayı bozmakta, kanser hastalıklarının artmasında etkin olmaktadır.
- Silahlanmaya ayrılan bütçenin eğitim ve sağlık hizmetlerinde kullanılarak kaliteli yaşam koşullarında yaşamayı talep etmektedirler."

savaş dünyasında

kadına yönelik şiddet

Evlerde, sokaklarda, savaşlarda, hapishanelerde, işyerlerinde... yöntemler farklı olsa da ortak olan tek şey kadına uygulanan şiddet. Hele geleneklerin egemenliği yanı sıra yeni liberal kültürün yaygınlaştığı, kadına yönelik ayrımcılığın had safhada olduğu, savaşın, militarizmin tüm yaşama nüfuz ettiği, yeni sömürgelikle daha da yoksullaştırılan biz Ortadoğulu kadınlar şiddete giderek daha fazla maruz kalıyoruz. Dayak, taciz, baskı, tecavüz, eve kapatılma, psikolojik şiddet, yoksulluk ve daha niceleri.

İstanbul Kadın Platformu (İKP), saydığımız, tüm şiddetleri görünür kılmayı amaçlayan Savaş Dünyasında Kadına Yönelik Şiddet Sempozyumu'nu 6- 7 Aralık 2003 tarihlerinde gerçekleştirdi. Türk ve Kürt kadınlarının yanı sıra Filistin'den, İtalya'dan, Kıbrıs'tan, İngiltere ve İran'dan gelen kadınların deneyim ve düşüncelerini anlattıkları sempozyumda tartışılanları özetle aktarmak istedik.

Eviçi emeğin yok sayılması, kadınları da görünmez kılar

Nurcan Kaya, uluslararası hukukta kadının insan haklarının başlı başına ayrı bir yeri olması ve kadına yönelik şiddeti engelleyecek yasaların hızla yapılıp hayata geçmesinin önemini vurguladı. Meral Apak ise eviçi emeğin yok sayılmasının kadınları yaşamda da görünmez kıldığını, bu nedenle evlerin kadınların hapishaneleri haline geldiğini belirtirken, bu hapishanelerde ensestin ve koca tecavüzünün, dayak ve işkencenin de görünmez olduğunu söyledi. Konuklardan Filistinli İntezar Ghreri; yasalarda kadınlara yönelik ayrımcılıkla ilgili çalışmalar yaparken ikinci intifada sürecindeki İsrail saldırıları ve intifadanın örgütlenme süreci nedeniyle iki yıl kadın toplantılarını bile yapamadıklarını, şimdi yeniden kadınlara yönelik ayrımcılıkla ilgili faaliyetlere başladıklarını anlattı.

İtalyan Nadia Gervoni Küresel Kadın Ağı, Siyahlı Kadınlar ve barış mücadelesiyle ilgili deneyimlerini aktarırken her türlü şiddet ortamının kadınların aleyhine olduğunu söyledi. Siyahlı Kadınların dünyanın çeşitli ülkelerinde nasıl bir kadın dayanışma ağı oluşturduğunu ve şiddete karşı seslerini hep birlikte nasıl yükselttiklerini anlattı.

Tecavüz sadece penisin vajinaya zorla girmesi değildir

Francoise Hampson tecavüz tanımının çok dar olduğunu, tecavüzün yalnızca penisin zorla vajinaya girmesi olmadığını, anal, oral ve çeşitli cisimlerle zor kullanılarak yapılan tüm saldırıların tecavüz olduğunu – sayılması gerektiğini söyledi. Ayrıca psikolojik raporların ve bağımsız hekim raporlarının da geçerli olması gerektiğini vurguladı.

Handan Coşkun Diyarbakır'da savaş, göç, faili meçhuller, işsizlik gibi nedenlerle çok küçük yaştaki kadınların bile bedenlerini satmak zorunda kaldıklarını aktardı. Bölgedeki ekonomik sorunların biran önce çözülmesi gerektiğini, ilgililerin çeşitli konulara gösterdikleri ilgiyi kadın sorunlarını görme ve çözme konusunda göstermediklerini, kadınların sağlıksız ortamlarda kısırlaştırıldığını söyledi.

Hayatlarımız askeri değerlerle biçimleniyor

Yaşanan genel şiddetin kadınların yaşadıkları anlaşılmadan ve çözülmeden ortadan kalkmayacağını, Türkiye'nin çok uzun süredir militarizmle şekillendirilmiş bir ülke olduğunu, militarizmin yalnızca ordu üzerinden açıklanamayacağını söyleyen Ayşe Gül Altınay, siyasetin, hayatlarımızın askeri değerlerle biçimlendiğini unutmamalıyız çünkü militarizm kadınlık ve erkeklik rollerini belirliyor dedi. Sultan Seçik ise, savaşta, gözaltında kadınlara tecavüz edenlerin korunmaması ve tecavüze uğrayan tutukluların serbest kalması talebini dile getirdi.

Karma yapılarda kadın bakış açısı oluşturulmalıdır

Handan Çağlayan, karma yapılarda örgütlenen kadınları çok zorlukların beklediğini, oralarda kadın bakış açısı nasıl yaratılabilir sorusunun mutlaka sorulmasının önemini vurgularken, karma yapılarda herhangi bir görev almadan önce kadın alanında çalışma yapmanın gerekliliğini ve asıl olanın bağımsız kadın hareketi olduğunu söyledi.

Çoğunu bu sayfalara sığdıramadığımız sempozyumu yaklaşık 250 kadın izledi.

Çok önemli yirmi dört başlık, altı oturum, çok sayıda konuşmacı ve izleyici kadınları gerçekten yalnızca izleyici kılan çok kısa tartışma dakikaları. Dia gösterisi, açılış konuşması, aralar, halay. Tümü için on üç saatimiz vardı. Derinlemesine tartışılamadı. Konuşmaların ve tartışmaların çoğunda feminizme dair tek bir kelime geçmediği gibi kadınların kurtuluşunun sınıf ve sosyalizm mücadelesiyle mümkün olacağı çokça söylendi. Halbuki konuşmalardan anladığımız, sorun yalnızca kapitalist sistem değil, asıl olarak erkek egemenliğiydi. Kapitalizmin sonlanmasıyla da bitmeyecek başka pek çok faktör vardı. Toplantının sonunda izleyici bir kadının feminizmin, sorunların anlaşılması ve çözülmesiyle ilgili yanıtları olduğunu söylemesi içimizi biraz ferahlattıysa da hem toplantılar esnasında, hem de sempozyum broşüründe feminizmden söz edilmemesi biz feministlerin nasıl bir dönemeçte olduğumuza dair sorularımızı çoğalttı.

öööööff aman diyiim!

Fatih Altaylı sevgili gazetesi Hürriyet'te bir gazeteci kadına yapılandan utandığını söylerken daha önce Eren Keskin'e ettiği lafları hatırlamadı herhalde. Demek ki Fatih Bey'in uçucu hafızasını tazelemek yine bize düşüyor...

O gün, yani *Hürriyet Gazetesi* çalışanlarının bir meslektaşlarını haber yapma gereği gördükleri gün gazetesini açanlar, özelikle de kadınlar, dikkatsizlik yaptıkları zaman başlarına gelebilecek felaketlerle ilgili iyi bir ders aldı. İşini yapmaya çalışan gazeteci kadın eğilmiş, pantolonundan görünen iç çamaşırına dikkat etmemiş, fotoğraflanmış, ismi de, çalıştığı televizyon kanalının adı da verilerek haber yapılmıştı. Zaten elinin ojesiyle erkek işine bulaşmış, bir de üstüne üstlük başarılı olup, zor bir röportaj yapmış, ama donuna dikkat etmemişti. Bu kadardı bunların kadınlığı. Hatta kullanmıştı o bunu, bilerek göstermişti iç çamaşırını. "Dişiliğiyle" başarılı olmayı denemişti ama yağma yoktu.

Her şeyi hak etmişti, bakkalına, komşularına, ailesine, iş arkadaşlarına rezil olmayı, baygınlık geçirmeyi, o fotoğrafçıya telif kazandırmayı, her şeyi... Bir kadın "iş kazası" yapamazdı. Üzülmeye de hakkı yoktu, dünyayı mutfak zannediyordu bu kadınlar, dikkat etmezsen başını ezerlerdi erkekler, etik metik dinlemezlerdi. Beceremeyeceklerse hiç bulaşmasalardı.

Ertesi gün, bir başka gazete, Sabah Gazetesi, esefle kınamıştı olayı. Bu muydu ahlak, bu muydu gazetecilik. Okuyucularda kızmıştı, Hürriyet geri adım atmış, haberi internet sitesinden çekerek yerine konuyla ilgili okur mektuplarını yayınlamıştı. Sabah Gazetesi çalışanları, "basın emekçisi" sorumluluğuyla rakip gazetenin başına gelen bu olayı tüm ayrıntılarıyla anlatmıştı. Fotoğrafı ve kadının ismini de yayınlayarak tabii.

Zaten Hürriyet'in ilk hikâyesi değil bu. Daha önce de, kadına gözaltında taciz ve tecavüz yapıldığını iddia etme gafletinde bulunan Eren Keskin hakkında Fatih Altaylı, "Sen tecavüz görmemişsin, bu kadını gördüğüm yerde taciz etmezsem şerefsizim," demişti radyo programında. Fatih Altaylı sevgili gazetesi Hürriyet'te gazeteci kadına yapılandan utandığını söylerken Eren Keskin'e ettiği lafları hatırlamadı herhalde. Yine usta gazeteci, misyon sahibi insan Ertuğrul Özkök, 405 askerin bir Kürt kadına tecavüz davasıyla ilgili, "Ordu böyle suçlanamaz," diye yazmıştı köşesinde, "Üç-beş kişinin yaptığı tecavüz büyütülüyor," diye buyurmuştu.

Ve o fotoğrafı çeken adam. Tam doksandan atmıştı golü... Kolay ele geçmiyordur herhalde böyle fırsatlar. Belki kendisinin haberi yok, ama aslında yaptığı o kadına tecavüz etmek kadar yaralayıcıydı. Çünkü o kadın yine bedenine zorla el konulmuş gibi hissedecekti. Tüm erkek iş arkadaşları onun iç çamaşırını merak ediyormuş, onun falsosunu kolluyormuş korkusuyla yaşayacaktı. Öyleydi de zaten, bu zamana kadar anlamadıysa bu fotoğrafçının suçu değildi. O görevini yapmıştı. Hem arkadaşlarına anlatacak fiyakalı bir hikâyesi de olmuştu. Kim bilir, belki şimdi, trafik kazası geçirmiş bir kadının bacaklarını fotoğraflarını çekmeye çalışıyordu. Ya da belki bir otobüste bir kadını taciz ediyordu. Dünya acımasızdı, enayiliğin lüzumu yoktu.

Biz kadınlar çok dikkat etmeliydik, bu acımasız dünyada aman ha, oturmayı kalkmayı bilmemiz lazımdı. Aslında biz biliyorduk, dikkat etmek yetmez, "ölçülü teşhir" en iyisiydi. Erkeklerin izin verdiği ölçüde bedenimiz bizimdi tabii. Ama sınırı aşarsak, yok hayır, affedilmez bir hataydı bu. Herkesin hakkı vardı bedenimizde, babamızın, ağabeyimizin, iş arkadaşımızın. Hürriyet bir kez daha bize iyi bir ders verdi.

iltifat mı taciz mi ... iltifat mı taciz mi

Firdevs

İktidar ilişkileri en can alıcı şekilde devlet kurumlarında yaşanır. MEB iktidar ilişkilerinin en hissedildildiği yerlerdendedir. Kültür, eğitimle aktarıldığından olsa gerek. Kamu çalışanı olmak zor, kadın kamu çalışanı olmak iki kat zor. Yıllarca müdür kadın öğretmen -ki iktidarın somutlanması müdürün kendisidir- arasındaki ilişkilerle ilgili yüzlerce hikaye vardır. Özellikle kadın çalışanların müdürler tarafından ayrımcılığa uğraması, psikolojik şiddet, fiziksel şiddetle, tacizle ilgili öyküler Milli Eğitim camiasında yıllardır dolaşmakta. Ne yazık ki bu öyküleri kamunun bilgisine sunmak o kadar kolay değil. Yıllar önce velisini taciz eden bir öğretmeni şikayet etmekiçin müdürlüğe giden bir kadın arkadaşım şube müdüründen "Tamam hoca hanım biz de tasvip etmiyoruz böyle şeyleri ama biz bir aileyiz, bunu kendi aramızda hallede lim," cevabını alınca günlerce saçını başını yolmuştu da saçını yolduğu ile kalmıştı. Bu olaydan birşey çıkmadı elbette ki, yetmedi bu vatandaş daha sonra bir ilçenin öğretmen evi müdürü oldu. Benzer bir durumu KESK Kadın Sekreterliği'nin basın açıklamasından öğrendik. İlgili sendikadan öğrendiğimize göre ortada somut bir sey yok. Fakat özellikle Eğitim-Sen'li kadınlara dolaylı yollardan kendini sürekli hissetiren iltifat adı altında taciz veya cinsiyet ayrımcılığı uygulanmakta. Böylesi durumlarda en zor olan kadınları uğradıkları tacizi yüksek sesle dile getirme konusunda ikna etmektir. Kocaları, sevgilileri, çocukları, ailelerinin başına gelenleri duymalarını istemezler. Korkular haklı olarak çünkü onlara sahip çıkan çok az kişi vardır. Er yakınları dahil olmak üzere, ya "acaba" denirse one

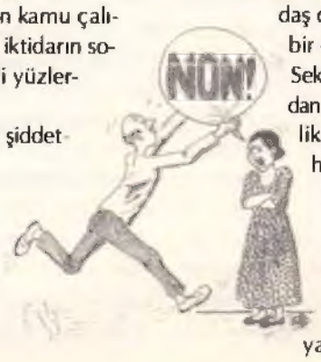

Nilgün Yurdalan

yeni tecrit hücreleri

19 Aralık operasyonunda cezaevinde olan Bülent Özdemir, "Bizler o dört gün boyunca katliamı durdurmak için dışarıdaki insanların sokaklara dökülüceklerini sanmıştık. Ama öyle olmadı," diyor. Tutukluların operasyondaki durumlarını daha iyi anlatan başka bir cümle var mı acaba?

19 Aralık 2000'de tabutluk olarak ta bilinen F Tipi hücrelere karşı ölüm orucu yapan kadın ve erkek tutuklulara karşı Türkiye'nin yirmi hapishanesinde aynı anda başlatılan "hayata dönüş"operasyonunda ve sonrasında 107 kişi yaşamını yitirdi, yüzlerce mahpus ağır hasta ve sakat kaldı. "Operasyon"dan sonra F Tipi cezaevlerine sevklere başlandı. O gün bugündür bir, üç ve dört kişilik F Tipi ile yaşama koşulları F Tipi hapishanelerden çok daha kötü olan, kamuoyunun denetiminden saklanan D Tipi hapishanelere sevkler sürdürülüyor. Üstelik üç yıl boyunca Adli Tıp Kurumu'nun iyileşmez raporları ile wernicke korshakoff'a yani organik bir akıl hastalığı olan ve bir yıl içinde düzelme görülmüyorsa ömür boyu süren hastalığa yakalanan tahliye olan ya da cezaları kaldırılan insanlar yine Adli Tıp Kurumu'nun iyileştiklerine dair raporlarıyla yeniden tutuklanmaya başladı. Devlet kadınları F tiplerine sevk etmeyeceğini söyledi ama kadın tutukevlerini F Tipi cezaevlerine dönüştürdü. F tiplerinde kadınlara yönelik cinsel saldırıların artabilir. Cinsel taciz ve tecavüz zaten çok zor dile getirilebilirken tecrit, dayanışmayı, paylaşmayı da yok edecektir.

F tipi ve D tipi cezaevleri kapansın

İnsan Hakları Derneği İstanbul Şubesi, Adli Tıp Kurumu'na iyileşmeleri mümkün olmayan hastalara hangi nedenlerle ve nasıl İyileşti raporu verebildiklerini soran ve Adalet Bakanı Cemil Çiçek'e seslendikleri basın açıklamasında, Ümraniye, Bayrampaşa, Bartın, Bursa, Burdur ve Amasya cezaevlerinde kalan çok sayıda mahpusun F ve D Tipi cezaevlerine naklini protesto ederek, tüm cezaevlerinin kamuoyunun denetimine açılması, ilgili çevrelerle ortak bir çalışmayla yeni bir infaz yasası oluşturulana kadar tecrit esaslı F ve D Tipi cezaevlerinin kapatılmasını talep etti.

19 Aralık 2000 günü yirmi cezaevinde aynı anda düzenlenen "hayata dönüş" baskınının dördüncü yılında Çağdaş Hukukçular Derneği İst. Şubesi, yaşananların tüm yönleriyle değerlendirildiği bir panel düzenledi. Panele Adli Tıp Uzmanı Şebnem Korur Fincancı, Avukat Several Demir, Avukat Fazıl Ahmet Tamer,Tutuklu Aileleri Yardımlaşma Derneği(TAYAD) adına Bülent Özdemir katıldı.

Bizleri daha da duyarsızlaştıran bir dönem yaşıyoruz

Elektrik Mühendisleri Odası'nda yapılan toplantıda Şebnem Korur Fincancı, "Çok hızlı ve bizleri daha da duyarsızlaştıran dönemleri yaşıyoruz. Hem Türkiye'de hem dünyanın diğer yerlerinde devletler cezaevleri sorunlarıyla ilgilenmiyor. Ama insan yaşamını bozan yerler olan cezaevlerinin sorunlarıyla hekimler ilgileniyor. Cezaevleri sorunları hekimlerin öncelikli görevleri arasındadır. Hücrelerde çok az sayıda insanla yirmi dört saat ve yıllarca birarada olmak yaşam için gerekli çeşitliliği yok ediyor. F Tipleri insan yaşamının sürdürülmesin mümkün olmadığı yerlerdir. Tutuklular da kadınlar ve çocuklar gibi en kolay zarar görenlerdir. Adli tıp Kurumunun korshakoff hastaları için verdiği iyileşemez ve iyileşebilir raporlarının çelişkisi ortaya çıkarılmalıdır," dedi.

Birlikte muhalefet edilmeli

Several Demir ise "F tipi cezaevlerinin patenti Avrupa ve ABD'den alınmıştır. Cezaevleri ucuz emek cennetidir. Microsoft Firması üretiminin çoğunu oralardan karşılıyor. F tipleri için gereken paranın çoğu devlet tarafından karşılanmıyor. Adalet Bakanlığı'na ayrılan pay bu cezaevlerini açmaya yetmez. Para devletten gelmiyorsa nereden geliyor? sorusunu sormak gerekiyor. Üç kişilik hücrelerin işkence olduğunu, zaten mahpusun hakları yoktur, uyması gereken yükümlülükler vardır" diyen Several Demir, "Demokratik izleme kurulları oluşturulmalı, tek tip elbise, zorla çalıştırma, çalışma esnasında konuşma yasağı, zorunlu eğitim olmamalıdır. "Operasyon"un bir sonucu da konuya duyarlı insanların birlikte davranmasını engellemek oldu. Kurumlar arasında, muhalefetin birlikte nasıl yapılacağının artık tartışılması gerekiyor," dedi.

Ölüm oruçları vicdanlara sesleniyor

Kendisi de ölüm oruçları sırasında tutuklu olan Avukat Fazıl Ahmet Tamer, ölüm oruçlarınınvicdanlara seslenen bir eylem olduğunu, vicdanlar sustuğunda ya da susturulduğunda etkili olamadığını, operasyondan sonra götürüldükleri üç kişilik hücrelerde daha çok insana ihtiyacı olduğunu belirterek, "O hücrelerde yaşamadan bunun ne demek olduğu anlaşılmıyor mu acaba?"sorusunu sordu.

TAYAD'lı Bülent Özdemir ölüm oruçları sırasında hapishanede vurularak ağır yaralanmış. Tecritin tüm insani duyguları öldürmeye yönelik olduğunu, silahlarının, toplarının olmadığını iki ateş arasında kaldıklarını söyleyen Özdemir, "Bizler o dört gün boyunca katliamı durdurmak için dışarıdaki insanların sokaklara dökülüceklerini sanmıştık. Ama öyle olmadı. Tecrit yalnızca içeride değil, aynı zamanda dışarıda da var," dedi.

Murüvet Yılmaz

helin başak anısına

Mahallenin sokaklarına sinmiş olan sevgi özlemini vakfa girdiğimizde de görmek mümkün. İnsanın içinden tam yerine kurulmuş, amaç ile toplumsal ihtiyacın örtüştüğü bir kurum demek geçiyor. Gelenlerin gözlerinden de okunuyor mutlulukları.

Helın Başak Kultur Ve Sanat Vakfı'nın kurulduğu yer İstanbul'un varoş semtlerinden birî. Kayışdağı, sırtını dağlara vermiş mevsimden mı nedır başında hep sısların dolaştığı, bır ıkı adım ötesinde gecekondu olup sonradan apartmanlaşan binaları, dört bır yandan gelen göç mağdurları, özlemleri bakışlarından okunan çocukları ile şehri kuşatmış bir yerleşım alanı. Mahallenın sokaklarına sınmış olan sevgi ve sıcaklık özlemını vakfın içıne gırdığımızde görmek mümkün. İnsanın içinden tam da yerinde kurulmuş, amaç ile toplumsal ihtiyacın bu kadar örtuştuğü bir kurum, sıcak ve sevgı dolu demek geçıyor Zaten gelenlerin gözlerinden okunuyor mutlulukları ve memnunıyetlerî. Nasıl başladı, naden sanat, çocuklar ve kadın, neden Kayışdağı diye soruyoruz Vakıf Başkanı Şahhanım Kanat'a. Cevaplar çok yoğun bır emek ve özverının olduğunu gösteriyor. Yerı netleştırmeden önce Anadolu yakasında özellikle göç alan bölgelerde soyolog, sosyal hızmet uzmanları, psıkologlarla taban taraması yapmışlar.Taramalar sonucunda 189 çocuğa ulaşmışlar, bunların ihtiyaçlarını tesbıt etmişler, daha sonra bu ihtıyaçlara nasıl yanıt olunur sorusu gelmış. O zaman Helın Başak'ın ulke ve sanat aşkı devreye gırıyor. Helin Başak'ın adı geçtığinde duygu yuku oluyor Şahhanımın yüzü. Sevgi, özlem doluyor her tarafa. "Bız ondan öğrendık, onun coşkusu özlemleri rehber oldu, sanatın değişim yaratma gucunde, yaşananları kalıcılaştırmada ne kadar güçlu, etkili olduğunun ipuçlarını onda gorduk," dıyor. Bır taraftan Helın Başak'ın hayallerını, özlemlerını yaşatmak dığer taraftan göç mağduru kadın ve çocukların yaşamlarında yeni bir sayfa açmak dıyor yıllar önce halkının mucadelesinde yaşamını yitirmış Kürt tıyatro sanatçısı Helın Başak'ın annesi, yoldaşı ve Vakıf Başkanı Şahhanım.

Çalışmaları oldukça yoğun, başvurular çok olduğu ıçın sınırlamalar koymak zorunda kalmışlar. Halkoyunları, tıyatro, seramık, bılınç yukseltme çalışmaları, okuma -yazma kursları, bılgisayar, İngılızce, matematik, satranç ve dıger kursları var, kadınlara yönelık rehabılıtasyon çalışması da kapıda beklıyor. Sadece Kayışdağı'ndan değıl Kadıköy'un her yerinden ta Fıkritepe'den gelenler var. Aıleler ile çocukların eğıtımi neredeyse beraber yuruyor. Kadınlar bılınç yukseltme çalışmalarından sonra evde ilişkilerin değişmeye başladığını söyluyorlar. Her kesımden kadın geliyor, örtulu kadınlar, Kurt, Alevi, Laz her kesimden gelen var. Belki gunluk yaşamlarında bırbırıne mesafelı duran, kadın sorununda erkeklerın konumunu haklı tanımlayanlar Vakıf'daki bılınç yukseltme çalışmaları sonucunda değişiyor. Daha önce kız var d'ye içer. gırmeyen erkek çocuklar şımdi daha rahat kızlara yaklaşırken, asosyal olan çocuk çevresi ile ilğılenmeye başlıyor kısacası Vakıf gelenlerın yaşamında yeni bır pencere açıyor. Bir suru gönullu ile yuruyor çalışmalar, Dolayısıyla yaşamı değıştırmek belki de su damlası gıbı böyle kuçuk küçuk adımlarla mumkun olacak. O zaman herkese özellıkle kadınlara buyuk iş duşüyor. Evın dışında da bir dunya var hem kendım hem çocuklarım ıçın o dunyayı ellerime almak istiyorum, hele bunu tarih boyu kadının yaşadıklarını anlatmanın dılı olmuş sanatla yapmak istiyorum diyorsanız Helın Başak Kultur Sanat Vakfı'nın kapısını gönul rahatlığı ile çalabılırsınız.

erkeklik manzaraları

Pınar

Milletvekılinin çocuk tecavuzune '..ufak tefek adi suç...' ded ğını de okuyunca insanın bısıklet yakalı tişörtun -belki bir şey penyeyi deler fırlar umuduyla olsa gerek - bağır kısmına gözunü dıken kara bıyıklı pazarcıya acıyası bile gelmiyor artık.

'Sanatçılar' örnek olacakmış. Biri haber versın vatandaşa, azmın ürunü komşu kızı ile amele usta ağır abi onlar; bırı koca bulunca kapanacak, dığeri imam nıkâhlı karısını vurduracak, az sonra. Kötü örnek oluyorlarmış yaşantılarıyla. Nasıl kötu örnek olabılırler ki. Aksine, onlar sokaktaki insanın yaşamını ekrana taşıyorlar.

'Sanatçılar' evlılık dışı yaşıyorlarmış. Yaşıyorlarmış da ne oluyormuş. Vatandaş yaşamıyor mu evlılık dışı. İmam nıkâhını kıyıp oturmuyorlar mı Turkıye' nin her yerinde yaşanan bir gerçek değıl mi bu. Milletin vekılı uç beş kadınla surüyor erkeklığinin sefasını. Örtulü, mutaassıp kadın ise 'Baba, bu adamla evlenmemi nıçin istemıyorsun' diye sormaya cesaret edemiyor ve istenmeyen damat adayıyla kaçıyor Karısını örten hacı amcalar, açık başlı kadınları kendi deyimleriyle "metres" tutuyor. Öğretmenler öğrencilerine tecavuz edıyor. Tecavuz işte böyle, su ıçer gıbı, kız ister gibi öyle sıradan bir şey ki, adam evlenirse suç olmuyor artık.

Erkeklık ne menem bir eıle tutulur, sılah gibi atılır, her hakkı saklı, kraldan kralcı, yalancıdan yalancı, insanın ıçini kavuran bir şeymişse artık vatandaş onunla bununla yatıyor, kadın evde iş göruyor, kızlar onuçunde satılıyor, tecavüze uğrayan çocuk tecavüzcuyle evlenince namusu, [illegible] ni, aklı, insanlığı, varlığı kurtuluyor. Varlığı uçuyor, kuş oluyor, uçurtma oluyor, uçuyor

Vatandaş başka neyini beğenmıyormuş ünlu sanatçıların? Mafya ılışkılerini mi beğenmiyormuş? İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Psıkıyatri Bolumu'nden bir grup uzman, bir araştırma yurutmuşler. Buna göre, özetın özeti, Turkiye'de toplam 4.5 milyon kişi silahlı. Ruhsatsız silahları da ekleyın. Bir insan neden silah taşımak ister? Tecavuze [illegible] çocuklar kırlenmiyor. Şehırler, kentler, kasabalar kırlenıyor. Milletin vekılleri, vatandaş ve 'sanatçılar' erkek erkek dolaşıyorlar meydanlıklarda mı dolaşıyorlar. Çık. Peşlerinde, yanlarında elleri çantalarında sinsi sinsi dolaşıp olmuş, yok olmuş, gözleri göz göz oyuk, dılleri kesik bekleni, nutku namus olup abıye, enişteye, erkeğe teslim, teslımata hazır kalmışlar. Ötece

Nermin Yıldırım

şiddetin medyası medyanın şiddeti

Medya toplumsal olarak kadına yüklenen ve doğal değişmez olduğu varsayımı üzerine inşa edilmiş rol ve değerleri meşrulaştırmak ve yeniden üretmek suretiyle örtülü bir şiddet uyguluyor.

Şiddeti tanımlamaya kalktığımızda, toplumsal, kulturel, tarihsel ve siyasal değişkenlerin, evrensel ölçekte tek ve genel geçer bir tanım yapılmasını zorlaştırdığını görürüz. Hukuksal ve kurumsal normların çeşitliliği, farklı tarihlerde, farklı coğrafyalarda, farklı insan topluluklarında şiddetin bambaşka biçimlerde ele alınmasına neden olmuştur. Bunun yanı sıra kımı zaman şiddeti biçimlendiren normlar arasında çatışmalar ortaya çıkması da söz konusudur. Söz gelimi "hukuki açıdan şiddet olarak tanımlanabilecek bir durum, toplumsal, ahlakı yapı içinde meşru görülerek, şiddet kapsamında değerlendirilmeyebilir. Bu gibi durumlarda toplumsal bir anlaşma ve uzlaşma sonucunda bir araç olarak kullanılan şiddetin amacı, onu meşru kılabilir de kılmayabilir de." (Buker ve Kıran, (1999), Reklamlarda Kadına Yönelik Şiddet, Istanbul:Alan Yayınları, s.25) Hiç kuşku yok ki şiddetin tanımı her şeyden önce tanımlayanına bağlıdır. Tanımlayanın cinsi, ırkı, ideolojisi bu noktada belirleyici işlev üstlenir. Örneğin birini öldurmek evrensel olarak kabul görmuş genel şiddet tanımına gırse de açlıktan ölen birinin ölumune yol açan yaşam koşullarını oluşturan toplumsal durum, kımileri için şiddetin ta kendisiyken, kımileri için kavramdan tumuyle bağımsız konumlandırılması gereken doğal bir sosyal durum olarak ele alınabilir

Her şeye rağmen şöyle kısaca toparlayıp genel kabul görecek bir tanım yapmaya çalışacak olursak diyebiliriz ki; "şiddet bir bireye zarar vermeye, ya da onu yıkmaya yönelik dolaylı ya da dolaysız bir eylem olarak kutlesel ya da dağılımsaldır; bu bireyin ruhsal butunluğu olabildiği g bi o gune dek edindiği (soyut somut) değerleri ve simgesel katılımları da olabilir. Küçultucü, gülünç duruma duşurucu, ruhsal açıdan zedeleyici ortuk ve dolaylı eylemler de şiddet kapsamına gırer. Bu durumda şiddet, kötuluk, korku, baskı, taciz, ezıyet gibi çok geniş ve dar kapsamlı sözcükle sınıflandırılabilir." (Buker ve Kıran, a g.e., s.15-16)

Kadına dayatılan roller

Modern kapitalist toplumlarda şiddet daha çok kadınları ve çocukları hedef almaktadır. Kapitalist toplumların iki yuz yıllık demokrasi deneyımında kadın-erkek ilişkileri özel alan olarak adlandırılarak, kamusal ılgının dışında konumlandırılmış; kadının rıza ve onayının çok da önemsenmediği bu özel alan, erkeğin iktidarını dilediği gibi kullanabileceği ve bu yuzden kımseye hesap vermek zorunda kalmayacağı bir hale burünmuştur. Erkeğin egemen olduğu bir dunya duzenınde kadının erkek tarafından ve erkeğe göre konumlanmasından dolayı, şiddet her zaman ve pek çok şekılde söz konusudur. Kadın, yaşı ve statusü ne olursa olsun, hayatı boyunca çeşıtli şekılerde açık veya örtulu şiddete maruz kalır. Yaşadığı hayatta kendisine bıçılen ve dayatılan rol, (fedakar anne, sabırlı eş, erkeğın arzu nesnesi) zaten başlı başına bır şiddet bıçımidir. Kadının doğar doğmaz içine hapsedildiği ve dışına çıkmayı denediğinde çoğu kez ağır bedeller odemek zorunda kaldığı bu kal plar, kadının emeğinin ve cinselliğinin sömurusü uzerine inşa edılmışlerdir.

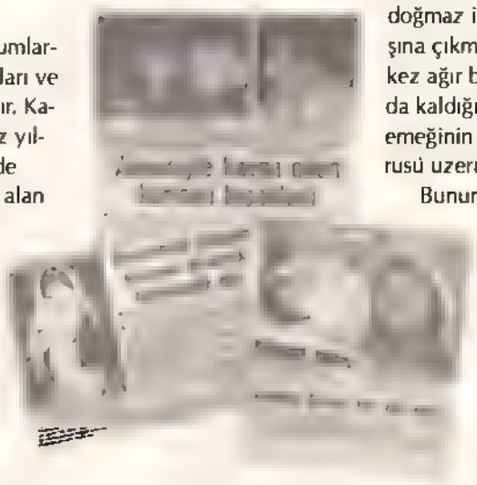

Bunun dışında bır bedensel şiddete maruz kalan kadınlar çoğu zaman, yasalar önünde erkeklerle eşıt oldukları yanılgısıyla güvenlik güçlerine ve mahkemelere başvurdukları vakit, genellikle ikinci kez şiddete uğramaktadırlar. Özellikle cınsel tacız ve tecavuzu içeren şıddet davalarında kadınlara buyuk bır guvensizlikle yaklaşılmakta, tecavuzun kanıtlanması noktasında uygulanan duygusal şiddetin sıkıntısı, kimi kez kadınları şikayetçi olmaktan dahi vazgeçebilir bir noktaya getirmektedir. Işte bu gibi durumlarda guvenlik güçleri ve mahkemeler, şiddeti uygulayan erıl zıhnıyetın devamı nitelığını taşıyan ıkıncı saldırganlar olarak nitelendırılebilir

Üçüncü sayfaların şiddeti

"Çok sayıda nicel içerik çozumlemesi, kadınların medyada nadıren gorunduğunu ortaya koymuştur. Medyada gorunduklerındeyse eş, anne, kız evlat, kız arkadaş olarak ; ya geleneksel kadın mesleklerinde (sekreter, hemşire) veya seks aracı bıçiminde gösterilmektedirler." (Irvan,(1997), Medya Kultur Siyaset, Ankara: Ark Yayınları, s.306) "Medyada kurulan kadın kimlikleri gıderek

artan bir biçimde erkek egemen söylemlerce tanımlanan bir cinsellikle örtüşür hale gelmektedir. Bu söylem ana hatlarıyla kadını pasif, kolayca el konulabilir, hukmedilebilir, parçalara ayrılıp çeşitli amaçlar için kullanılabilir seyirlik bir cinsel haz nesnesine dönüştürur." *(Tekeli, 1995, Kadın Bakış Açısından Kadınlar İstanbul: İletişim Yayınları, s.215)* Böylelikler kadınlar medyada kendilerini seyrederken, bir yandan da kendileri tarafından belirlenmemiş ama içine girmeleri istenen "ideal kadın" ın ne menem bir şey olduğunu da görurler.

Reklamlarda tuketici olduğu kadar tuketilecek nesnenin kendisi olarak sunulan, dizilerde buyulu dunyaların arka fonunda dekor oluşturarak özellikle son zamanlarda, kendi aleyhine işleyen pek çok geleneksel değerin hortlatılmasında kullanılan kadınlar haberlere ancak toplumsal ahlak, namus gibi değerlerden sapmaları noktasında konu olabilmektedirler. En çok adliyeye intikal etmiş zina, kaçma-kaçırma, aşk cinayeti gibi konularda haberlerde yer bulabilen kadınlara biçilen yer genellikle üçüncu sayfadır. Yazılı basın haberciliğinde polis-adliye haberleri anlamında kullanılan üçüncü sayfa haberciliği, zaman içinde şiddet haberciliğine donuşmuş; Amerika'daki cinayet dergilerini aratmayacak biçimde, hikayelendirilen şiddet, en ince ayrıntılarıyla okuyucuya sunulmaya başlanmıştır. Bu tur habercilikte cinayetten sonra en çok işlenen tema cinsellıktır. Bu nedenle pek çok gazetenin üçüncü sayfasında büyuk fotoğraf altına verilmiş tecavuz haberleri görmek mumkundur. Fiziksel şiddet ile cinsel şiddet'in iç içe geçtiği bu haberler, uçuncu sayfaların vazgeçilmez unsurları olarak ele alınabilir. Kitle iletişim araçlarında gösterilen şiddetin en tehlikeli yonlerinden birisi yer aldığı aracın yapısından oturu, şiddet goruntulerinin olağanlaşması, kanıksanmasıdır

Öte yandan kitle iletişim araçlarında şiddetin gösterilmesinin özellikle kuçuk yaşta çocuklarda şiddet eğilimlerini guçlendirdiği göz onune alınırsa, bu tur haberlerin tum ayrıntılarıyla yayınlanmasının ne gibi zararları olabileceği kolaylıkla görulebilir. Gorulduğu gibi medya da haberini yaptığı şiddeti yeniden üreterek ikinci saldırganlar listesinde fazlasıyla hak ettığı yeri almaktadır.

Bağımlı kadınlar aktif erkekler

Uçuncu sayfalarda yer alan şiddet hikayeleri, kadınları doğaları gereği bağımlı, pasif ve itaatkar resmederken, erkekleri de bağımsız, guçlu ve aktif olarak tanımlamaktadır. Kadın erkek ilişkilerine boylesi bir bakış, pek çok kimse için varolan onyargıların içselleştirilmesine ve şiddetin gunluk hayatın doğal bir parçasıymış gibi algılanmasına sebep olduğundan, başlangıçta yaptığımız şiddet tanımlarından da hareketle yeni bir şiddet alanı yaratmaktadır. .

Gazetelerin uçuncu sayfalarında yer alan haberlerin kadına yonelik şiddet içerip içermediğini saptamak amacıyla 2002 yılının temmuz ayında yayımlanmış Hurriyet Gazetesi'nın pazartesi, perşembe ve cumartesi gunlerini inceledik. Sok konusu zaman aralığında gazetenın uçuncu sayfasında toplam olarak 59 haber yeralıyordu. Bunlardan 33 tanesinin doğrudan ya da dolaylı olarak kadınlara ilişkin haberler olmasına karşın, 36 tane kadın fotoğrafı kullanılmıştı. Konuyla uzaktan yakından ilgisi olmasa

dahi kadını görsel malzeme olarak kullanılarak haberin okunurluğunu arttırmak isteyen gazeteciler, kullanılan fotoğrafların nitelığıyle de orantılı olarak kadına yonelik bir şiddet alanı oluşturmuşlardı. 33 haberde yer alan kadınlar anne, eş, kız arkadaş ya da seks aracı kımlıkleriyle sunulmuş; ozellikle cinayet haberlerinde erkeklerin kadınlara şiddet uygulama sebepleri "kendisini terkettiği için, akşam yuruyüşüne çıktığı için, kendisinin terkettiği için" şeklinde verilmiş, işlenen cinayetler yine toplumsal yargılardan hareketle gerekçelendirilmiştı. Tecavuz haberlerinde kadınlar için "kirletildi" gibi sozcukler kullanılırken, haber kaynaklarının genelı erkeklerden seçilmiş, dolayısıyla da merkezine erkekleri alan ve onların bakış açılarını yansıtan haberler yapılmıştı

Sonuç olarak, kitle iletişim araçlarında kadınların sunum bıçımının başlı başına bir şiddet biçimi olduğunu soyleyebiliriz. Çunku kitle iletişim araçları toplumsal olarak kadına yuklenmiş ve doğal değişmez olduğu varsayımı uzerine inşa edilmiş kimi rol ve değerleri (bağımlı, pasif, guçsuz birey, fedakar anne, titiz ev kadını vs) meşrulaştırmak ve yeniden uretmek suretiyle örtulu bir şiddet uygularlar. Bu anlamda yalnızca kadının dayak yediği, tecavuze uğradığı, kısaca bedensel şiddete maruz kaldığı haberlerin sunum bıçımı değil, toplumsal anlamda kadına biçilen rollerin yeniden uretildiği haberler de kitle iletişim araçlarının kadına uyguladıkları şiddet olarak okunabilir. Çunku [illegible] sunumu kim[illegible] şiddetin yeniden [illegible] ve hatta [illegible] olabilmesi

Necla Akgökçe

kadın araştırmaları nereye

Üniversitelerde ilk Kadın Çalışmaları'nın başlamasının üzerinden 14 yıl geçti. Türkiye'de feminist hareket ve bu akademik sürecin karşılıklı etkileşimleri, artık bir değerlendirmeyi hak ediyor.

Dunyada 1970'lerdeki ikinci feminist dalgayla birlikte, üniversitelerde çok disiplinli bir alan olarak Kadın Çalışmaları bölumleri kurulmaya başlandı Temelde bilimin araştırma evrenının ve soyleminin, erkeklerinkiyle özdeşleşen yapısından kurtarılması hedefleniyordu. Feminizmin akademik alandaki en önemli yansımaları, kadın deneyimlerinin görunur kılınması ve bu deneyımlerın kaynak olduğu bılgi birikimine ulaşılarak akademik alanı da polit k mücadelenin bir alanı haline getirmekti. Bu mucadele kapsamında bılımın araştırma alanlarıyla ılg li yöntemlerın ve tercihlerın de tartışmaya açılması mumkun oldu.

Turkıye'de feminizmin yukselişe geçtiği 1980'lı yılların sonunda, 1989 yılında İstanbul Universites: Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi açıldı. 1990'lı yıllarda ise üniversitelerdeki kadın çalışmaları yaygınlaşmaya başladı. Sırasıyla Ankara Üniversitesi'nde Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi 1993 yılında, ana bilim dalı 1996 yılında, Orta Doğu Teknık Üniversitesi'nde Kadın Çalışmaları Ana Bılım Dalı 1994 yılında, Ege Universitesi'nde Merkez 1996 yılında ve Anabılım Dalı 2000 yılında kuruldu. Bugun 4 universite bunyesinde kadın konusunda yuksek lısans programları verılıyor. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama merkezlerının sayısı ise bugun 14'ü buldu. Çukurova (Adana), Marmara (Kadın Işgucü ve İstihdamı Araştırma ve Uygulama Merkezi, Istanbul), Gazi (Ankara), Çankaya (Ankara), Atılım (Ankara), Eskişehır Anadolu (Eskişehır), Mersin, Gazıantep, Yuzuncü Yıl (Van) universitelerinde de bu merkezler çalışmalarını yurutuyorlar. Son olarak 2001 yılında Hacettepe Universite'sinde bır merkez kuruldu.

İlk merkezin kurulmasının üzerinden bugun 14 yıl geçti. Turkıye'nin bılım ortamına ve feminizme bu merkezlerin etkisi ne oldu? Uzmanlar ve öğrenciler ne duşunuyor?

Merkezler hedeflerinin ötesinde etkiler yarattı

Ayşe Durakbaşa (Muğla Universitesi, Sosyoloji Bölümü Öğretım Üyesi)

1990'lı yıllarda universitelerde Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezleri'nin oluşturulması, öncelikle yukselen İslamcı harekete karşı farklı nitelikte tepkilerin kurumsallaşma çabası olarak nitelenebilir. Türkiye'de 1980'lerin ortalarından itibaren etkili olan feminist hareket içinde "kadın çalışmaları" ya da "toplumsal cınsiyet çalışmaları" alanında akademik çalışma yapan kadınlar, 1980 öncesi sol hareket ıçınde feminist eleştirel bir duşunceye ulaşmış kadınlar, doğrudan kadın örgütleri içinde aktivist olan kadınlar hep birlikte bir eylemlılık içindeydiler. Bir yandan da Cumhuriyet'in modernleşme projesi içinde kazanılmış hakların korunması ve geliştırılmesi yönunde çaba gösteren "Kemalıst feminist" diye nitelendirebileceğimiz öncü kadınlar ve kadın akademisyenler kurdukları kuruluşlar, sıvil toplum örgutleri aracılığıyla etkılerini hissettırıyorlardı. Bu merkezlerın kuruluşunda merkezi bir sıyasal irade kadar boyle, doğrudan akademya ile bağlantılı bir toplumsal tabanın varlığı da dikkate alınmalı. Bence merkezler bu nedenle belki de hedeflerının çok ötesinde etk ler yapabıldıler. Örneğin, genç kadınların hem akademik olarak hem de bireysel olarak başarılı olmalarında, kendı hayatlarını yönlendırmelerınde; feminist düşunce ve taleplerın gençler arasında yaygınlaşmasında tahmin edilemeyecek derecede etkılı oldular. Akademık yaşamla toplumsal talepler, toplumsal hareketler arasında da çok verımli bağlantılar kurulabildi Akademık alanda da görulmeyen eşıtsızlıkler, cinsiyete ılışkın ayrımcı klar hem de farklı dısiplinlerden kadın akademisyenler arasında konuşulur hale geldi. Bazı bılım dallarında daha önce çok fazla desteklenmeyen bazı projeler destek bulmuş da olabılir. Örneğin, Çukurova Unıversitesi'ndekı Araştırma Merkezi'nde "su ürunleri ya da tarım, bahçecilik" gıbi alanlarda kadın gırı_imcilığını destekleyen bazı projeler olduğunu anımsıyorum. Bu merkezlerden ilki olan İstanbul Üniversitesi Kadın Sorunları Uygulama ve Araştırma Merkezi tarafından duzenlenen halka açık semıner etkınlıklerinin doğrudan halktan kadınlarla akademik ve polıtık

meseleleri nasıl buluşturabildiğine bizzat tanık oldum, bu etkinliklerin katılımcısı olarak "kadın sorunları" diye adlandırılan problemlere ilişkin bireysel, toplumsal duyarlılık kazanmanın ve bu konuları "kamusal mesele" olarak tartışmanın beni ve çevremdeki kadınları nasıl güçlendirdiğini yaşantıladım. Bu merkezlerin hala da akademya içinde sürekli farklı şekillerde kullanılabilecek ve bazı yeni, yaratıcı işlevler de yüklenebilecek alanlar olduğunu düşünüyorum.

Kurumsallaşma, bilgi paylaşımından doğan enerjiyi tehdit ediyor

Aynur İlyasoğlu
Sosyolog-Marmara Üniversitesi İktisat Fakültesi İngilizce İktisat Bölümü Öğretim Üyesi

Şurası gerçek ki bazı üniversitelerimizde son yıllarda kurulan Kadın Araştırmaları Merkezleri Türkiye'de 1980 sonrası yükselen feminist dalganın toplumun dikkatine getirdiği toplumsal cinsiyet eşitsizlikleri gündemi ve bunlara itirazın ürünlerinden biridir. Bu anlamda tabi ki Türkiye'deki kadın hareketlerinin geçmiş hanesinde bir kazanım olarak yer alırlar. Bugün ise, kimi örneklerine bakıldığında, kurumlaşmış yapıları/yönetıcıleri açısından ve sürdürdükleri eğitimin kapsamı ve amaçları açılarından feminist pedagojinin ve ruhun azalan etkinliğinden söz edilebilir. Toplumsal cinsiyet alanında bilgi üretmenin enerjisine ortam olmaktan çok, bu alandaki uzmanlaşmanın yarattığı yeni akademik/uzmanlık hiyerarşilerinin oluşumu daha belirgin olmaktadır. Feminist mudahale ve eylemlilik alanlarının son dönemde azalan enerjisiyle birlikte giden bir durumdan söz etmek mumkun tabii ki. Ancak bunun da ötesinde kurumlaşma süreçlerinin başka birçok örneğinde olduğu gibi, buralarda da gelişen güç alanları, kendini başlangıçta varetmiş olan enerjinin dışında ve üzerinde olmaya yönelmiştir. Bugün genelinde bu kurumların kadın araştırmaları alanı açısından meşru kıldıkları yaklaşım biçimi (adını koymak gerekirse "kadınlarımızı muasır medeniyet düzeyine çıkarma" misyonu ve buna denk düşen bilgi üretme alanları vb.) ölçüt oluşturmaktadır. Anadolu üniversiteleri içinden gelişen kadın araştırmaları merkezleri kurma yönelimlerinin zaman içinde bu alanın bilgisini geliştirmekte neler getirdiğini söyleyebilmek için incelemelerin yapılmasına ihtiyaç var. Ama bilinen bir gerçek te şu ki, bu kurumlaşma hareketi içinde kendilerine akademik güç alanı yaratan kadın akademisyenlerden bazılarının giderek yerel iktidarlarda söz sahibi oldukları, hatta kamusal, siyasi kariyerine bu alanda başlamış bir kadın akademisyenin bugün milletvekilli olarak mecliste bulunması gibi örnekler de mevcut. Daha net tespitler için bu konunun kendi başına bir araştırma olanı olarak ele alınmasına ihtiyaç var bence, feminizmin ve feminist pedagojinin bakış açısından...

"Kadın konusu artık tuhaf ve gereksiz görülmüyor"

Serpil Çakır
İ.Ü.Siyasal Bilgiler Fakültesi, Siyaset Bilimi Öğretim Üyesi

Kadın araştırma merkezlerini kadın hareketinin bir kazanımı olarak görüyorum. Kadınların yaşadığı cinsiyetçiliği ortaya çıkarmak, daha eşit ve demokratik bir toplum ve dünya için bilgi ve politika üretmek, bu merkezlerin başlıca amaçları olarak belirtilebilir. Türkiye'deki sayıları giderek artan bu merkezlerde, daha çok yüksek lisans eğitimi veriliyor.

On beş yıla yakın bir zamandır bu merkezlerden, çok sayıda akademisyen yetiştirildi; gazeteci, avukat, burokrat, değişik mesleklerden kadınlara ve az sayıda erkeğe, feminizmin tarihçesi, bilgi teorisi öğretildi; iktisat, tarih, yöntem gibi konular verildi, kadın bakış açısı kazandırıldı. A.Ü. Kadın Araştırma Merkezi örneğinde olduğu gibi, siyasal partilerden sendikalara, çeşitli kurumlara toplumsal cinsiyet eğitimi yapıldı, yapılıyor. Tum bu çalışmaların izlerini, üretilen eserlerde ve çalışmalarda görmek mumkun. Kadınla ilgili dersler farklı fakültelerde de verilmeye başlandı. Örneğin ben bir süredir, Siyasal Bilgiler Fakültesi öğrencilerine Toplumsal Cinsiyet ve Siyaset isimli bir ders veriyorum. Kadın konusu ve bu konuyla uğraşanlar eskisi gibi tuhaf, gereksiz ve önemsiz olarak görulmuyorlar artık. Bu bakışla mucadele etmek benim gibi, kadın konularıyla uğraşanların gundemini uzun bir sure işgal etmiş, bilgide önemli-önemsiz hiyeraşinin bizzat özneleri olmuştuk. Bu bakışın tam bittiği söylenemez ama epeyce yol katedildiğini söyleyebilirim. Şu aşamada kadın hareketi ile üniversitelerdeki kadın merkezleri arasındaki ilişkinin yeniden tanımlanması gerekiyor. Bu ilişkinin karşılıklı olarak yeniden kurulmasının, biz kadınlara daha çok yarar getireceğini düşunuyorum.

Eril yaşam belirleyicilerine karşı akademik bir mücadele

Özgün
İ.Ü. Kadın Sorunları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nde Yuksek Lisans Öğrencisi

Kadın araştırmaları bölümünde master yapmaya karar vermemi sağlayan sureç aslında üniversite öğrencisi olduğum dönemde şu an elinizde tuttuğunuz kadınlara mahsus gazete Pazartesi ile bir okuyucu olarak tanışmama kadar uzanıyor. Üniversitede Pazartesi dergisi okuyan ve kadınlığımızdan kaynaklandığını düşunduğumüz sorunlarımızı birbirimizle paylaşarak, eril yaşam belirleyicilerine, yani yaşamımızda bize dokunan veya başka kadınların başka hayatlarına aynı acıtıcılıkta dokunan erkeklere karşı ortak bir direniş bilinci oluşturmaya çalıştığımız dönemler sona erdiğinde, kendi adıma bir ihtiyacım, eksikliğim olduğunu düşunduğum için seçtim kadın araştırmalarında okumayı. Neydi bu eksik? Bu belki üniversitelerimizde tezgahından geçtiğimiz bilgilenme süreçlerinin erkek aklını yucelten dili, yöntemi ve politikasına karşı; kadının görunmezliğini sona erdiren disiplinlerarası bir bölumde okuyarak, kendi dilimi, yöntem ve politik duruşumu oluşturabilme ihtiyacıydı. Bölume girdim ve önceden bildiğimi sandığım her şeyi derinleştirme, yeni sorgulama alanları keşfetme imkanı buldum. Mesela pozitif bilimin tarafsızlığının bir erkek uydurmacası olduğunu gördüm. Kendi ilgi alanım olan iktisat biliminin feminist eleştirisini yapmanın mumkun olduğunu ve feminist iktisat üzerine çalışan kadınlar olduğunu gordum. Bunlar benim tamamlanan eksiklerimdi, fakat kadın araştırmalarında okumama rağmen eksik kaldığını düşunduğum şeyler de oldu. Derslerimizi veren hocalarımızın farklı okul ve bölumlerdeki görevleri dolayısıyla kadın çalışmalarında yarı zamanlı olarak bulunmaları, hocalarımız her ne kadar bizlere karşı ilgili ve açık olsalar da bence bir eksiklikti. Ayrıca üniversite yönetiminin bize daha geniş bir çalışma ortamı sağlayabilecek fiziksel koşulları oluşturabilmesini dilerdim. İstenildiği gun ve saatte yararlanabilen buyuk geniş bir kutuphane ve paneller veya toplantılar, sempozyum ve konferanslar duzenleyebileceğimiz bir konferans salonu mesela... Türkiye'deki diğer kadın araştırmaları bölumleri ile ortak projeler üzerinde çalışmak veya öğrenci olduğum dönemde bolumumuz bunyesinde yurutulen bir projede çalışmak isterdim. Bunların dışında kadın araştırmaları bölumlerinin varolan kadın hareketi ile bireysel ilişkiler dışında kurumsal olarak da daha ilişkili olması gerekliliği de benim gorduklerim arasında...

Annelik üzerinden siyaset yapmak

Annelik fonlar ve karma örgütler

İki milyon nüfuslu bir ülkede işkence varmış deseniz herkes imza kampanyaları yapar. Ama dünyanın her yerinde sürekli dayak yiyor, tecavüze uğruyor. Buna kimse birşey demiyor.

Nilgün: Kadın hareketi için annelik üzerinden politika yapmakta bir sakınca yokken feminizm ya da kadın kurtuluş hareketi bunu reddeder ya da reddetmelidir. Çocuğuna işkence yapılan bir kadının elbette canı çok yanar ama doğrudan işkenceye karşı çıkmak gerek. Evet, analık üzerinden politika yapmak daha kolaydır. Ama kadınlara biçilmiş rolleri özellikle annelik ve anneliğe yuklenenleri, varolan toplumsal rolleri altust etmeye çalışanların, feministlerin karşısına çıkan çok önemli bir engel aynı zamanda. Çünkü varolan durumu da yeniden uretiyor.
Ayşe Kısmet: Erkeklik denen sistem annelerimizden pohpohlayarak bahseder. Sen bekâretini bozduğunda, evlendiğinde veya çocuk sahibi olduğunda toplumun gözunde bir yere sahip oluyorsun. Evet, bu kadının üzerinde kurulan bir iktidar. Annelik uzerinden politika yapmayı feminist bir şey olarak görmemekle birlikte, Barış Anneleri ya da Arjantin'de Plaza de Maya anneleri uzerinden yapılan şeyin savaş koşullarını yaşayan bir ülkede, bir noktada sahip çıkılması ve birlikte hareket edilmesi gereken bir şey olduğunu duşunuyorum. Yani feminizmi böler mi bölmez mi diye tartışmak istemiyorum.
Nilgün: Kadınlar aslında politik mucadele veriyorlar. Yalnızca çocukları için değil, işkence olmasın, savaş olmasın, kayıplar olmasın diye. Dolayısıyla kadınların mucadelesini de kuçumseyen bir yaklaşım bu. Ustelik o zaman sadece analar mucadele ediyor olurdu. Boyle bir şey yok. Anne olmayan pek çok orta yaşlı, genç, yaşlı kadın aktif, hayata mudahale ediyorlar . Niye yalnızca analık da, babalık değil; duşunmek lazım. Analık uzerinden politika yapıyorsak, o kadının çocuğu hapishaneden kurtulduğunda ya da artık yapılabilecek bir şey kalmadığı zaman o kadının mücadelesinin biteceğini varsayıyoruz demektir. Üstelik çok da heteroseksist bir yaklaşım.

Fonlar...
Necla: Bir sürü kadın fonları var. Bir tanesi mesela, sakat kadınlar uzerinden bir şey yapmak istiyorsanız size fon gönderebiliriz tarzında bir şeydi. Mesela sakat kadınlar Turkiye'de (bu konuda rahat konuşuyorum çunkü bende sakatım) bilmem ne üzerinden alınan fonla tuttular bir tane dergi çıkardılar, kendi dergileri uzerinden sakat kadın hareketi doğdu Turkiye'de. Şimdi bunu nereye koyacağız? Genel kadın kurtuluş hareketi kavramı içerisinde mi değerlendireceğiz yoksa mesela ben kadın hareketi dediğim zaman kafam rahatlıyor kadın hareketine bu arkadaşlar girebilir. Benden icazet almaları anlamında söylemiyorum fakat fonlu başlangıçlarda bağımsızlık diye bir şey yok

Ayşe Düzkan: Fon veren kuruluşlar arasında buyuk farklar var. Fonlanarak kurulmuşla fonlanmış arasında fark var bence.

Nilgün: Evet fonla kurulmuş olması daha vahim. Fonlanabilir. O başka bir şey, çunku yapı kendi ayakları uzerinde durmuştur ve bir ihtiyacı varsa para alır. Tabii ki artık orası seni denetleyemez. O koşulları kabul ediyorsa veriyordur parayı...Fonlu yapılarda kadınların profesyonellik, gönulluluk, uzmanlık, iktidar ve parayla ilişkileri iyi tartışmış olması lazım Mumkun olsa da kadın dayanışmalarıyla becerebilsek bir şeyleri.

Ayşe Kısmet: Fonlarla çalışan gruplarla birlikte çalışıyoruz, bir projenin tamamının, çalışmanın kendisinin fonlanmasına karşıyız ama bizim de o tur çalışmalarımız var şimdi. Turkiye'de kadınların ev içinde sömurulduğunu, dayak yedığini ilk kadın kurtuluş hareketi, feminizm gundeme getirdi veya Kurt kadınları kendi cephelerinden mucadele ederek başka bir şeyi dile getirdiler Bunu AB'nın fon grupları sağlamadı, bu hareketin ivme kazanmasını yani butun deneyimler, birikimler, kazanımlar birilerinin bizleri fonlamasıyla gerçekleşmedi. Hakıkaten A'nın, B'nın, C'nin ciddi toplumsal bedelleri ödemesiyle gerçekleşti. Amargi'deki söyleşisinde Stella, bir şeye vurgu yapmıştı, bana çok çarpıcı geldi. Dedi kı, fona karşı

mısınız, değil misiniz bilmiyorum ama biz bu gunlere fon gruplarının desteklemesiyle gelmedik. Hatta bazen öyle oluyor kı butun kadın kurtuluş mucadelesının, feminizmın yarattığı değerler bir süre sonra sanki mucadele edilmemişçesine oraların sözleri haline gelıyor. Böyle bir duyarlılık ve bılınce her turlu grubun sahip olması gerektiğini duşunuyorum.

Karma örgütlerde siyaset

Ayşe Düzkan: Aslında herkes benzer bir şeyi savunuyor. Fransız ihtilalının temaları; eşitlik, özgurluk, kardeşlık bır şekilde ıyi kötü aynı Öyleyse feministler, sosyalistler, anarşistler, farkımız nerede? Birincisi, bizim açımızdan kadınların sömurulduğunu ve baskı altına alındığını görunur kılmak. Desen kı ıki mılyon nüfuslu bir ulkede işkence varmış, herkes ımza toplar bununla ılgılı. Ama kadınlar dunyanın her yerınde sürekli dayak yiyor. Buna kimse bır şey demiyor. İkincisi, kadın kurtuluş hareketi tabıı ki mıllıyetçılığe karşı mucadeleye destek verir, kapitalizme karşı mucadeleye omuz verir, mıtınge gıder, pankartını açar ve bu anlamda sol hareketin bir bileşenidir. Ama kendi öncelikleri bundan farklıdır, kendi öncelikleri bekârettir vs. Ülkenin gündemi tabıı ki kadınları ılgılendiriyor Amaç kadınların gundemını ülke gundeminin parçası kılmak olmalı. Karma orgütler meselesının ise feministler arasında bu kadar önemli olmasının şununla bağlantılı olduğunu duşunuyorum. Musluman bır ulkede kadınlar erkeklerle birlıkte olamıyorlar ve erkeklerle birlıkte olmak özgurlukçü bir sureç. Yoksa herkes feminist ama karma örgutlerle çalışmak ıstıyor. Benım bıldığım feministler kadın kadına çalışır ve kadın örgutlerini tercih ederler. İkincisi, daha temel bir şey. Dunyanın en şahane sosyalıst örgutunu bul, o orgutteki bütun adamların hepsini nefıs insanlar halıne getir, o örgütü kadınlar yönetıyor olsun, o orgutteki erkeklerin hepsi nefis insanlar olsun, evde bulaşık yıkamaktan başka faaliyet göstermesinler, memlekette bır şey değ şmez. Böyle bir örgut olacak, yuzde otuz da oy alacak, ya da devrıme yaklaşmış, ancak o zaman bu iş memleketi değiştırecek bır şey haline gelır. Brezılya Işçı Partisi; adamın partisinde çalış, adam ıktıdarda

Nilgün: Feminıstlerın gıdıp karma yapılarda politika yapabileceğini duşunuyorum. Hatta oralardaki erkek egemenlığını aşındırabileceklerını duşunuyorum. Bana doğru gelmeyen tekrar etmiş oluyorum ama o partıye kadın çağırmaları. Diğer çok önemli bir şey ise o kadınlar aynı zamanda ve daha çok emeği feminist mucadeleye veriyorlar mı? Bunlar oluyorsa bir feminıstın karma bır orgutte çalışması nıye sorun olsun kı? Fakat bır yandan da, şu var, feministlerin hayatın her alanına dair söz söylemelerini savunmuyor muyuz? O zaman niye kendi yapılarımızı guçlendirmiyor, oluşturmuyoruz?

Ayşe Kısmet: Belki tam olarak öyle bır şeyı kastederek soylememişsınızdır ama bende çağrıştırdığı şeyi söyluyorum. Ayşe feminizm savaşa falanda karşı çıkmalı ama ılk başta kadınlık durumuyla ılgılenmelı. Bunun karş sında değilım ancak şöyle bir durum var. Başta ataerkıllık dıye koyduğum şey aslında dılınden, esprısınden, üslubundan, şakalaşmasından, kufrunden, futboluna kadar aslında yalnızca kadınların değıl, erkeklerın, çocukların, yaşlıların, butun toplumun hayatını zehreden bır şey Bu kulturu eğer erıl ıdeoloji yarattıysa tek tek erkeklerden, tek tek kadınlardan bağımsız erıl ideolojinin karşısında kadınlar bir kurtuluş mucadelesi verıyorsa bu kurtuluş mucadelesi aynı zamanda bu alanlara karşı da verilmel dır. Biz karma örgutlerle kurduğumuz ilişkıyi dırekt olarak o siyasi orgutun mucadelesıne kadınları katmak ve kadın mucadelesını de sıyasi orgutun amaçlarını taşımak olarak goruyoruz. Harıl harıl bunun propagandasını yapıyoruz. Şımdi bağımsız kadınların veya bağımsız kadın gruplarının, özellikle de feminist ideolojiyi taşıyan kadınların öncelıkle kadın kadına hakıkaten kendi cınslerını tanımak gıbi, kendi cınsiyle guçlenmek gıbi, birbirını eğıtmek gıbi, birbirıne guvenmek gıbi -ki kadınlar arasında en çok yaşanan şey bırbırlerıne guvenmemek, dıdışmek bu dıdışmeyı çatışmaya

dönuşturmek lazım- yeni bir şey ortaya çıkarıp yeni bır ılışkı tarzı, yeni bir bakış ortaya çıkarmaları çok utopik ve uzak g bi gelebilir. Bunun bazen yapılabıldığını gordum. Sadece Amargı uzerınden de gormedim, beraber çalışıyorduk guzel şeyler uretiyoruz zaman zaman yani buyuk şeyler uretiyoruz dıyemem çunku o zaman kadın kurtuluş hareketi halıne gelirdik. Savaşa hayır kadın platformundan bılıyorum SDP ve DEHAP uzerinden bılıyorum. Mesela DEHAP'lı kadınların şöyle bir projeleri var, binalarını ayırmak g bı.
Diyelım ki ben bir kimlığı duşunceyi benimsedim, dedım ki ben feminıstim, demokratım, başka bir şeyım. Feminızmın kendi ıçinde belırledığı kımi ılkeler var. Hiyerarşı karşıtlığı vs. Ve sen bu ılkeleri kabul edersen bu kımlığı taşırsın Ama bu kimlığı taşımakla ya da herhangi bir kimlığı taşımakla bırdenbıre bu kımlığın taşıyıcısı halıne geldığını duşunmuyorum Diyelım ki Amargı'de hiyerarşi yok. Komisyonları, atölyeleri ona göre duzenledık, toplantılarımızı ona gore ayarladık. Ama uzmanlaşmanın da olmasını ve bunun hiyerarşi yaratmaması gerektiğini duşuyorum. Kısacası butun o grubun sistemını hiyerarşisız kurduk. O fıkrı kabul etmek yetmiyor. Çunku annenın, babanın, butun toplumun yarattığı kımi duyguların, alışkanlıkların var ve bunlardan kurtulmadığın, bu konuda kendi uzerıne gtmedığın surece özgurleşemıyorsun ve sadece bir etıket olarak taşıyorsun.

Nilgün: Uzmanlaşma ve bılme farklı şeyler. Uzmanlaşma ne kadar doğru kı? Söylemek istedığ m bır ıkı şey daha var. Kadın kurtuluş hareketı bireysel katılıma çok daha açık bır yer. Örgutluluk dığerıyle bır araya gelıp hayatı değiştırmeye çalışmaktır bence ve bireysel mucadele nıye örgutsüzluk sanılıyor? Ve 8 Martlar kadın hareketi ile kadın kurtuluş hareketi arasındaki farkı iyice açığa çıkarıyor Çunkü 8 Martlarda asıl vurgunun doğrudan kadınlık durumuyla ılgılı olması gerekırken hayatta bızı rahatsız eden ne varsa içine dolduruyoruz.
Eşıtlıkçi bir feminist değılim ama eşıtlık mücadelesi gerekli. Örneğin Medeni Yasa ile ılgılı mucadele Bugün on yedi milyon kadın varolan medeni yasanın 10. Maddesi yuzunden daha fazla ezılıyorsa karşı durmanın önemli olduğuna inanıyorum. Ama eşıtlık ıçın uğraşırken de daıma şunun gözetılmesi gerektiğini düşünuyorum; feminist kavraml etme eylemelere zarar veriyor muyuz? Yar varolan kadınlık durumunu acaba şu yaptığımızla pekiştırıyor muyuz gibi sorular sormalıyız?
Bu sorular mutlaka sorulmalı ben

Peki kadınlar nasıl kurtulur?

Kadın Kurtuluş Hareketi mi, Kadın Hareketi mi üç sayıdır bunu tartışıyoruz, aşina kadınlar olarak...Dışarı çıkıp, kurtuluş meselesine dışarıdaki kadın nasıl bakıyor, bilelim istedik. Mikrofonu uzattık. Kimi çalışarak kurturuluz dedi, kimi bu işin yolu eğitimden geçer buyurdu. Ben kurtuldum ya diyenler de vardı, Yehova şahidi olarak meseleyi çözenler de... Sokaktan kurtuluş için radikal bir çözüm de geldi: "Erkeklerin hepsini öldürelim!"...

Şükriye (47)

Evli misiniz?
Evliyim. İki kızım var.
Bakmak zor mu çocuklara?
Yok, zor değil.
Kadınların hayatı erkeklerinden biraz daha zor. Sizce kadınlar nasıl kurtulur?
Çalışmak lazım tabii...
Peki mesela bulaşık yıkamaktan nasıl kurtuluruz?
Elimizde yıkarız. Ya da bulaşık makinesi alırız (gülüyor)... Başka yolu yok

***Begüm** (20)*

Çalışıyor musun, öğrenci misin?
Dershaneye gidiyorum, üniversite sınavına hazırlanıyorum.
Evlenmek istiyor musun?
Yok, istemiyorum.
Peki sence kadınlar nasıl kurtulur?
Erkeklerin hepsini öldurmek lazım.

***Özlem** (21)*

Evli misin?
Hayır, ailemle yaşıyorum.
Ev işlerini yapman gerekiyor mu?
Tab i ki
Peki sence kadınlar nasıl kurtulur?
Bilemiyorum, ben kendimi koruyabilirim, ama diğer kadınlar için bir şey söyleyemem.

Saliha (61)

Evli misiniz?
Evet, ev kadınıyım. İki tane çocuğum var.
Ev işlerini yapmak zor mu?
Hiç zor değil. Çocuklar evlenip gidince iki kişi kaldık.
Peki sizce kadınlar nasıl kurtulur?
Orasını bilemeyeceğim. Ben zaten karışmam böyle şeylere. Ben Yehova Şahidiyim.

***Pınar-Merve** (16)*

Anneleriniz çalışıyor mu?
Pınar: Evet
Merve: Hayır, ev kadını.
Ev işlerini kim yapıyor evde?
P. M: Annem.
Peki sizce anneleriniz nasıl kurtulur?
Pınar: Mesela benim annem ve babam ayrı. Benim annem g bi durumu olan kadınların çocuklarını bırakabilmeleri için ücretsiz kreşler olmalı. Böylece kadınlar daha rahat çalışabilirler. Zor durumdaki kadınlar için sığınma evleri açılabilir

Peki siz evlenmeyi düşünüyor musunuz?
P, M: Hayır.

***İsmini vermedi** (22)*

Çalışıyor musunuz?
Hayır, öğrenciyim. Mimar Sinan Üniversitesi'nde konservatuar öğrencisiyim.
Ailenizle mi yaşıyorsunuz?
Evet.
Evde ev işlerini yapmanız gerekiyor mu?
Yok, gerekmiyor.
Peki sizce kadınlar nasıl kurtulur?
Eğitim... Bilmiyorum, bu biraz da karşı tarafa bağlı galiba. Erkeklerin kafa yapısıyla ilgili.
Peki nasıl değişir bu?
Eğitimli annelerin yetiştirmesiyle olur
Biz de annelerimizin yaşadıklarını yaşayacağız, bulaşık falan yıkayacağız... Bunları fazla büyütmemek lazım, belki de hayatın bir getirisi bunlar.

***Duygu** (12)*

Annen çalışıyor mu?
Evet, çalışıyor
Ev işlerini annen mi yapıyor?
Evet. Onları da annem yapıyor.
Peki sence annen kurtulabilecek mi?
Kurtulur.
Peki sen evlenmeyi düşünüyor musun?
Hayır.

***Chiristine** (44)*

Evli misiniz?
Evet.
Peki ev işlerini yapıyor musunuz?
Evet. Hepsini ben yapıyorum.
Peki sizce kadınlar nasıl kurtulur?
Bilmiyorum. Erkeklerin kafa yapısını değiştirmek gerekiyor. Bunun için kadınların beraber çalışması gerekiyor. Böyle şeyler

***Röportajlar:** İstiklal Caddesi - Beyoğlu*

ayşe düzkan

feminist örgütlenme

feminist örgütlenmenin çok temel birkaç ilkesi var; bunlardan en önemli olanına geçen sayıda değinmiştik. feminist örgütlenmenin farklı biçimlerini ise, çeşitli feministlerin yazılarından ve deneyimlerinden aktarmalar yaparak tanıtmaya çalışacağız.

ilk olarak juliet mitchell'in kaleminden (*) küçük grubu okuyalım:

"Kadın Kurtuluş Hareketinde temel birim, altı ile ıkı duzine arasında değişen kadının uye olduğu kuçuk gruptur. Grup daha buyuduğunde nitelığı de değişmektedir. Ilk aşamada, kuçuk grup, kadınların birbirleriyle sıkı bir dostluk ve dayanışma kurmalarını sağlayan bir araçtır. Son aşamada ise, bu kuçuk gruplardan birçoğu, kendisini 'devrimci bir kolektif' olarak gormekte, gorevlerinin de, kadınların ezilmesi olayının çozumlemesini yaparak, bir mucadele stratejisi geliştirmek olduğunu duşunmeye başlamaktadır. Bu bir uçtan diğerine geçiş de aslında, kadınların sorunlarının ozel ve kişisel olmadığının, dolayısıyla, ozumlerinin kışısel olamayacağının kavranması surecini yansıtmakta, başka bir deyişle, kışının kendi kendisini algılaması (psiko-terapik anlamda...) halından, grup-bılıncine, yani 'sınıf-bılıncinin', ezilen gruplar açısından eşdeğeri olan hale geçişi göstermektedir. Kuçuk grup, kişiselden siyasala geçişi mumkun kılmakta ve aynı zamanda da bu ıkısını karşılıklı olarak birbiriyle bağlantılandırmaktadır. Çunkü gerçekte kadınlar, iki karşıt tutumdan birini benimsemek uzere toplumsallaştırılmışlar: Ya, 'kadın' oldukları için, bıtmez tukenmez bir biçimde, kendi kişisel yaşamları hakkında kafa yoruyorlar, ya da kuşkusuz erkeklerin egemenliği altında oldukları için, bir siyasal harekete girdikleri zaman, erkeklerin uslubunu taklit ediyor ve bu kez, kendi kişisel sorunlarını tamamen bir koşeye iterek, 'nesnel' denilen durumları ozumlemeye girişiyorlar. Oysa nesnel denilen durum, en basitine indirgediğimizde, yalnızca başka bir yerdeki, bir başka kışının sorunu demektir.

'Kendi ozel yaşamlarında baskının aldığı çeşitli biçimlerle başa çıkamayan kadınlar, başka kadınları etkileyen baskı biçimlerinden soz etmeye başlayınca epeyce kuşku uyandırırlar. Oysa, ezilmenin aldığı bıçım ve yoğunluğu sınıftan sınıfa ırktan ırka değişir; dolayısıyla farklı sınıf ve ırklardan olan kadınlardan once, kendi durumlarında, karşılaştıkları ozel ezilme biçimleriyle uğraşmalılar. Eğer, kendi sorunlarımızı çozmeyi göğuslemıyorsak, başkalarının sorunlarına çozum getirme savıyla ortaya çıkmaya hıç hakkımız yoktur.' (**)

yine juliet mitchell'ın kaleminden, kısaltarak, bilinç yukseltme kavramını aktarıyoruz.

"Pek çok kurtuluş yandaşı, bilinç yukseltmeyi, hareketin yeni bir siyasetin oluşturulmasına yaptığı en onemli katkı olarak gorme eğilimindedir. Gerçekten de, Kadın Kurtuluşu'nun ilgilendiği en hayati alan, genellikle kişisel olarak yaşanan siyaset alanıdır. Kadınları harekete geçiren şey, kendi kişisel hayatlarında yaşadıkları, adı tam olarak onulamayan engelleme bunalımlarıdır (frustrasyonlar). Harekete katıldıklarında, kadınlar daha once bireysel bir ıkılem gibi gordukleri şeyin aslında, toplumsal ve giderek siyasal bir sorun olduğunu farketmektedirler. Kadınların gizli, bireysel korkularını, bunların toplumsal sorunlar olduğu yolunda ortak bir bilince donuşturmek, ofkeyi, kaygıyı ve acı veren şeyi açığa çıkarma, serbest kılma mucadelesini siyasala donuşturmek...

Işte bu, bilinç yukseltme surecıdır. Bu surecin işleyiş modelini gostermek uzere sık sık verilen ornek şu: Kadınların oluşturduğu kuçuk bir grupta, bir gun kadınlardan bırı yaşadığı bir kurtaj olayıyla ılgılı olarak hissettıklerını anlatmaya karar verir. Başkaları onu izler. Kurtaj olmamış olanlar varsa, onlar da oraya ilişkin korkularını, sosyal ve ahlaki tutumları dile getirirler, vb. Bu yoldan, ozel yaşamın derınlıklerinde gomulmeye terkedilen bir kişisel olay, kadınların yaşadıkları ezilme koşullarının bir belirtisi olarak ele alınarak incelemekte, giderek, kişisel olan, sıyasal olanın çok hayati bir ogesi olmaktadır. (...)

"Gerçekte, 'bılınç yukseltme' kavramı, 'acıyı-ofkeyi dillendirme' denilen bir Çın devrimci uygulamasına, orta-sınıf kadınlarının getirdiği yeni bir yorumudur; hem de psiko-terapi uygulamasının kol gezdiği bir ulkede! Şiddet yoluyla bastırılan ve iğrenç yoksulluk içinde yaşayan bu koyluler yazgılarını dillendırdıklerınde, bu yazgının doğal olduğu yanılsamasının kurtulma yolunda ciddi bir adım atmış oluyorlardı. Ezilmenin ilk belirtisi sozlerin baskı altına alınmasıdır; çekilen acı o kadar derin ve oylesıne içselleştirilmiştir kı, varlığının farkına bile varılmaz! 'Acıyı-ofkeyi dillendirme', neredeyse bılınçsız olarak yaşanan ezilmenin bılinç duzeyine yukseltılmesıdır; bu kışının uğradığı haksızlığın bilincine varması, grubun butununun, uğranılan haksızlıkların bılincine varmasına yol açmaktadır. (...) Nicedir onlara ayrı bir dunya verildiği, kendi alanlarına hapsoldukları için, kadınların ezilişi, bılınçlerının çok çok derinlerine gomulmuştur. (Bu ıkileme konulan ad, 'kadınlar ozgur olmayı istemezler'dır) ve ilk aşılması gereken de bu, belirli bir durumu 'doğal' karşılama ya da yaşanan sefaletin 'kişisel' olduğunu duşunme durumudur. 'Bılınç yukseltme' konuşulmayanı konuşmaktır, yani aslında ağlaşmanın tam karşıtıdır."

(sürecek)

(*) Mitchell, Juliet, Kadınlık Durumu, Kadın Çevresi Yayınları, 1985, İstanbul

(**) Allen, Pamela, "The Small Group Process San Francisco Kadın Kurtuluşu. Women's Liberation Basement Press, Berkeley. İçinde alıntıyı yapan J. M.

Murüvet Yılmaz

küreselleşen dünyada kürt kadınları

21.yüzyılın Ortadoğu'su hem erkek egemen sistem, hem de kadınlar açısından hayati önem taşımaktadır. Bu coğrafyanın en dinamik parçalarından biri de Kürt kadınlarıdır

21. yuzyılın Ortadoğu'su hem erkek egemen sistem hem de kadınlar açısından hayatı önem taşımaktadır. Bu coğrafyanın en dinamık parçalarından biri de Kürt kadınlarıdır. Bu yazıda Kurt kadınlarının durumuna, kureselleşmenın ortaya çıkardığı sonuçlar bağlamında değinmeyı düşünuyorum

Ama önce bir kadın olarak bize dayatılan 'küreselleşme"nin ne anlama geldiğıne değınmekte yarar var? Evet, kureselleşme nedır? Kadınlar, özellıkle de gelişımini tamamlamış ya da 'gelişmekte olan ulkelerın' kadınları kureselleşmeden nasıl etkılenıyor ?

Dunyada erkek egemen sistemın sömurusu her zaman vardı. Fakat, bugun kadınların karşı karşıya kaldığı ekonomik, kulturel, ideolojık, siyasal, ekolojık sömurü ve hegemonya çarkı eskisınden çok daha kapsamlı ve sistematik işlıyor. 1970'lerde ortaya çıkan ekonomık kriz, uluslararası sermayeyi yenıden yapılandırmaya goturdü. Bu çerçevede çok uluslu şirketler üretim modellerini değıştırerek daha esnek ve ucuz iş gücune yöneldiler. Uretim teknolojisinde meydana gelen teknolojik yenilikler üretım süreçlerinin parçalara ayrılmasına olanak sağlamaya başladı. Bu ise üretımin emek yoğun bölumlerının emeğin bol ve ucuz olduğu ulkelere taşınmasına ya da ulke içinde dışarıya ış verme yoluyla dağınık geçici emekten yararlanması sonucunu doğurdu. Gelişmekte olan kapitalist ülkelerde ise uluslararası sermaye ile daha fazla butunleşmeyi sağlayacak düzenlemeler yapıldı Kamu harcamalarının kısılması, devletin kamu alanından elini çekmesi ve kuçulmesi, özelleştırmeler, piyasaların etkin işletılmesını önleyen sınırların kaldırılması kuralsızlaştırma, ulke ici talebın kısılması, dunya pazarında rekabet edebılmek için emek malıyetının duşurulmesi, örgutlenmenın zayıflatılması bu surecın sonuçlarıydı

Bu polıtikaların kadın yaşamına yansımalarına gelince;

Daha önceki dunya dengelerine göre şekıllenmiş ve sosyal devlet ilkelerinin geçerlı olduğu gelişmış kapıtalıst ulkelerdeki kadınlar, bugune kadar kazandıkları sosyal guvenceleri, işlerını kaybetmek tehlikesi ile karşı karşıya kaldılar. Rekabet karşısında erkeklere göre dezavantajlı durumdalar, regl, çocuk sahıbı olmak, hamile kalmak, ayrıca toplumdaki cınsiyetçi işbolumu kadınların var olan işlerini korumalarını zorlaştırıyor.

Önce kadınlar

Uçuncü dunya ülkeleri olarak da tanımlanan ulkelerdeki ise kadınlar, zaten kısıtlı olan sosyal haklarını ve işlerını kaybetme ile karşı karşıya kaldıkları gibi kayıt dışı ekonomi ile ağır koşullarda çalışmak zorunda kalma, ucuz emek gucü halıne gelme, artan yoksullaşma, açlık sınırında bir yaşamı kabul etmek zorunda bırakılıyorlar. Normal gelişım süreçlerini tamamlamamış halkların kadınları ise hem kulturel, ekonomık,

sıyasal olarak baskı ile karşılaşarak, ABD 'ın Afgan kadınlarına layık gördüğu yaşam biçimi gıbı cinsel kimliklerinin sömurusune dayanan tek tipleştirme ile karşı karşıya kalıyorlar.

Evet. kureselleşme ve yeni liberal polıt kalar kadınların yaşamını hızlı ve olumsuz etkılıyor. Kuresel erkek egemen sistem, hegemonyasını derinleştirmek için özellikle kadınlar uzerinde duruyor. 'Önce kadınları vurun' tespiti üzerinden kadınların değiştirme gucunu gorerek bunun açığa çıkmaması, kendi sisteminin yaşaması için kadınları yedek gucü halıne getırmeye yönelik çaba harcıyor.

Kuresel erkek egemen sistemin Kurt illerine dolayısıyla Kurt kadınlarına yansımasına baktığımızda, kadınların etkilenme oranlarının erkeklere göre daha fazla olduğunu goruyoruz. Ama ilk önce geçmişten bu yana Kürt kadınlarının yaşamlarını etkileyen yapılara bakmakta fayda var. Bolgede geçmişten kalan geleneksel ekonomik-sosyal ve kulturel yapı, cumhuriyetle beraber sömurge ve asımilasyon amaçlı ekonomik-sosyal-sıyasal ve kultürel şekillenmenin etkısi altına girdi. Bu sureç sonucunda çağa denk bir gelişim yakalanamadı bunun yerine asimilasyon amaçlı sömurge politikalarının ve feodalizmin çarpık yapılanması egemen oldu. Dönem dönem aşiret yöneten kadınlar ortaya çıkmış olsa bile genelde kadınların, üretime, toplumun yönetimine katılmaları ve irade olmaları engellendi.

Hızlı gelişim

Evinde aileden fakat eşinin dışında bir erkek olduğunda çocuğunu sevemeyen, onların yanında yemek yemeyen, yuzunu saklamak zorunda olan, törenın dışına çıkmaya kalktığında ölumle karşı karşıya kalan kadınlar... Ya da bu durumdan kurtulmak için gidilen okullarda kendi kendini inkar temelinde elde edilen meslekler.

Son yirmi-otuz yılda ise özellikle kuzey Kurdistan'da kadınlar hızlı bir gelişım dınamikleri yaşadı ve yaşamaya devam edıyor. Özgurluk mucadelesi sonucunda kadınlar Kurt halkını ve toprakları ve kendi gelecekleri uzerinde söz sahıbı olmak, değiştırmek ve inşa etmek için kurulu olana ısyan ederek, dağlara, legal alandaki kurumlara gittıler Buralarda mucadele ve eylem tarzını geliştırerek, varolma mucadelesi verdiler. Savaş esnasında devletın kolluk guçleri, koruculer tarafından şıddete, gözaltı, taciz, tecavuz, faılı meçhul cinayetıere maruz kaldılar. Zorunlu göç onları metropollere surukledi. Hem Kurt ılerında hem batı metropollerinde egemen kultur ve kımlık olgusuna karşı kendi kültur ve kimliğini korumak, surdurmek için yoğun bir kulturel çatışmalar yaşadılar. Ayrıca temel üretım tarzı olan tarım ve hayvancılığın da yasaklanması sonucu, yoksullukla, sağlık sorunlarıyla ve yaşamın her alanına yansıyan şiddetle karşı karşıya kaldılar.

Dığer taraftan ise bolge özellikle GAP projesi ile yenıden duzenlenmek ısteniyor. Buna uygun sıyasal şekıllenmelere gidilerek kadınların durumunda da değişıklikler ongoruluyor. Nıtekim bu çerçevede kadınlar için okuma yazma, el beceri kursları vs duzenleniyor,özellikle şehir merkezlerinde buyuk alışveriş merkezleri, McDonald's , Burger Kingler, güzellik , dans salonları açılıyor. .

Dunya Bankası ve I.M.F polıtikaları sonucu insanların temel geçım kaynaklarından biri olan tarım ve hayvancılık ortadan kalktı. (Savaş dönemınde zarar gormuştu.) Artık yerel uretilen peynirler, hayvansal ürunler yerıne Fransız ya da İtalyan peynırleri, hayvansal ürunleri sofraları dolduracak. Hangi urunu ne kadar uretileceğını coğrafyanın dengelerını bozsa da çok ulusu şirketler ve onların ıhtiyaçları belırleyecek. Bu noktada daha önce kısmı de olsa da kendı yaşamını surdurebilen, aile içi üretımde bir yerı olan kadın, (tarlada çalışan, hayvan otlatan, peynir, sut satan)işlevsiz kaldı, yoksullaştı ve göç etmek zorunda kaldı.

Göç edip bölgeye ve batıdaki metropollere gelen kadınların yaşamına baktığımızda tekstil fabrikalarında özellikle genç kızlar ucuz iş gucu olarak az para ile sıgortasız olumsuz koşullarda çalışmak zorunda olduklarını goruyoruz. Tarlalarda on, on ıkı saat az bir ucret karşılığında çalışıyorlar.

Vasıfsız eleman olarak gorulduklerı için kayıt dışı sektörde mevsimlik ışçi olarak çalıştırılıyor, selpak satıyor, burolarda asgari ücret karşılığında çalıştırılıyor

Yılardır suren silahlı mucadelenın sona ermesi ve beraberınde gelen ıdeolojık, polıtik, sosyal ve kulturel değişım de kadınların yaşamını derinden etkıledı. Savaş esnasında bırıken sorunların dışında nasıl yaşamalı da bir soru olarak ortaya çıktı. Bir taraftan aile meclisleri gibi geleneksel otorıte bıçımleri kendini dayatırken dıger taraftan eskiye dönmek istemeyen kadınların çözum arayışları birbiriyle çatışmaya başladı. *(Şemse Allak, N.Ç vb.)*

Bu olgular Kurt kadınlarının durumunun, yöneten yönetilen, egemenlik ilişkileri, (evde erkekle,üretimde işveren ile devletle) açışından devamını sağlamaya yönelik olduğunu gösteriyor. Eve iş alan (parça başı dıkış temizleyen vs)kadının yaşamında bir değışıkl'k olmuyor. Evin tum işlerini yaptıktan sonra bunlara ek olarak eve aldığı işlerle katkı sunuyor. Yaptığı iş hem toplum tarafından hem hane halkı tarafından iş olarak değıl Eşe destek olarak goruluyor. Dolayısıyla esnek uretım ile kadının çok cıddı emek sömuruluyor hem de kadın olarak geleneksel konumunun dışına çıkamıyor.

Sosyal ve kulturel ve ideolojık olarak da kadınlar bır bombardıman altındadır. Özellikle kultürel anlamda kendini var etmeye çalışan Kurt kadını medya vs ile ABD, T.C in kulturel hegemonyası ile karşı karşıya kalıyor. Colonizm (cola kultur) dayatılıyor ona Kurt kadının gerçeklerini ve özlemlerini yansıtmayan modeller sunuluyor.

Kuresel/erkek egemen sistemın yeni lıberal polıtikalarını mılıtarızmle harmanlanarak uygulamaya koyuluyor. Dolayısıyla tum kadınlar özellikle de uluslaşma surecinde kultürunu, kımlığını,sıyasal organizasyonunu yenıden inşa etme surecindekı Kurt kadınları tek tipleştirme ile karşı karşıya kalıyorlar

Tum bunlar karşısında elbette kadınlar olarak eksık, ama var olana sarılalım, statukoyu koruyalım, demek elbette mumkun değil. Değişim,özgurluk diye öne konanı kabul etmeyecek eski,var olan statukoyu da kabul etmeyecek ne yapmalıyız?

Tam da bu noktada kadınların kendilerine dayatılan toplumsal rollere "hayır" diyebilmenin de ötesinde bunun araçlarını uzun [illegible] yaratabılmesi gerekıyor.

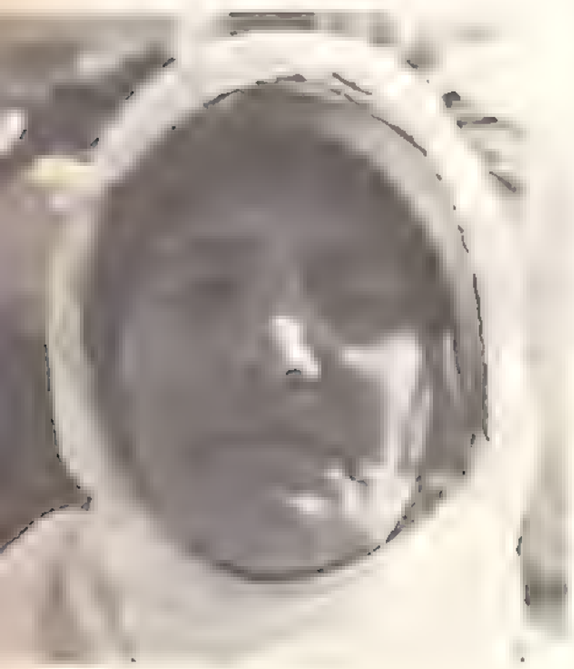

Semra

27 yaşında savaş nedeni ile göç etmek zorunda kalmış, eşi işsiz , geçici işlerde çalışıyor. Semra da hem evde çocuklarına bakıyor, hem de eve parça başı iş alıyor. Kazakların üzerine boncuk işliyor. tanesi 500 bin lira

Pelda

21 yaşında Dıyarbakır'ın Bağlarında oturuyor.bir kardeşi dağda ailenin geçim kaynağı gunubirlik işlerle karşılıyor. Açılan tekstil fabrikasında çalışmış sendikalı olmak ıçın çalışma yuruturken işten çıkarılmış

Hayriye

Mardin den göç edip gelmişler, Çocukların satması ıçın nohutlu pılav ve mıdye dolduruyor.

Handan Koç

müslüman toplumlarda kadın ve cinsellik

Cinsellik Müslüman toplumlarda nasıl kurgulanıyor? Müslüman toplumlarda cinselliğinin kurgulanışına ve düzenlenmesine nasıl bir katkıları var ya da olabilir? Bu kitap bu konuda çeşitli Müslüman toplumlardan akademisyenlerin ve aktivistlerin görüş ve çalışmalarını sunuyor.

Turkiye, Filistin, Pakistan, Fas, Nijerya gibi farklı ulkelerden araştırmacıların makalelerinin yer aldığı derleme kendi alanında bir ilk. Kitabı derleyen Pınar İlkkaracan Katolik ve Müslüman koktendinci akımların kadın cinselliğinin kontrolunü amaçlayan politikaları ideolojilerinin merkezine oturttuklarına dikkati çekiyor. Kitapta İslam'ı tek bir öze indirgeme hatasının tehlikesini vurgulayan İmam'ın makalesi bu kontrolun içeriğini boyle bir özculuğe kapılmadan anlattığı için önemli.

Peki kadın cinsellığının kontrolu açısından Iran'da uygulanan muta, geçici evlilik nasıl yorumlanmalı? Kitap bu konuda yayınlanmış en önemli makaleyı elımızın altına getırıyor. Filistın'de tecavüz mağduru olmak ne demek? Kudüs'te krımınoloji dalında öğretım uyesi olan Fılıstınlı yazar yaşadığı toplumun tecavüz suçunu nasıl yorumladığı hakkındaki yazısında bu soruya cevap veriyor. İsrail işgali altındaki topraklarda tecavuz mağdurlarıyla çalışan yazar aracılığıyla, kendine tecavüz eden on dokuz yaşındaki komşusunu değil evin kapısını açtığı için kendini suçlayan on yaşındaki kızkardeşimizin sesi kulağımızın dibine geliyor.

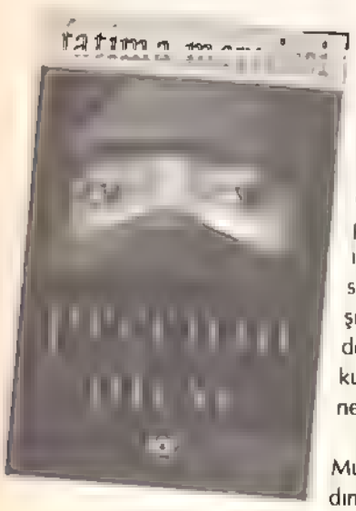

Kadın Genital Mutılasyonu: Kadınlara yapılan" klitoris sunneti" konusunda Sudan'ın ılk kadın cerrahının yazısı aracılığıyla soz konusu olan ışlemin tam olarak ne olduğunu ve nelere yol açtığını öğrenmek mumkun. Burada kadınların kıtorisinin çizilmesi değıl, kazınıp çıkartılması söz konusu Bekâret zarının dıktırılmesi konusunda Dılek Cindoğlu'nun ve Fatma Mernissi'nın yazıları ıki farklı yorumu bize taşıyor. Pınar Ilkkaracan'ın, Turkiye'nin doğusunda erken evlılık, çokeşlılık, dini nıkâh konusunda yapılan bir saha araştırmasını ırdelediği, Gulşah Seral ve Ipek İlkkaracan'ın ise kadının insan hakkı olarak cınsel haz konusunda kadınlarla yapılan eğitim çalışmalarına dayandırdıkları yazıları, kendi kadın hareketımıze veri sunuyor, tartışma ımkânı sağlıyor. Cinsel hazzın yaşamsal bir enerji kaynağı olarak görulduğu guney Sahra'da anaerkıl bır Musluman kabıle olan Tarki'yi tanıtan yazı bizi İslam'ın kadınlarla erkekleri evlılık öncesi ve sonrası aşkın hazlarını yaşamak uzere yaratılmış doğal eşler olarak goren bir versıyonuyla tanıştırıyor. Şöyle dıyor bir Tarkılı kadın, "Burada bır erkek karısına vuracak olursa, kabılenın her uyesi tarafından öyle bir aşağılanır kı, sonrasında yaşamı ımkânsız hale gelir." Evlenmemiş kadınlar için bekâretın önemini Cezayirli kadınlardan duyunca çok şaşıran Tarki kadınları tecavuz ve çokeşlilığı de tanımıyor

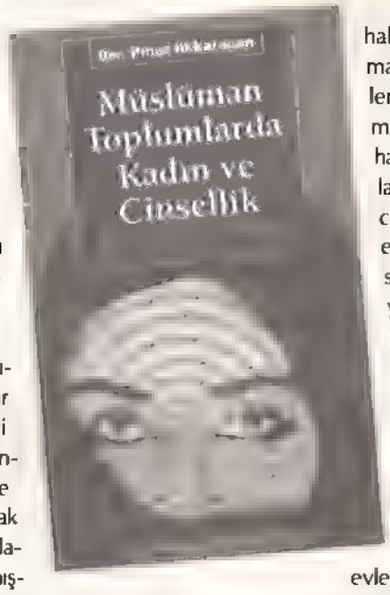

Kitap bızı Musluman coğrafyada gezdırıyor ve kadın bakış açısıyla bilgılendırıyor. Bunu yaptığı için yaşadığımız bölge hakkında Avrupa veya ABD'den daha az bilgı sahıbı olduğumuz gerçeğiyle yuzleşmemızı sağlıyor. Yani Ingiltere'yi Tunus'tan daha iyi bılıyoruz. Er kek şiddetıyle karşılaşmış Arap kadınların tanıklıklarından daha fazla Amerikalı sıyah kadın tanıklığı okumuşuz. Kıtapta hıçbır yazar Muslumanlığa kör -batıdan bakmıyor. Böylece Muslumanlığın başka turlü yorumlanırsa kadınların kendi bedenlerı üzerınde soz sahıbi olmalarına nasıl ımkân verebileceğini ırdelemeye de olanak yaratıyor.

Yeni kuşak İslamcı kadınlar cınsellık ve aile konusunu hep bır dını yaşama hakkı çerçevesinde ele aldılar. Onlar dejenere olmayan temız, guvenlı ve mutlu bır aıle hayatının hayalini kurarken, Dr. Faruk Beşer gıbi populer Nakşıbendı yazarlar erkeklerin birden fazla kadınla evlenmesının, mıras hakkının kadınlardan çok olmasının, otorite boşluğunda eşlerine ıkı tokat atmalarının makul olduğu konusunda rahat rahat konuştu, yazdı. İslamcı kadınlar dının kadın cinselliğine olan yaklaşımını ele almak, eleştirmek konusunda haklı olarak zorlanıyorlar. Oysa Hatemi, Dılıpak, Beşer, Bulaç, Cundıbeyoğlu , Albayrak öyle mi ? Onlar kadınlara hudutlarını gostermek konusunda ne rahat yazıp cızıyorlar. Artık dındar-sağcı bır hukumet ışbaşında. Tecavuzcu erkeklerin, saldırdığı kadınla evlenerek onu kurtaracağını savunanların Islamcı kadınlardan bır kuçuk sıtem bile almamasının arkasında hangı fikirler var? Eli kalem tutan Musluman kadınların başörtusü konusundaki kızgınlıklarından başka kızgınlıkları olduğunu bılıyoruz. İnşallah bu derleme yenı değerlendirmelere vesıle olur.

Bu kıtabın bence en önemlı bölumu Fatma Mernissi'nin Musluman ve Batı /Hırıstıyan kulturlerini, Gazali'nın eserlerinden ve Freud'un kadın cınsellığini kurgulayış biçiminden çıkarak karşılaştırdığı ılk makale. Mernissi'nın bu bölumu de ıçeren Peçenın Ötesi ısımlı kıtabı çok özenlı olmasa da 1995 yayınlanmıştı. Bu vesıleyle yenıden okudum. Fıtne'nın Arapça'da guzel kadın anlamına geld ğini bu kıtaptan oğrenmıştım. Gazali'nın erkeklere kadınları mutlu edınceye kadar sevip okşayın şeklındeki oğudunü de. Yazımı Mernissi'nin aktardığı Müsluman ülke erkeklerının kadınlara guvensızlığ'ni yansıtan bır şiirle bıtırmek ısterim:

Kadınlara guvenmeyin yoksa aldanırsınız/Sözlerine ınanmayın kandırılırsınız/Yuzmek için balıkların suya ıhtıyacı vardır/ Su olmadan yuzebılen tek yaratık kadındır.

Handan Koç

Dı cıvaken mıslıman dejın

dejin û zayendîtî

Zayendîtî di civaken misliman de. Ji bo honandin û li darxistina zayendîtiye tevkariyeke çawa ya neye an jî çawa dikare bibe? Ev pirtûk di derbare ve mijarê da boçûn û xebatan ji jinen akademisyên û aktivist en cur bi cur en civaken misliman peşkêş dike.

Berhevkirın di qada xwe de serekeye ku gotaren l ıte de cih gırtine lekolîneren jı welate mîna Tirkîye, Filîstîn, Pakıstan, Fas, Nîjeryaye ji hev cudat'r in. Berhevkare pırtûke Pınar Ilkkaracan bal dikışîne ser cereyanen tundewar en Katolî'k û Mıslıman polîtîkayen mabesta wan zayedîtîya jina kontrolkırın e, dı navenda îdelojîya xwa de dıdın rûnıştından. Di pirtûke de gotara îmam ku xeterıya çewtıye dikırpîne ku Islame le vedigerîne yek cewherîye (nefs-oz) gırîng e jî bo ku naveroka ve kontrole vedibeje û xwe jî tevlı cewherperestîyeke bi vî awayî naçe. Le serçavan, dane (mûta) û zewaca demboriya jî bo ku zayendîtî kontrol bikin a Îrane de te xebıtandın mirov çawa şırove bıke? Pırtûk gotara herî gırîng ku dı derbare ve mıjare de hat ye weşandın tîne ber deste me. Li Filîstîne maxdûren tecewızebûn te çı wateye? Nıvıskarke Fılîstîne ku Kudise şaxe krîmînolojîye de endame hîndekariye ye, civaka di nav de dijî dı nivîsa xwe ya dı derbare sûce tecawize de şiroveyan dıke de, bersiva ve pirse dıde. Bı navgîna nısvîskare ku bi maxdûren tecawize yen axa ku di bın dagirkerıya Îsraîle de ye re xeb tiye, cîrane we yî hejdeh salî ye ku tecawizî we kırıye sûcdar nake, ew xuşka mey a ku deh salî ye xwe sûcdar dıke ku çima derî jı wî re vekırıye, denge w ete li ber guhen me.

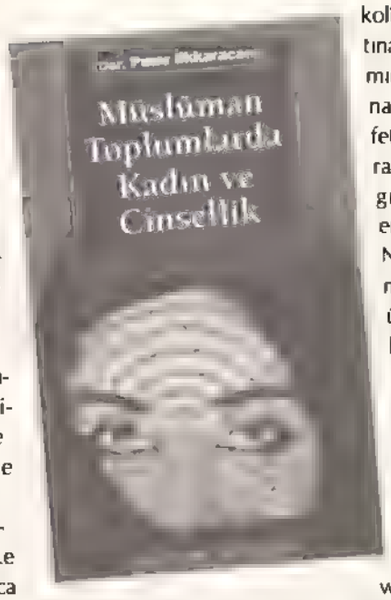

Mûtulasyona Genîtal a Jınan: Bi navgîna nivîsa ceraha jin a sersks ya Sûdane di derbare "sineta nîtıke" kul ı jına te kırın, ferbûna ev kare kut e kırın bır ek û pek çi ye û dıbe sedeme çı, gengaz e. Li vıra zezkırın nîtika jına na, jekırın derxıstına nîtike diqewime. Dı derbare dırûtına perda qîzîtiye de nivîsa Dîlek Çîndoğlu û Fatma Mernîssî du heb şıroveyen cuda peşkeşî me dıkın. Nivîsen Pınar Îlkkaracane di derbare ku ya rohılata Tirkiye de zewaca zû, zewaca pırjıntî, markırına mela de xebateke lekolîna hatiye kirin li ser hezgirtına zayendî ku mafe jına yen mirovatiye ye, jı tevgera me jinan xwe dane dîyar dıke, derfeten nîqaşan dıde me. Di Sehraye Başur de kul ı wır hezgırtına zeyandî çavkaniya enerjîya jiyane te hesibandın. Nıvîsa ku qebîla bi nave Tarkî mısılman û pışti zewace mer û jinan mer û jınen xwezayî ku jî bo hezgırtınen evîne bıj'n haline afirandine dıbînin re dıde nasandın. Wıha dıbeje jineke Tarkî, "Li vır heke merek li jına zwe bıde hemû endamen we qebîle wî kesî bi wî awayî jî çav de dıxin ku pıştî weji bo wî edî jiyan gengaznabe." Jınen Tarkî dema gırîngîya bekarete ku jı bo jınen nezewici jı jınen Cezayîre dıbîhîsin pir heyırî dımînin û tecawiz û zewaca pırjınıye nas nakın. Pırtûk me dı erdnîgara misılman de digerîne û bı nerîna çave jına agahdar dıke. Ji ber ve yeke dı derbare herema em ledıjîn de em jı Ewropa û DYA kemtir agahdar in, me rûbıbûr dıhele û derfeten ve rastıye ji me re pektıne. Ango em Ingilîstane ji Tûnise baştır dızanın Ji şahıdıyen jınen ereban ku lıgel tundiya meran re rû bir û mane behtır me şahidıyen jınen çermreş en Emerîkaye xwendiye. Dı pırtûke de nema nivîskarek bı çaven Rojavaye yî kor ve lı misilmaniye dınere. Bı vî awayî heke curekî dın be sînorkırin misilmanî derfete lehizırîne dıafîrîne ku derfeten jın li ser bedena xwe xwedî gotın bın, dıde.

Jınen îslamgır en nifşen nû mijara zayendetî û malbate her tım dı dorhela mafe jiyana oli de hildane rojeva xwe. Wana dema xeyale malbateke jixwedûrneketı, paqıj, ewle û bextewar li dardıxist, nivîskaren mîna Dr. Faruk Beşer en naxşîbendî yen populer dı derbare wan de bı dılrıhetî nivîsîn û axıv'n ku zewaca meran bi jinekî zedetır zedet r re, mafe mirate ji bo meran ji jınan zedetır be, dema ku desthılatdarî li ser jine kem be, mer şemaqekduda bavejin wan tıştek di cihe xwe de ye. Jınen îslamgir dı derbare nezikbûnen olî bona zayenda jınan de dıjwariye de ne ku li ser ve mıjare bısekının û rexnayen bıkın. Le bele Hatemî, Dîlîpak, Beşer, Bulaç, Cundîbeyoxlû, Albayrak bı vî hawayî ne? Ew di derbare destnîşankırına sînore jınan de çiqqas rihet reş dıkın û dınıvisin. Edî hukmeteke oldar-rastgir lı ser kar e. En ku fikra, jınen ku meren tecawızkar erış dıkin wan re bi zewıcin ku wan jınan rızgar bıkın, dıparezın. Ji jınen îslamgır gazınekî bıçûk jî nagırin, gelo di bın ve rastiye de kîjan raman hene? Em dızanin jınen misılman yen ku deste wan penûse d girın ji bilî hersbûna serîpeçandine bersbûnen wan hene. Hevîya me ewe ku ev berhevkırın bıbe pergala nirxandınen nû.

Bi mın beşa ve pırtûke ya herî gırîng gotara yekem a Fatma Mernîssî ye ku çanda mısılman û Rojava/Fileha, jı berhemen Gazalî ji şeweya honandına zayendîtîya jinan ya Freûd derxistîye û bi hev mıqayese kiriye Mernissi ev beşa jî di nav kırıbûyî bi nave "Jı Peçe We De (Peçenîn Otesî)" pırtûka xwe bı pır tîtîzî nebe jî 1995 an de weşandıbû Bı ve wesîle ve mın carek din xwend. Ez ji ve pirtûke fer bûm ku "Fitne" de erebî de te wateya jına bedew. Şîreta Gazalî ya ku dıde meran ku heta jın dılşad bıbın ji wan hez bikın û wan mistdın. Ez dıxwazım nivîsa xwe bı helbestke Mernîssî cıh dave ku meren welaten misilman ji bo jına be ewletiya xwe dıdın derve ve bıqedînim:

Bi jına ewle nebin Hûne bıxapin/ bi gotenen wan bawer nebın hûne ben xapandın/ ji bo ar-nekırine masî hewceye ave ne/ Aferiden d be av ajne bıkın jin ın.

(Ji Tirki: Yapar F

lale aykent tunçman
(latuna@kangurum.net / latuna63@hotmail.com)

tartıları atıyoruz... harekete geçelim

kendimizi taciz etmekten vazgeçmeliyiz. her gün defalarca kendimize yönelttiğimiz hakaretlere bir son vermek lazım. kıçım iğrenç görünüyor diye düşünmeye başladığımızı fark ettiğimizde kendimizi başka bir konuya yöneltmeliyiz.

iki aydır yemek sorunları konusunda yazıyorum ama "ne yapmak lazım" konusundan fazla söz etmedim. artık sıra "ne yapmalı"ya geldi. önce artık diyet yapmamaya karar vermiş olmak gerekiyor tabii. sizi yemeği kısıtlamak, kalorileri saymak, jimnastik salonlarında hiç sevmediğimiz faaliyetleri yapmaktan vazgeçmeye davet ediyorum. bunu da birkaç aşamadan oluşan bir yöntemle başaracağız. bu ay ilk aşamayı anlatacağım. bu yöntemi uygularsanız muhakkak kilo verirsiniz demiyorum (çok insan kilo veriyor ama aynı kiloda kalan ya da birkaç kilo alan da varmış) ama kendinizi gerçekten iyi hissettiğiniz kiloya ulaşacağınıza inanıyorum.

ilk aşamada öncelikle kendimizi olduğumuz gibi kabul etmeyi öğreniyoruz. genelde "eğer"le başlayan, "eğer on kilo verirsem," "eğer 38 beden olursam," "eğer 55 kiloya inersem," diye başlayan cumlelerimiz vardır hepimizin. gelin bu cumlelerin baş kısmına boş verip gözlerimizi bunu tamamlayacak sözlere çevirelim. "o elbiseyi alacağım," "...seyahatine çıkacağım," dediğimiz kısma bakalım. gerçek isteğimiz orada çünkü. kilo verdikten sonraya erteledigimiz her tur arzumuza bulunduğumuz halimizle de layığız. her ne kilo, boy ve ölçüde olursak olalım bize en çok yakışacak kıyafeti giymeyi, gitmek istediğimiz yerlere gitmeyi ve yapmak istediğimiz şeyleri yapmayı kesinlikle hak ediyoruz.

şimdiye kadar bize ince olmanın guzel, yemek yemenin iğrenç olduğu öğretildi. bize dayatılan fikirleri kabul etmek zorunda değiliz. "neden?" diye sormalıyız, "ne zamandan beri?" "kim demiş?" rubens'in resimlerindeki modeller bugunun güzellik imgesine uyuyor mu? ve kim guzel olmadıklarını iddia edebilir.

kendimizi taciz etmekten vazgeçmeliyiz. her gun defalarca kendimize yönelttiğimiz hakaretlere bir son vermek lazım. kıçım iğrenç görunuyor diye duşunmeye başladığımızı fark ettiğ mizde kendımızı başka bir konuya yönelt-meliyiz.

sırada evde yapmamız gereken birkaç duzenleme ve uygulama var.

kendimize bir boy aynası almak

bu da nereden çıktı demeyin. artık aynada sadece yuzumuzu değil tum bedenimizi seyredeceğiz. bu noktada çoğumuz itiraz ederiz. "göruntumden nefret ederken onu bir de aynada mı seyredeceğim?" "vitrin camlarında bile kendimi görsem başımı çeviriyorum," gibi.

neredeyse her gun yüzumuze bakıyoruz ve bu bizi o kadar rahatsız etmiyor. neden mi? kısmen onu görmeye alıştığımız için. işte boy aynasıyla yapmaya çalıştığımız biraz da bu. kendimize bakmak ve onu olduğu gibi sevmeyi ve beğenmeyi öğrenmek. aynanın karşısına çıplak olarak geçip kendimizi seyrediyoruz. burada yapmam gereken önemli bir uyarı var: aynaya baktığımızda olumsuz bir duşunce aklımıza geliyorsa hemen aynanın önunden uzaklaşıyoruz. çünku amacımız kendimize karşı şefkatli bir bakış geliştirmek, eleştirel bakışımızı pekiştirmek değil. sevdiğimiz ve morali bozuk birine kendisiyle ilgili guzel bir şeyler söylemek istediğimizde kullanacağımız tanımları kullanmak doğru olabilir. çok guzel göğuslerin var, karnın ne guzel yumuşak ve yusyuvarlak gibi. ayrıca kendimizi eleştirel olmayan bir bakışla değerlendirmemiz de bir başka dikkat edilecek nokta. kocaman bir gobeğim var yerine yuvarlak bir gobeğim, sıkı kalçalarım var gibi sözler kullanmalıyız. özellikle kuçukluklerinde tacize uğramış olanlar için bu aşama hiç kolay olmayabilir. ama hiç acelemiz yok, işe giyinik olarak başlayabiliriz. yavaş yavaş kendimizi çıplak goruntumuze alıştırabiliriz.

tartıyı atmak

evet evimizdeki tartıları atıyoruz tartı kendimizi yargılamakta kullandığımız en acımasız araçlardan biri. en neşeli başladığımız gunu iki kilo aldığımızı göstererek zehir etmez mi? ayrıca tartı olmadan da bedenimizle ilgili değişiklikleri fark etmemiz olası. aynaya baktığımızda, kıyafetlerimizi giydiğimizde kendimizdeki değişiklikleri anlayabiliriz.

ilk aşamanın son bölümü ise dolap temizliği

elbise dolaplarımızdan söz ediyorum. genellikle bunlar üç ölçude kadına göre kıyafetlerle doludur. daha zayıfken, şu andaki halimizde ve daha şişmanken giyebileceğimiz kıyafetler uzerimize olmayan daracık kıyafetleri atmayız çunkü bir gün onları giymeye kararlıyızdır. en guzel giysilerimiz onlardır zaten. en seksi olanlar da, şu anki halimize göre de mecburen kıyafetlerimiz bulunur. gelelim diğerlerine; onlar genellikle torba kıyafetler adını verebileceğimiz, sözde bedenimizi gözlerden gizlemek için aldığımız giysilerdir. burada yapmamız gereken ilk ve son grubu acilen atmak. sadece evdeki gerçek kadına göre olan ve guzel bulduğumuz kıyafetlerimizi saklamalıyız. daha sonra da alış verişe. tam şimdiki halinize uygun ve en beğendiğiniz kıyafetleri almalıyız. "bu halimde bana ne yakışır" diye duşunmeyin lutfen. her halimizde en guzel olmanın bir yolu vardır. çok para tutacak kıyafetler almak zorunda değiliz, pazarları, ucuzcu mağazaları karıştırmak mumkun. sevdiğimiz birisine kısıtlı butçeyle bir kıyafet hediye almaya çıkmış olduğumuzu duşunmek iyi bir fikir olabilir.

yukarıdakilerin hepsini hemen uygulamaya başlayabilirsiniz, sadece bir ya da ikisini de uygulayabilirsiniz. bunlardan her hangi birini bile uygulamak şu an için size uygun olmayabilir. belki ileride buna ikna olacaksınız. hiç biri için kendimizi zorlamamıza gerek yok. bu sureci yaşarken en önemlisi kendimize şefkatli davranmak, eleştirel olmamak ve kendimizi sevmek. "lutfen kendimize başkalarının bize nasıl davranmasını istiyorsak öyle davranalım"

Nazan Askeran

"ayıp" hastalıklar

Arada bir düşünmeden edemiyorum, acaba birkaç yüzyıl önce uzman erkekler! tarafından "cadı" damgası vurulup yakılan kadınlar, halk hekimleri bu hali görse ne derdi?

Eczacılık yaşamım boyunca beni en çok zorlayan şeylerden biri, bir kadının en korktuğu şeyi doğrulamak, yani hamile olduğunu söylemek olmuştur. Bir arkadaşımla yaşadım bunu bu kez. Adeti gecikmişti, ama bunun yanı sıra başka şikâyetleri de vardı sarı köpüklü bir akıntısı, idrara çıkarken acı duygusu ve karnının içinde yanma hissi olduğunu söyluyordu. Gebelik testi maalesef pozitif sonuç verdi, yani hamileydi. Ben ona hastalığının önemli olabileceğini, şikâyetlerinin cinsel yolla bulaşan hastalıklardan birini, mantar enfeksiyonu ya da klamidyayı düşündürdüğünü, mutlaka bir kadın doğum doktoruna görünmesi gerektiğini anlatmaya çalışırken, o habire "cinsel yolla bulaşan en tehlikeli hastalık hamilelik" diye tekrarlayıp duruyordu. Ertesi günü doktor dönüşü bana uğradı, doktor rahim ağzından örnek almış, klamidya olduğunu söylemiş. Ayrıca arkadaşıma şanslı olduğunu, çünkü klamidya bulaşan kişilerin neredeyse yüzde 50'sinin bunun farkına bile varmadığını, bu nedenle de hastalık çok ilerleyene ve çok farklı tahribatlar yaratana kadar önlem alamadıklarını anlatmış. Şimdi arkadaşım ve eşi, birlikte tedavi görüyorlar. CYBH(cinsel yolla bulaşan hastalıklar)'dan olan klamidya, kadınlarda da, erkeklerde de çok rastlanan bir hastalık. Cinsel ilişkiyle bulaşıyor. Hastalığa neden olan "klamidya" adlı bir mikroorganizma. Bu yaratıkcık, bizden habersiz, içimizde üreyerek çoğalıyor ve uzun süre hiçbir rahatsızlık hissetmiyoruz. Çoğu zaman yıllarca pasif kalıyor. Yaratıkcık dediğime bakmayın azımsanacak bir mikrop değil. Gelip fallop borumuzda iltihap yaratıyor, kimi durumlarda kısırlığa bile neden olabiliyor. Fallop tüplerinin aşırı tahrip olması, ölü doğum ve dış gebelik tehlikesini arttırıyor. Klamidyaya karşı en etkin korunma yolu prezervatif kullanımı. Ama bulaştı diyelim, o zaman doktor kontrolünde antibiyotik tedavisi olmak gerekiyor. Tabii cinsel partnerinizle birlikte olmalı bu. Ayrıca tedavi süresince sıkı bir cinsel perhiz de gerekiyor.

Klamidyaya benzeyen bir diğer CYBH da, trikomoniyazis. Çok yaygındır. Genellikle cinsel yolla bulaşır. Ayrıca banyo, tuvalet gibi ortak kullanılan yerlerden ve kirli havlulardan da bulaşabilir. Belirtileri kimi zaman hiç görülmez, kimi zaman da özellikle kadınlarda, kötü kokulu, içinde hava kabarcıkları olan köpüklü, sarı yeşil bir akıntı, cinsel organda şişkinlik ve acı olabilir. Eğer benzeri şikâyetler taşıyorsak en doğrusu doktora gidip vagen akıntısından örnek alınarak mikroskobik inceleme ve kültür yapılması gerekir. Cinsel eşler birlikte tedavi olmalıdır.

Ama bir CYBH var ki, buna sahip olup olmadığımızı anlamak imkânsız. Kaşıntılar, kaşıdıkça çoğalan acı, cinsel ilişkideki yanma, idrara çıkarken yanma, kalın ve kütleler halinde gelen peynirimsi beyaz, ya da gri akıntı. Başına gelenler anlayacaktır. Oturduğu yerde sanki çok sıkışmış gibi kıpır kıpır kıpırdanan, sallanan bir kadın görürseniz bilin ki o bir kandida vaginiti hastasıdır. Yani vaginal mantar. Hani geçen sayıda yüzde 90 kadın CYBH'la yaşantısının bir döneminde karşılaşacaktır demiştim ya, işte çoğumuz bununla karşılaşırız. Çünkü yalnız cinsel yolla değil, çok farklı nedenlerle de candida albicans bize bulaşabilir.

Biz kadınların sağlıklı isek vaginamızda normalde bir akıntı vardır. Menapoza girene kadar bu akıntı, (sumuksu ince bir sıvıdır) genital bölgenin nemli kalmasını sağlar. Aslında hepimizde mantar var. Ama bunlar, vaginamızın normal florasının bir parçası olarak diğerleriyle, yani hormonlarla, glikojenle ve doğal salgılarımızla birlikte belli bir dengeyle varolur. Kimi zaman ya yukarıdaki nedenlerden biri ya da birkaçı, veya eşimizdeki bir mantar enfeksiyonunun bulaşması sonucu bu denge bozuluverir, böylece mantarlar hâkimiyeti ele geçirirler. Tedavisi kolaydır. Tedavi edilmezse, daha tehlikeli hastalıklara zemin hazırlar. Eşler arasında sürekli sirkülasyon sonucu habire tekrarlar, sonuçta kısırlığa kadar varan riskler yaratır. Vaginal mantara çok benzeyen bir hastalık daha var. Bakteriyal vaginoz. Vaginada normalde laktobasiller vardır ve bunlar asidik bir ortam sağlarlar, bu asidik ortam, birçok hastalık yapıcı bakterinin üremesini engeller. Ama herhangi bir başka hastalığımız iyi edelim diye aldığımız antibiyotik, maalesef çok seçici davranıp yalnızca hastalık yaratan mikrobu öldürmekle kalmıyor, vücudumuzun bu çok yararlı mikroorganizmalarını da ya yok ediyor, ya da hareketsiz bırakıyor. Laktobasillerin asit reaksiyonu azalınca da, hastalık yapıcı anaerop(havasız ortamda yaşayan) bakteriler ve mantarlar azıtıyor. Özellikle "gardnarella vaginalis" denen bakteri, bakteriyel vaginoz hastalığını yaratıyor ve uygun ortam bulunca hemen üremeye ve iltihap yapmaya başlıyor. Cinsel ilişki sırasında eşimize de bulaştırırız. Ancak erkekte belirti görülmez ama tedavisi kolaydır. Vagina florasının dengesini sağlamak için anaerop bakterileri yok edecek ilaçlarla tedavi edilir. Yeri gelmişken, günümüzün çağdaş tıbbı sayesinde, bir sürü yeni hastalığımız olabiliyor. Yeni yeni icat edilen her biri bir öncekinden daha güçlü antibiyotikler nedeniyle, her ilaca dayanıklı bakterilerimiz, mikroplarımız var. Bir yerimizi iyi edelim diye bel bağladığımız, en son teknolojiyle üretilen sentetik ilaçlar, mutlaka birkaç başka organımızda da tahribat yaratıyorlar. Arada bir düşünmeden edemiyorum, acaba birkaç yüzyıl önce uzman erkekler! tarafından "cadı" damgası vurulup yakılan kadınlar, halk hekimleri bu hali görse ne derdi? "Oh, çok iyi oluyor, siz doğadan, o mucizevi doğal eczaneden bu kadar uzaklaşırsanız olacağı buydu"mu derlerdi? Yoksa kolları sıvayıp, biraz akasya biraz ardıç, biraz sarısak.... hastalıklarımızı iyi mi etmeye çalışırlardı?

Necla Algan

Margaretha von Trotta:

Alman sinemasından bir büyük usta

Trotta 'kadın film' tanımına karşı çıkıyor. Çünkü bu tanımın, kadınların yaptığı sinemayı, genel sinema tarihi içinde bir tür gettoya kapatmak gibi bir tür acımasızlık içerdiğini söylüyor.

Sinema-Tarih Buluşması'nda Medeniyeti Buluşturan Kadın Yönetmenler Bolumu'nde Margerethe von Trotta vardı

Trotta, yeni alman sineması hareketiyle birlikte film çalışmalarına başlayan, bu akımın Almanya'nın savaş sonrası toplumsal tarihi ile hesaplaşma vasfını tümuyle içeren , bu dönemi, kadın bireylerinin gozunden irdeleyerek çok güçlu kadın karakterler yaratan feminist bir yönetmen...

Ayrıca, erkek egemenlığindekı film endustrisine girerek, insanlığın derin bir eksığını, "kadın bakış açısını" taşıyan öncü kadın yönetmenlerden biri. Film kariyeri boyunca kadın kahramanların merkezde olduğu öykuler anlattı..

Trotta'nın, Alman tarihi ile kadınların deneyimlerini odak alarak hesaplaşmak gibi çok önemli bir katkısı var Tum bu tarihsel hesaplaşma sureci içinde kadınlar nasıl varoldu, nasıl mucadele etti, neler hissetti? Butün bunların yanında kadınlar arası ilışkiler, dayanışma, ortak kader ve deneyimin paylaşılması, hatta kadınlar arası derin ruhsal bağlılık Trotta sinemasının odağındaydı

Trotta kadınların ruhsal tarihini anlatan bir sinemacı aynı zamanda. Trotta'nın, Sinema Tarih Buluşması'nda yer alan ıki filmi "Kızkardeşler ya da Mutluluğun Dengesi" (1979) ve "Ağır Zaman" (1981) da ıkı kızkardeş öyküsü anlatılıyor. Ilk filmde, ıki kızkardeşin birbırleriyle olan karmaşık ruhsal bağları tıtızlikle ele alınırken "Ağır Zaman" da, toplumsal muhalefetın ve oğrenci hareketlerinin yoğunlaştığı 68'li yıllarda, biri cezaevine giren, dığeri gazeteci olan ıkı kızkardeşin öyküsü anlatılıyor. Filmde hem kızkardeşlerin ortak geçmişi, ruhsal bağlıl kları anlat lırken, arka planda Almanya'nın savaş sonrası tarihi, 68 olayları gibi çok önemli bir dönem, özel hayat hikâyeleriyle kesişerek irdeleniyor. Dışarıdaki kızkardeş, içerıdekının hayatla olan tek bağlantısı olurken, aynı zamanda hapıstekı kızkardeşinin oğlunun bakımını da ustleniyor.

Trotta bu filmiyle uluslararası bir başarı da elde ediyor. 1983'de Venedik Film Festivali'nde Altın Ayı ödulunu kazanarak son derece önemli bir sinema yaptığını tum dunyaya onaylatıyor. Bu ödül aynı zamanda erkeklerın egemenlığındekı sınema sektörunde Leni Rıefensahl (1938)'tan sonra bır kadının aldığı ilk ödul olarak da tarihe geçiyor.

Trotta filmografisinde yer alan onun üstünde filmden 1986 yılında gerçekleştirdığı "Rosa Luxemburg," Avrupa sosyalıst hareketının unutulmaz lıderi ve teorısyenlerinden bırı olan Luksemburg'un yaşam öykusunu anlatıyor. Rosa Luksemburg'un konuşmaları ve mektuplarına dayanılarak oluşturulan bu film, onun bir devrımcı olarak ve bır kadın olarak kişisel deneyimleriyle oluşan çok özgun ve etkıleyıcı hikâyesini anlatıyor.

Bu film Trotta'nın filmografisını, onun temalarını karakterize eden bir başka önemli örnektir.

Trotta'nın son filmi "Güller Sokağı"

Sınema Tarih Buluşması'nın kapanış filmi de ne mutlu kı Trotta'nın 2003 yılında gerçekleştirdiği, yakında Turkıye'de de vızyona girecek olan, "Rosenstrausse" (Guller Sokağı)'ydı.

Fılm, bizi Nazı Almanya'sına göturuyor ve Alman tarıhinde kuçuk bir pırıltı gıbı duran bir kadın dayanışması ve dırenişi öykusu anlatıyor.

Amerika'da yaşayan Yahudi bır aılenin kızı olan, gazeteci Hannah, babasının ölumuyle Yahudi kimliğine şiddetli bır dönuş yapan annesi Ruth'un geçmişını araştırmaya karar verır.

1943'te annesi toplama kampına göturulduğunde, henuz on yaşlarındakı Ruth, bir Alman kadının hımayesinde hayatta kalmış, daha sonra Amerika'daki teyzesının yanına gelmıştir. Bu karanlık ve gizemlı geçmışı araştırmak için yola çıkan Hannah, Berlin'e gelır ve savaş yıllarında annesini koruyan Lena ismindekı kadını bulur.

Hannah ve şimdı oldukça yaşlı bir kadın olan Lena, 1943'lu yıllara, Lena ve Ruth'un bır likte yaşadıkları Nazılerın Berlın'ıne geri donerler. Bu dönuş hem ulke tarihine , hem de

Ruth'un, Lena'nın, o korkunç gunleri yaşayan dığer kadınların anılarına bir geri donuştur

Yahudi eşleri Guller Sokağı'nda bir binada hapsedilen, Lena'nın da içlerinde bulunduğu Alman kadınlar, binanın önunde, günler geceler boyu süren protestolu bir direnişe başlarlar. Bu yıllar Almanya'nın bombalanmaya başladığı, Stalingrad'da yenilgiye uğradığı, Nazi kıyımının yavaş yavaş sonuna gelindiği bir dönem..

Gene de böylesine karanlık ve korku dolu bir ortamda eşlerini terk etmeyen , bunca tehdide ve aşağılanmaya yiğitçe direnen kadınlardan biri de Lena'dır. Ruth'un annesi de son tutuklanan, Almanlarla evli Yahudilerin arasındadır. Ancak Ruth'un babası, annesini terk edeli çok olmuştur. Bu nedenle Ruth'un annesi kurtarılamayacak, toplama kampına gönderilecektir.

Bu noktada Lena, geçmişe dönup o gunleri Hannah'a anlatırken şu tespiti yapacaktır. Bu zor gunlerde Alman erkekler Yahudi eşlerini çok kolay terk etmişlerdir ama kadınlar kocalarını filmde de gorduğumuz gibi 'terk etmemişlerdir'.

Lena, şans eseri dışarıda kalan Küçuk Ruth'u cesaretle himayesine almıştır. Ona ikinci bir anne olmuştur. Ancak savaş bittikten sonra Lena, Ruth'u Newyork'ta yaşayan teyzesine göndermiştir. Lena, buna kendini zorunlu hissetmiş, Ruth için kendi ailesinin yanında buyumesinin daha doğru olduğunu duşunmuştur. Oysa Ruth bu ayrılığı çok derin bir travma olarak yaşamış, annesini bir kere daha kaybetmiş , bunun yanında dılı ve ulkesiyle birlikte her şeyini kaybetmiştir.

Hannah, butun bu geçmişte kalan yaraları, anıları, derin bağlılıkları su yüzune çıkarmış, bir anlamda herkes için, Lena için Ruth için ve kendine anlamlı bir geçmiş oluşturmak için sağaltıcı bir rol oynamıştır.

Ruth'un annesinden kalan yüzuk, yıllar sonra Lena'dan Hannah'a geçmiş, kadınlar arası ruhsal bağın surekliliği de sağlanmıştır.

Hannah, adeta kayıp acı halkaları bir araya getirmiş, hem tarihin gorunmeyen, anlatılmayan bir cephesini gorunur kılmış, hem da kadınlar adına, dayanışma ve deneyim kazanmak adına bir aşama kaydetmiştir. Annesinin surekli kayıplara dayanan trajık çocukluğunu, acılarını, onun niçin ısrarla Almanca konuştuğunu (ona annesinden kalan tek şey), perdeleri niçin sımsıkı kapayıp keder içinde oturduğunu kavramıştır. Onun yaşam deneyiminden tarihsel gerçekliği kavramaya yönelmiştir. Lena Fisher'ın derin, fedakârlık, cesaret, dayanışma dolu hikâyesini, öğrenmiştir. Hannah, kadınların deneyiminden beslenerek, tarihsel bilgi ve deneyimin bilincine varmış, olgunlaşmıştır.

Margaretha von Trotta "Guller Sokağı"nda bir kez daha politik arka planları olan kadın dayanışması öyküsü anlatıyor. Tarihsel perspektif içinde, tarihi yapan kadınların gizli kalmış, bastırılmış öykülerinden birini daha gun ışığına çıkarıyor. Ulkesinin tarihini kadın kahramanlar yoluyla irdeliyor.

Trotta "kadın filmi" tanımına şiddetle karşı çıkıyor. Çünku bu tanımın, kadınların yaptığı sinemayı, genel sinema tarihi içinde bir tur gettoya kapatmak gibi bir tur acımasızlık içerdiğini soyluyor.(*)

Geçekten de Trotta, tarihi, toplumu ve bunların yapıcısı olan kadınların iç dünyalarını anlatarak üst bir sanatsal yaratıcılık gosteriyor...Erkeklerin hikâyesi bızı ilgilendirdiği kadar kadınların hikâyesi de herkesi ilgilendiriyor... Doğrusu bu sinema sanatının yönunu değiştiren önemli bir gelişme...Trotta'nın sineması tarih, toplum ve kadın deneyimlerini içeren bir sinema ve sinema sanatı için, diğer butun erkek yonetmenlerin yaptığı katkı kadar ciddi ve onemli.

(*) Ben Andac –www.sensesofcinema.com.Great Directors.

tribünlerde bir kız

Futbolcuların ve amigoların çok çekici ve yakışıklı olmadığını düşünürsek, sizce ben her haftasonu neden ordayım?

Yirmi iki tane adamın bir top peşine koşuşturduğu, dakıkalarca o topun kale ağlarına girmesini bekleyen, kufurler eden, kavgalar eden kimi zaman çekirdek, kımi zaman sınırlerinden atkılarını yiyen adamların yanında universiteli bir grup çatısı altında maçlara gitmeye başladım.

Kıtleler halınde hareket edıyor, aynı anda ayağa kalkılıyor, aynı kufurler edilıyordu. Kadınları farkedınce susanlar, birbirlerini durtenler de, daha şehvetle kufur etmeye devam edenler de oluyordu.

Karşı tarafın aıleleri hep fuhuş yapıyordu, federasyon sahtekârdı, hakem de çoğu zaman homoseksueldi gittiğim maçlarda, e tabi ben de bılınçsiz

Bir aydır kendıme aıt bir tribun grubum var, kız arkadaşlarım da var grupta, abiler de, küçukler de ve artık maçlara gıtmek benım en sevdığ m hobım, neden mı?

Bir kere maç sabahı saat kararlaştırılıp, kızların şoför olduğu arabalarla, maçtan onceki alkol durağında buluşulunur. Herkesın elinde bir bıra mutlak vardır. Gide gele bırbırlerını tanıyan ınsanların en buyuk zevki, o aşık oldukları takımlarından sözedıp, ona besteler yapıp tek bir ağızdan esprilerle, soz dalaşmalarıyla şarkılar, marşlar soylemektir. Bir başka ayrıntı da alkol durağımızın adının 'Nazlı'olması ve iki tane "delikanlı" teyze tarafından işletılmesidir. Herkes eşine, dostuna, sevgilısıne 'Nazlı'dayım deyince anlaşılır ki ya maça gidecek ya da maçtan dönmuş soluklanıyor dert ortaklarıyla. Nazlı Teyze, sesi kısılanlara, açlıktan ölenlere, sınırı bozulanlara herkese koşuşturur. Yuksek ses ve kufurden asla rahatsız olmaz. Artık orası cınsıyetsiz bir mekân olmuştur, herkes Fenerlidir. Eveet, bıralar bittıkten sonra çıkılır arka arkaya stat yoluna, gışelerde kadınlara oncelik verılır ve en komığı de kadın polislerle komık geyikler yapılmasıdır. "Amann aman o makyaj çantam," "Abla fazla sallama orkıd var içınde,"gibi. . .

Ben numaralı tribune gidıyorum, hıç oturmadan, maçı bır dakıka bile seyretmeden deli gibi zıplayarak, halaylar çekerek, kimi zaman kufrederek geçiriyorum doksan dakıkamı. Hatta artık o saygıdeğer, futboldan iyi anlayan, kalın sesli beylere, "Hadi tempolu bırşeyler gırsenize, ee bu kadar mı ses cıkıyor!!!"gibi laflar atarak takımı doksan dak ka susmadan desteklemeye teşvık ediyorum.

Bunların yanında, maçın özetini, tribun gorun tulerini, hakem kararlarını da efsane abilerim ve kız arkadaşlarımla bıram eşlığında konuşuyorum.

Ayrıca futbolcuların ve amigoların çok çekici ve yakışıklı olmadığını duşunursek, sizce ben her haftasonu neden ordayım?

Aslıhan Lodi

Direksiyonda bir kadın

"Ben bu işi yapacağım" dedim. Bir oğlum var, yirmi altı yaşında. "Anne sen çılgınsın," diyor. İlk tepkisi çok şiddetli oldu ama, sonradan alıştı taksici olmam fikrine...

Yağmurlu bir gun kendinizi güçlükle attığınız taksiyi bir kadının kullandığını görseniz şaşırır mısınız? "Bu işe nasıl başladınız?" demeden önce bir sure duşunduk; evet, bu son derece doğal ama, bir yandan da ilginçti.

Gunluk yaşamımız içinde çoğu alan, zaman ve mekân erkeklere aittir. İçeri girerken farkında olmadan bir tedirginlik ve minik bir 'hazırlık' yaşanır çoğu zaman. Kışın, uzak bir semtte, biraz soluklanıp sıcak bir çay içmek için bir kahveye g rseniz şoyle bir bakarlar size. Bu sadece kahveler ve sanayi siteleri ile de sınırlı değil hepimizin çok iyi bildiği gibi. Takside ön koltuğa 'kurulan' kadın pek de iyi yapmamıştır. Gece dolaşmanız zaten hiç normal değildir; kaldırımda abartısız yırmı santım yakınınızdan geçen bir adam, insanı bıçımde boş bulunup ırkılmenize bozulup, "eh, o zaman gecenin ıkısında ne dolaşıyosun sokakta," dıye posta koyabilir.

Taksı durakları da 'erkeklere ait' adreslerden biri. Kapıyı açtığınız anda başka bir gezegenden olduğunuzu hissedersiniz. Bir sessizlik olur. Biz de, bu karışık duygularla Gayrettepe Taksi'yi zıyaret ettik ve Nebahat Koçtemiz'le bu işe nasıl başladığını, neler yaşad ğını, mesıektaşlarıyla iletişimini konuştuk.

Bize kendinizi biraz tanıtır mısınız?

Çankırı doğumluyum. Elli yıldır İstanbul'da yaşıyorum. Ev hanımıyım ama, daha önce direksiyon öğretmenliği, mağaza yonetıcılığı gibi işlerde çalıştım. Gazetede 'tecrubeli bayan şoforler aranıyor' ilanını görunce başvurdum.

Kaç yıllık ehliyetiniz var?

1972'den beri ehliyetim var, fiilen trafiktеyim. Kendi aracım hep oldu. Uzun yıllar direksiyon öğretmenliği yaptım, bu ilanı görunce de değerlendirmek istedim, gıdıp muracaat ettım. "Sertıfıkanız var mı?" diye sordular. Dedım "Sertifika ne için gerekli?", "Taksi şoförü olacaksınız" dediler. Tabii buyuk bir surpriz oldu bana.

Ne zaman oldu bunlar?

12 ay önce. Taksımedya adlı bir projenin başlangıcı ıdı bu. Kırk beş araçlık bu iş için ılk etapta gunduz çalışacak on beş bayan şoför olması planlanmış. Sonra bir takım aksaklıklar oldu. Istenen belgelerin gecıkmesinden dolayı ara verildı. Sonuç olarak elli günden beri fiilen trafikteyim, birdenbire kendimi taksi şoförü olarak buldum. Aslında bu daha önce de arzu ettiğim bir şeydi açıkçası. Merak edıyordum; "Nasıl bir şeydir, yapılabılır mi bir bayan tarafından" diye. Bugun görüyorum kı, gerçekten çok renkli ve hareketli bir iş. Oıdukça mutluyum. Guzel bir meslek. Surmelı Oteli karşısındaki Gayrettepe Taksi'de çalışıyorum ama Taksimedya için Akmerkez'de de en iyi şekilde hizmet vermeye çalışıyoruz.

Bu durakla bağlantınız nasıl oldu?

Aracımın sahibi, yıllardır bu durakta hizmet veriyor. Aslında Taksımedya'daki diğer arkadaşlarımın durağı yok, taksi duraklarının da uzun vadede kaldırılması söz konusu bilıyorsunuz. Onlar da merkezi yerlerde duruyorlar. Uç kadınız şu anda. Aslında duraklara bağlı taksilerin olması herkesin tercih ettiği bir şey guvenlik açısından.

Direksiyon derslerini nerede veriyordunuz?

Serbest olarak verdim, aslında ders vermek için sertıfıka sahibi olmak gerekıyor. Lıse dıplomamı alamadığımdan dolayı serbest olarak sadece ehliyeti olan suruculere trafikte pratik yaptırıyordum. Elli gun öncesine kadar devam edıyordu derslerim, şımdi fırsat buldukça pazar gunlerı yapıyorum.

Durakta kaç saat çalışıyorsunuz?

6'ya 10 kala evden çıkıyorum, uçte bırakıyorum. Demek ki dokuz saat fılan.

Aileniz nasıl karşıladı bunu peki?

Önce çok olumsuz tepki gösterdiler. Bılıyorsunuz basında sık sık çıkıyor; gasp olayları, taksıcı cinayetlerı. Bu da halıyle çok olumsuz etkılıyor insanları. Çünku çok korunmasızsınız taksıdeyken. Ikı elınız var, onlar da direksiyonda. O yuzden karşı çıktılar ama, ben kararlıydım bu iş konusunda. Boyle olaylar sokakta da başımıza gelebılır Tanrının yazısına kımse karışamaz. "Ben bu işi yapacağım" dedim. Bır oğlum var, yırmi altı yaşında. "Anne sen çılgınsın" diyor. İlk tepkisi çok şiddetlı oldu ama, sonradan alıştı taksıcı olmam fikrıne.

Bu elli gün zarfında başınıza ilginç bir şey geldi mi? Bir aksilik vs?

Bır aksilikle karşılaşmadım dıyebılirim. Üçüncu ya da dorduncu gunumdu. Şışlı Camıı'nden Osmanbey'e doğru gıdiyorum. İkı tane genç yolcum vardı. Hanımın bır tanesi kaldırımdan seslendı: "Taksıcı Hanım, taksıcı Hanım! Merhaba, bravo, helal olsun size." Bu bır destekti, teşvikti, motıvasyondu. Bunun gıbi bır çok örnek verebilirim. Yüzde 99 hep olumlu. Bulundukları yer kendilerine yakınsa mutlaka telefonumu alıyorlar. Benimle seyahat etmek istiyorlar. Surekli yolcularım arasında Boğazıçı Universitesi'nden kızlarım var, bir Japon hanım var. Selmı Andak Bey var. Bır gun onu almaya gittım; merdivenlerden inerken yardımcı olayım dıye bekliyorum. "Hayır, kesınlıkle, lutfen oturun. İşte Ataturk Cumhuriyeti, ışte bız bunlara hasretız" dedi. (Guluyor)

Çalışmaya başladığınız ilk günlerde durakta oturmaktan çekindiniz mi?

Yok, çekinmedim.

(Arkadaşları ekliyor) Nebahat Hanım "yok" diyor ama, ilk zamanlar arabada oturuyordu. Pek durağa gırmıyordu. (Gülüşmeler...)

Tedirginlik oldu tabii biraz. Muhabbetlerını, esprilerini, o alışagelmiş duzenlerını bozmamak adına ınmedim arabadan. Çok da çekındığım için değil. Sonra çok guzel, uyum içinde çalışmaya başladık

Böyle farklı mesleklere eğilimi olan kadınlara ne önerirsiniz?

Gerçekten tavsiye ederim. Taksicilik bir hanım mesleği olarak çok zor. Gerek trafik açısından güçlükle karşılaşıyorsunuz; durak harici aldıysanız, çoğu zaman kimlerle karşılaşacağınızı bilemiyorsunuz. Ama her şeye rağmen güzel. Bedenim yoruluyor ama, zihnim dinleniyor bu işte. Çünkü tüm reflekslerimi araca, yolcularıma ve yola vermek zorundayım, dolayısıyla kötü şeyleri düşünmeye zamanım olmuyor. Geceleri çok rahat uyuyorum. Bu mesleği yapmak isteyen tüm arkadaşlara da önerim; hiç çekinmesin, başvursunlar. Onların da en az benim kadar mutlu bir şekilde bu mesleği yapacaklarına inanıyorum.

Nebahat Hanım'la buluşmanız nasıl oldu?

Biz Taksimedya oluşumu içindeydik, sonra kendisiyle konuştuk ve başladı. Bence bayanlar olmalı. Her işte olduğu gibi, bu işte de olmalı. Bayanların olduğu işlerin kalitesi artar.

Bir kadının durakta çalışması, bulunması sizi tedirgin etti mi?

Tabii; önceden Nebahat Hanım olmadan şakalı, rahat konuşmalarımız oluyordu ama, şimdi biraz daha dikkat ediyoruz halıyle. Ama tedirgin olmadık. Aramızda olmasının zararı yok, faydası var.

Peki aranızda hiç itiraz eden oldu mu?

-Hayır, olmadı. "Merhaba" der, selamlaşırız. Sonra herkes kendi işine gider.

-Bence bu çocukluktan başlıyor, kız çocukları çekingen, urkek yetiştiriliyor. "Sen kızsın, yapamazsın, sus" gibilerinden. Bu da içlerine sinıyor. Bunu atmak çok zor bir şeydir. Avrupa'da böyle bir ayırım yok. "Sen erkeksin, niye ağlıyorsun?" Yahu ben ağlıyorum! Bu içten gelen bir şeydir. "Erkekler ağlamaz, kızlar onu yapmaz, bunu yapmaz." Sonra bunu hayatı boyunca üzerinden atamıyor.

Tanrı'dan Çok Uzak

Ana Castillo - Türkçesi: Pınar Güncan

"Curcunalı ve kıvrak... dünyevi ve dayanılmaz... doğallıkla çıkıveren zarif bir mizah... keskin bir toplumsal eleştiri."

"Castillo, New Mexico'lu bir anne ve birbirinden farklı dört ayrı kader taşıyan kızlarının hayret verici, trajik ve ilginç hayatlarına sıcak, bazen de sözünü esirgemeyen feminist bir bilinçle yaklaşıyor... Usta hikâyeciliği ve mizah anlayışı, Castillo'ya folklor ile politik malzemeyi utanmaz bir dobralık ve şüpheleri giderici bir büyüyle harmanlayıp sunma olanağı sağlıyor." *Kirkus Reviews*

İnanç Sokağı'nda Ayışığı

Gina B. Nahai - Türkçesi: Pınar Güncan, İdil Kemer

Çağdaş Şehrazat Binbir Gece Masalları'na Devam Ediyor...

Gina B. Nahai, Tahran'ın Yahudi gettosunda "uğursuz çocuk" olarak doğan Roksanna'nın, gettodan İran aristokrasisinin zengin dünyasına yükselişine, Türkiye'nin genelevlerinden ailesine ve kızı Lili'ye kavuştuğu "sürgünler şehri" Los Angeles'a kadar izini sürerek, tüm imkânsızlıklara rağmen hayatlarını yeniden kuran cesur kadınların hikâyesini anlatıyor.

Kadınlar Vagonu

Anita Nair - Türkçesi: Ela Gürdemir

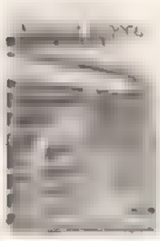

"Bağımsızlık arayışındaki kadınların öyküleri"

Bir kadın bekâr ve aynı zamanda mutlu olabilir mi, yoksa kadınlar kendilerini tamamlanmış hissetmek için bir erkeğe mi ihtiyaç duyarlar? Anita Nair'in güçlü kaleminden çıkmış, kültürel ayrıntılarla bezenmiş eşsiz bir roman. Asya'nın güneyinden seslenen yazar, bizlere feminist yazının çok önemli bir örneğini sunuyor.

Çitlembik

www.citlembik.com.tr / kitap@citlembik.com.tr

Emek Ergun

Kadınların barış eylemleri

Greenham unutulmamalı

Yıl 1981. İngiltere'de namı diğer "Demir Leydi" Thatcher, başbakanlığının üçüncü senesinin sefasını sürmektedir. Hapishanelerde İrlandalı tutsaklar açlık grevlerine başlar. "Sıcak" savaşların ardından dünyada soğuk savaş havaları esmektedir. Prens Charles ile Lady Diana evlenir. Barış eylemcisi kadınlar barış yürüyüşüne başlamışlardır.

Dunya devletleri son surat nukleer silahlanma derdine düşmüşken, Eylul ayında otuz altı kadın, on gun suren yuruyuşun ardından Greenham'e vardılar. Peki zorları neydi? İngiltere'nın bu küçuk kasabasında bulunan Amerikan hava ussune nukleer başlıklı kruz fuzeleri konuşlandırılacağı açıklanmıştı. Bu kadınların tek istediği Amerika'nın bu planını protesto etmek ve engellemekti. Greenham'e sadece gösterı yapmaya gitmişlerdi ama ussü yıllarca mesken tuttular. Başlangıçta kampa kadın, erkek, çocuk bınlerce insan katılırken, 1982'de hareket tamamıyla kadın eylemine donuştu ve Aralık ayında 30.000 kadın bir araya gelerek Amerıkan polit kasını protesto etti. Tam 19 yıl boyunca, geceleri dışarıda uyumaya, soğukta uşumeye, aç kalmaya, tartaklanmaya, aşağılanmaya, tutuklanmaya aldırmadan, Greenham kadınları bazen on kişi bazen bınlerce kişi barışı savundular. Yaptıkları eylemlerın en buyuk ozelliği şiddet içermemesiydi. Rengarenk pankartlar hazırladılar, bırbırından guzel resımler yaptılar, şarkılar soylediler, dans ettiler ama kimseye karşı şıddet kullanmadılar. Yapt kları her eylemde mızah vardı. Usse gizlice gırdiklerınde rampalara bayrak dıkmediler, fuzelerin yanında dans ettıler. Ussun kapılarına taş atmadılar, bebek elbiseleri astılar. Üstekılere ve dünyaya insan olduklarını hatırlatmaya çalıştılar. 36 kadının başlattığı bu hareketle butun dunya gozlerini Greenham'e dıkti. Her geçen gun daha fazla kadın kampı ziyaret etmeye başladı. Kamp, kadın hareketının dunya barışı adına ne kadar önemlı ve etkın olabileceğini gösterdi dunyaya.

Greenham'deki Amerıkan Hava Ussü'nun yerınde bugun yeller esıyor. Ama Amerika savaş sevdasından vazgeçtığınden değıl, kendıne daha "uygun" usler bulduğu için. Incirlik gibi! Önce Afganıstan, ardından Irak, özgurleştırme politikası adı altında onbinlerce insan, İncirlik'ten ve daha onlarca ustен kalkan uçakların acımasızca uzerlerine yağdırdığı bombalarla hayatını kaybetti. Belki herkes olmedi, ama hepsi hayatını kaybetti. Bu savaşı televizyonda izleyip kılını kıpırdatmayanlar da insanlıklarını kaybetti. Bız kadınlar, Greenham kadınlarının cesaretınden, insanlığından ve azmınden birşeyler öğrenıp, kudurmuş gibi nereye saldıracağını şaşıran Amerıka'ya ve yandaşlarına karşı çıkmalıyız. Kadınların sesıne ve eylemlerine bugun her zamankınden daha çok ıhtıyaç var. Kıpırdayın, 30.000 kadın yanılmış olamaz!

Greenham kadınları: Sıradışı Bir Mücadele

Judy Fox, bir kadın barış kampının, dunyanın askeri guçlerini nasıl savunmaya zorladığını hatırlıyor ve anlatıyor.

"Barış kadınlarının Greenham Parkı'ndakı kampa son vedası, karşılıkı olarak köruklenmiş nukleer yıkım çılgınlığına karşı yapılan protestoların sonunu sımgelıyor.

İngiltere'nın Berkshire adlı kasabasında yer alan Amerıkan hava ussunde kadınlar, on dokuz yıl boyunca kamp kurdular. Her şey 1981'de, kuçuk bir kadın grubunun, Amerıkan denetımındekı hava ussunde mevzılenmış doksan altı kruz fuzesını protesto etmek amacıyla South Wales bölgesinden Greenham'e yuruyuşe geçmesiyle ve sonra da orada kalmaya karar vermesiyle başladı. Bırkaç ay içerısınde kamp, İngiltere genelınde yuzbınlerce barış eylemcisının ve feministın ilgi odağı halıne geldi. Binlerce insan kampı parasal açıdan destekledi ve burada yapılan toplu gösterılerde yer aldı – 1982'nın Aralık ayında, 30.000 kişi hava ussunde gösteri yaptı. Kadınlar defalarca ussün yuksek güvenlik önlemleriyle alay edercesine çitleri kesip usse girerek fuzelerin hareketlerını durdurdular. Greenham ülke genelınde benzer eylemler ıçın bır ılham kaynağı oldu – North Yorkshıre'daki Fylıngdale erken uyarı sısteminde (bu, tasarlanan Amerikan Yıldız Savaşları sısteminde tekrar kullanılabılır) geçırdığımız buz gibi soğuk akşamları hatırlıyorum. Bırçok kadın, tamamen yenı ve farklı olduğunu hıs-

settiğimiz bu protesto yönteminde yer almaktan duydukları buyuk heyecanı ifade ediyordu.

Peki başlangıçta küçucuk olan bu grup nasıl oldu da bu kadar buyuk bir etki yarattı? Açıklamanın bir bölumu eyleme katılanların, bizim gibi part-time eylemcilerin yaptığı gibi sadece tek bir haftasonu değil, aylarca hatta sonunda yıllarca gerçekten berbat şartlara katlananların cesaret ve kahramanlığında gizli. Ama en kotusu, şiddet yanlısı olmayan taktiklere karşı hiç saygısı olmayan polisin gösterdiği vahşetti. (Michael Heseltine'ın, usse giren kadınların silahla vurulma riskini göze aldıklarını söylediğ ni hatırlıyorum!) Kullanılan taktikler bu atmesfere katkıda bulundu. E.P. Thompson ve Tony Benn gibi "tanıklar"ın desteklediğı kadınlar mahkemelere meydan okudular. Kırk kadar kadının gızlıce üsse girip füze rampalarının tepelerinde dans ettığı sabah baskını gibi eylemler, sıradan kadınların Amerıkan askeri gucune karşı yaptığı bu protestonun sımgesel gucunu artırdı.

Yine de tek başına bunların hıçbiri, kampın amacını gerçekleştirmesi için yeterli olamazdı. Protesto birçok farklı akımla birleştı ve bunların üzerinde büyük etkiler yarattı. İlk olarak, nukleer silahsızlanma için Avrupa genelinde toplu bir kampanya duzenlendi. Yuzbinlerce insan 1980'lerın başında NSK (Nukleer Silahsızlanma Kampanyası) gosterilerini sürdurdu, ama buyük guçler arasında çok az şey yapabildiler ve hayal kırıklığına uğradılar. Ikınci olarak, Amerıkan

emperyalizmine karşı guçlü bir duşmanlık akımı vardı. Fuzelerın Greenham'den fırlatılması konusunda tek denetimin Amerıkan ordusunda olması, protestolara desteği artırdı. Ancak bundan da önemli olan, kadın hareketiydi. Kadın hareketi, 1870'lerde doruğa çıkan, gitgide daha da fazla bir şekilde kadınlar için alternatif "hayat tarzları"nın arayışına odaklanan mucadeleden sonra duşuşe geçmiştı. Kampa gitgide artarak hâkim olan politika, kadın hareketinde kesın bir dönüm noktasının ışareti oldu: Kadın hareketi, özgurleşme için yurutulen mucadeleden uzaklaşarak, bütun erkekleri duzenin işbirlikçileri olarak kötulerken kadınların barıştan yana, besleyici ve verici olan doğalarının kutlamasına donuştu. Butun bunlar, sıradan insanların çoğunluğunun Thatcher ve Reagan'la uzlaştığı ve böylece dunyayı kurtarmak için gereken cesur eylemleri gerçekleştirme işinin kahraman azınlığa kald ğı duygusuyla birleştı.

Elbette birçok ınsan, barış kadınlarının politikasını eleştirdi – akılda kalacak kadar soğuk bir gunu hatırlıyorum, diz boyu çamurun içinde, kötüluğu üsse geri yansıtmak ıçın ayna tutuyorduk ve o zaman bile nukleer silah yarışını böyle durdurabileceğimiz konusunda şuphelerım vardı. Lynne Segal gibi sosyalıst feministler, kadınların doğaları gereği barıştan yana, besleyici ve verıcı oldukları ve "oyuncakları oğlan çocuklarından almaları" gerektiği fikrine karşı çıktılar ve kadınların oy kullanma hakkını savunan ve I. Dünya Savaşı'nın aşırı mıllıyetçılığıyle dağılan ana hareketı ornek olarak gosterdiler. Ancak kampın, yeni ve demokratık bir mucadele yöntemi olduğunu ve eskı devrımcı sola göre üstün olduğunu da ileri surduler. Devrımcı sosyalıstler, protestocuların coşkusunu alkışladılar, ama kampın yapısındakı elitizmi ve erkeklerın Amerikan emperyalizmının ve nukleer barbarlığın işbirlikçıleri olarak kotulenmesini eleştirdiler.

Doğal olarak kamptakı heyecan duygusu muhafaza edilemedi. Kamp gıderek, protestoyu yaşama tarzının protestonun nedenınden çok daha onemlı olduğu tatsız, içıne kapalı bir ziyaret alanı halıne geldi. Etkili bir eyleme giden kestırme yol gıbi gorunen şey, birçoklari ıçın hayal kırıklığına gıden uzun bir yola donüştü. Dıgerleri, 1984-85 yıllarında Buyuk Madencıler Grevi sırasındakı oluşan, Maden Ocaklarının Kapatılmasına Karşı Kadınlar hareketıne geri dondu ve çalışan kadın ve erkeklerin uygulamada nasıl birleşip hepımizin nefret ettığı duzene meydan okuyacağını kanıtlayan bir mucadeleye kavuştular. Kadınların, Amerikan askeri gucu ve Tory hukumeti ıçın cıddi bir utanç oluşturduğuna şuphe yok, ama sonuçta Greenham'dekı fuze ussü için istenıleni gerçekleştıren muhtemelen Soğuk Savaş'ın bitmesi oldu (Amerika, Sovyetler Birlığı'yle bir silahsızlanma anlaşması imzaladı ve nihayet 1991'de fuzeler kaldırıldı).

Ussun yerinde bugün son moda bir iş merkezi bulunuyor, ama en azından son barış karavanı yakında açılacak zıyaretçiler merkezinde koruma altına alınacak ve kampa adanan bir de anıt tasarlanıyor. Lynne Segal, kampı, geçmişte kalan bir protesto çağının sımgesi olarak goruyor. Joan Smith ise kampı, sıradan insanların yeryuzunun en buyuk guçlerine nasıl meydan okuyabileceğının kalıcı bir sımgesi olarak alkışlıyor. Ancak, dunya çapında yeni bir isyan çağının başladığı bu zamanda nostaljiye gerek yok. Bugun kapıtalizm karşıtı hareket, yirmi yıl oncekı akımların tersıne bir yönde akıyor. 1980'lerın başında duzene karşı genel bir başkaldırıdan, kendımızle sınırlı, gitgide ah-

lakçı kesılen, tek bir konuya yoğunlaşan ve kapitalizme meydan okumaktan uzaklaşan mucadelelere çekıldık. Bugünun hareketi işe, savaşa ve silahlanmaya bir son getirmek isteyen herkesi ve protesto ettığimiz dehşetın kaynağı olan duzene meydan okuyarak özgürleşme için mucadele etmek isteyen herkesi kapsama potansiyelıne sahıp.

Kaynak:
Socialist Review, 245. Sayı, Basım tarıhı Ekım 2000, yazarı Judy Fox. http://pubs.socialistreviewindex.org.uk/sr245/cox.htm

Ayşegül Oğuz / Evrim Kavuncu

Geçtiğimiz günlerde Fototrek Nikon Fotoğraf Merkezi'nde, 2003 yılının en iyi basın fotoğrafçısı ödülünü alan Amerikalı fotoğrafçı Ami Vitale'nin "Kaşmir: Sorunlu Cennet" başlıklı sergisi açıldı. Sergi 16 Ocak 2004'e kadar devam edecek. Biz de sergisi dolayısıyla ve üç gün boyunca yaptığı workshop sırasında Ami Vitale'yi yakaladık ve onunla olmayı, foto-muhabirliğin zorluklarını ve Amerikalı olmayı konuştuk...

Benim Gözlerim Sizin Dünyanız

Fotoğraf çekmeye ne zaman başladınız?

Fotoğraf çekmeye universitede başladım. Editörluk yaptığım beş yıl boyunca fotoğraf çekmedim. Beş yıl önce editörluğu bıraktım ve yeniden fotoğraf çekmeye başladım.

Foto-muhabir sizce kimdir?

Foto-muhabir görsel hikâye anlatıcısıdır.

Kadın olmayı ve kadın fotoğrafçı olmayı nasıl tanımlıyorsunuz?

Erkek olmakla benzediğini düşünüyorum. Nasıl bir şey, nasıl karşılaştırılabilir bilemiyorum. Kesinlikle ilgili çekici ve harika bir hayat. Görmeliyim, öğrenmeliyim, seyahat etmeliyim, bu benim ruyam

Erkek dünyasının kadınlara uygun gördüğü meslekler vardır. Foto-muhabir olmaya karar verdiğinizde çevrenizden nasıl tepkiler aldınız?

Ailemden buyuk destek aldım. Benim adıma çok mutlu oldular. Şu anda yaptığımı yapabiliyor olmayı buna borçluyum. İnsanlar beni teşvik ettiler. Sanırım bu bana guç verdi, hep güçlü hissettim, korkmadım ve hata yapsam da bu hayatın bir parçası oldu. Ama savaş muhabirliğinde kadın olmanın bazı zorlukları var. İnsanlar kadın fotoğrafçılardan hoşlanmıyorlar, karşı çıkıyorlar, hoşlarına gitmiyor. Ama fark edıyorsunuz hayattaki her şey geçici, anlar geçip gidiyor, sanırım bu devam etmemi sağlıyor.

Bir foto-muhabir olarak insanların belleklerine yaşananları yansıtıyorsunuz. Savaş bölgesinde olmak nasl bir duygu?

Bu hayatımı dengede tutmak için çaba gösterdiğim bir şey. İnsanlar acı çekıyorlar, bununla ılgılı kelımelerim yok sadece eve gidip ağlıyorum. Bazen bazı fotoğraflara baktığımda orada yaşananlara dönuyorum. Bilemiyorum olası mı ama dığer ınsanlarla ıletişim kurmak, ortak bir duygu yaratmak istiyorum. Hepımız acı çekiyoruz, Afganistan, Kaşmir, Angola, hepimızın birlığe ihtıyacı var.

Bir Amerikalı kadın olarak, çalıştığınız bölgelerde neler yaşıyorsunuz?

Turk kadın olsam farklı şeyler yaşar mıydım bılemiyorum. Arada fark olduğunu duşunmüyorum. İnsanlar farklı tepki göstermıyorlar, sızı öncelikle insan olarak göruyorlar. Bu hayatın guzel bir yanı; bir yerlere gidiyorsunuz ve bir sure sonra onlar için onlardan biri gibi oluyorsunuz.

Bir Foto-muhabir ve bir Amerikalı olarak Bush'un savaş ve Irak'la ilgili politikaları hakkında ne düşünüyorsunuz?

Olanlar butun dunya için çok uzucu. Bu oldukça uzun bir konuşma, olanlarla ılgılı söylemek istedığım çok şey var. Tabi kı karşındayım.

Web sitenizin sloganı oldukça etkileyici, "Benim gözlerim, sizin dünyanız". Ama sizin gözlerinizden bakan ve bizim dünyamıza gelen "öteki"ler de var. Fotoğrafta "öteki" hakkında ne düşünüyorsunuz?

Her şeyden önce bu ınsanları çok ıyi tanıyorum. Her gıttığım yerde uzun sure kalıyorum ve zamanım çoğunu onlarla geçiriyorum. İnsanlar hikâyelerının anlatılmasından hoşlanıyorlar ve istiyorlar. Sanırım butun işleyiş bu. Bu bir fotoğrafçı olarak benımle ılgılı değıl, önemli olan o

insanlara bir ses verebilmek.

Ama onlara ses vermek fotoğraflara bakanların onlara ve onların gerçeklerine yabancılaşmalarını değiştirmiyor. Bu sadece fotoğraf için değil bütün medya için geçerli. Gördüklerinize alışıyorsunuz, onlar ve olanlar zamanla önemini yitiriyor. Bu benim için de çok önemli bir sorun. Bu yüzden gittiğim yerlerde uzun süreler kalmaya çalışıyorum. Bazı şeyleri daha derinden almak; biraz kültürden, oradaki hayattan konuşmak için; sadece bir görüntü olarak değil insanı insan olarak, daha gerçek bir şey, senin benim gibi insanlar olduklarını verebilmek. İnsanlar daha çok seyahat etmeli, gidip başka insanların hayatlarını paylaşmalı. Sanırım bu tek yol. Biliyorum ki çektiğim fotoğraflar kimsenin görüşünü değiştirmeyecek ama onların hayatlarında daha fazla şey yapmaları konusunda etkilerse bu bana yeter.

Kaşmir fotoğraflarınızda kadınlar ve çocuklar yoğunlukta...

Sanırım doğal olarak kadınlar ve çocuklarla çalışırken daha rahat hissediyorum. Çünkü; ben kadınım.

Sizce fotoğrafta "kadın bakışı" var mı?

Belki de ama bazı erkeklerin de çalışma tarzlarını gördüm, hassas çalışıyorlar, bazı şeyleri görüyorlar. Artık cinsiyet konusunda emin değilim. Fark var, ama çok önemli değil.

Bir kadın fotoğrafçı olmak, konu seçiminizi ve konuya yaklaşımınızı nasıl etkiliyor?

Kişisel olarak cinsiyetimi düşünmüyorum. Bunun hakkında düşünmemeye çalışıyorum. Sanırım bu deneyimlerim sonucu çalışma tarzındaki bir evrim. Foto-muhabir olarak çalışmaya başladığımda haber ajansları için çok hızlı çalışmam gerekiyordu. Bu çılgınlığa kapıldığımı hissettim ve bu noktada bunun çok daha yavaş işlemesi gereken bir süreç olduğunu fark ettim. Bu olanaklı mı bilemiyorum ama bir şeyleri farklı yapmayı deniyorum. Cinsiyetim o kadar etkili mi bilemiyorum ama ben bunun çalışma deneyimimle daha ilgili olduğunu düşünüyorum.

Fotoğraflarınızdaki kadınlarla nasıl iletişim kuruyorsunuz?

Onlar harika. O (sergideki bir fotoğrafını göstererek) bir arkadaşımın nişan töreni (kına gecesi). Bazı fotoğrafçılar konuyla fazla yakınlaşmamak gerektiğini düşünüyor ama bence yakın ilişkiler kurmak çok önemli.

Fotoğrafın etki alanı ve gücü fotoğrafçıya ne gibi sorumluluklar yükler? Ağırlığından kurtulamadığınız fotoğraflarınız var mı?

Bütün fotoğraflarım. En büyük zorluk bazı noktalarda gerçekten güçsüz kalıyorsunuz. Bu işi bırakıp daha doğrudan şeyler yapmayı düşündüğüm çok oluyor. Fotoğrafın çok da etkili olup olmadığını bilemiyorum. Sadece bir perspektifi var. Fotoğraf çekerken her zaman bu problemi yaşıyorum.

Ama diğer taraftan bir şekilde bazen birileri benim hayatıma sevinç katıyor belki ben birilerinin hayatına sevinç katıyorum. Belki de uzun bir yoldan sonra kurduğum sadece kişisel ilişkiler. Öğrenmek, bir klişeyi, baskılarımızı kırmak sadece. Ama iyi yanları da var. Hint kültürünün bana verdiği bir şey var; bazen çok fazla düşünmemek. Çünkü; bazen gerçekten çok düşünüyorum. Her anı çok fazla analiz etmemeye çalışıyorum. Diğer türlü sadece depresif olursunuz.

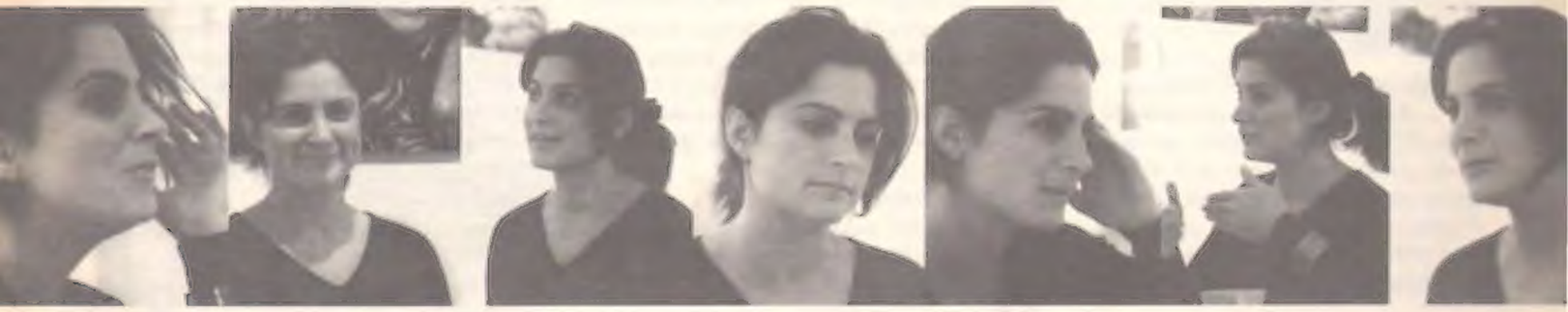

Gülfer Akkaya

ATMASTROLOJİ

Duydum ki kadınlar KORKUNÇ bir telaşla geçmişlerini, geleceklerini merak ediyorlarmış. Beni tutabilene aşk olsun. Büyük büyük, ondan da daha büyük annemden kalma çatlak, patlak emektar küremi kapıp, kırmızı kadife perdeli, mor ışınlı esrarengiz odama kapandım. İşte küremin hepimiz için gösterdikleri:

KOÇ (21 Mart – 19 Nisan)

2003 yılı tam bir harikaydı. Sanki piyangodan çıkmışçasına güzeldi. Ağustosböceği gibi saz çaldın, türkü söyledin. Bol bol eğlendin ama bu kadar da boku çıkarılmaz ki caaanım kocaman senenin. Artık işle güçle daha çok uğraşmalısın. Sevdiklerini de biraz ihmal ettin. Bi zahmet, telefon elinin altında. İnsanları arayıp sormazsan öldüğünü sanacaklar.

BOĞA (20 Nisan – 20 Mayıs)

Hep onu bunu dinledin. Hani neredeyse dolabında annenin senin için seçtiklerini giydin. Hiç olur mu? Yakıştı mı sana? Bu kadar da hayattan el, etek çekilir mi? Hızla eldeki sevgilini, hali hazırdaki işini, telefon hattını değiştir. Çabucak o canlı, hayat dolu, fıkır fıkır kız olmaya bak. Sen bezgin bezgin pencere kenarında oturup demlenirken hayatın akıp gitmeye devam ediyor. Hadi kımılda artık.

IKIZLER (21 Mayıs – 20 Haziran)

2003'ü atlattın. Bol bol çalıştın. Kürem 2004 yılında da rahat, başarılı bir yıl gösteriyor senin için. Fakat yine de temkinli olmakta fayda var. Mesela paranı har vurup harman savurmasan... Bir de o kadar hızla değişmesen diyor kürem. Hani neredeyse bukalemun bir, sen iki. Yani dakkan dakkana uymuyor desem yeridir. Bu halin, sana dayanacaklar diye eşi dostu per perişan etmedi değil.

YENGEÇ (21 Haziran – 22 Temmuz)

Amma da evcilleştin hayatım. Ayy neredeyse başını bile pencereden dışarı uzatmadın. Olmaz ki... Bu kadar da asosyal yaşanmaz ki... Tez elden aynanın karşısına geçip kendine çeki düzen vermelisin. İş hayatın iyi. Ama aşka dikkat. Ne de olsa doğru düzgün bir adamın olmadığı epeydir aşikar. Değil mi yani?

ASLAN (23 Temmuz – 22 Ağustos)

Bu aylarda doğmuş olan bir kadın ne yapar? Elbette seyahat. 2003'te hem evde, hem de işte çok çalıştın. Hızla bir tatile ihtiyacın var. Derhal bir seyahat bileti al ve hiç bilmediğin diyarlara yalnız başına yelken aç. Karşına neler çıkacak, neler... Elbette burada bunları yazacak değilim. Ki sürpriz olsun. Hem her şey de ulu orta yazılmaz. İpucu: Aşkta önün açık. Zaten bana biraz çapkın gibi görünüyorsun. Yanılmıyorum değil mi?

BAŞAK (23 Ağustos – 22 Eylül)

Bereketli bir yıl geçirdin. Ama aşktan yana yüzün pek gülmedi. Olsun. Zaten aşk da karın doyurmuyor. Durup durup geçmişi değerlendirmekten artık vazgeçsen. Yok şöyle demeseydim, yok şunu yapmasaydım demenin ne faydası var artık. Pişmanlıklardan kurtulup gelecekle ilgili plan yapmanın zamanı. Gelecek dediğin de uzakta bir yerde seni beklemiyor ki. Şimdiden sonrası gelecek. Tasayı, kaldırıp keyifli günplanını yapmalısın. kederi rafa lerin pansın nden yana.

TERAZİ (23 Eylül – 22 Ekim)

Denge kurma üstadıyım diye geçiniyorsun ama aşk hayatın, özel hayatın, iş hayatın ortada: Arapsaçı. Ayakların havada uçuyorsun ama bari bu sene eksiklerini fark et ve kendini accık toparlayıver. Aksi halde bu kibrin, uçuşun sonu fena bir çakılma olacak.Dengeci olucam diye bu ne perişanlık. Dengeden geç. Kendin ol. Rahat ol. Bırak hayat biraz dağılsın. Göreceksin bir şey olmayacak. Biraz da sen uyma ona, buna. Bırak onlar sana uymaya çalışsınlar.

AKREP (23 Ekim – 21 Kasım)

Neymiş? Akrepler çok kıskançmış çok bencilmiş. Daha neler... Bakma sen öyle laflara. Sendeki azim, hedefine kilitlenme başarısı ele güne örnek. Aşk meselene gelince. Adama biraz daha iyi davransan bir şey olmaz. Baksana nasıl süklüm, püklüm duruyor. Yazık ına da. Ezme o kadar. Tamam sakallı, bıyıklı ama, o da insan işte ne de olsa. N'apacan. Zaman zaman pohpohla. Bırak, ara sıra kendini bir şey sansa dünya yıkılmaz a. İpleri de elinden bırakma. Senin en çok da her şeyi idare edebilme becerini seviyorum. Bilirsin işte...

YAY (22 Kasım – 21 Aralık)

Yıl boyunca kırıp dökmediğin, çarpıp devirmediğin şey kalmadı. Geçtiğin yerlerde ardında taş taş üstünde kalmadı. Hani sakarsın desem az gel Aynı sakar hünerinle talihini de ters çevirdin ya bravo. Zekiyim, akıllıyım diye çok havalandın ama az biraz dikkatli olsan diyorum. Sakarsın demişken; şu sıralar adımına da, adamına da dikkat! Güneşli günleri görebilmek için parçalı bulutlardan geçeceksin evvel. Sadece biraz sabır.

OĞLAK (22 Aralık – 19 Ocak)

Onca zaman sonra nihayet aşık oldun da nihayet biz ruhlar aleminin kafası dinlendi. Seni de, bizi de rahatlattı bu aşk. Epey durgun geçirdin 2003'ü. Gönlüne taze kan pompalandı. Keklik misali sekme zamanı senin için. Cicim ayları tatlı ya... Sen de tadını çıkaracaksın. Aman sağlığına dikkat. Aşk gereğinden fazla çarpıntı yapabilir. Para ve işe gelince: Daha uzun süre oraya buraya CV fakslayacaksın. Olsun. Pes etme yeter. Hadi kolay gelsin.

KOVA (20 Ocak – 18 Şubat)

Arsız kadın, 2003'ün çok başka bir yıl oldu. En yapılmayacak işlere giriştin. Zamanlaman da biraz tersti ama yine de senen fena geçmedi. Bir düşünsene başka kaç burç senin kadar başını derde sokar, dibe vurur ve sonra tüm bu sorunları yenebilir? Bela ve sen. Ayrılmaz ikilisiniz işte. Yükselen, alçalan burçlarınla uğraşmaktan da vazgeç. Sorun da, çözüm de sende, içinde... Sadece biraz durulmaya ihtiyacın var. belki 2004'de süprizler olabilir. Bekle, gorursün.

BALIK (19 Şubat – 20 Mart)

Kendini sarayın en yüksek kulesine kilitlenmiş prenses gibi görmekten vazgeçsen... Anla işte. Prensin geleceği yok. Boşuna bekleyip, boşuna tükettin caanımm seneyi. Hayalcisin, duygusalsın, rüyalar aleminin tek dilberisin de böyle de olmaz ki! Öpücük möpücük beklemeden, yattığın yataktan kendi kendine uyanıp kalkmayı becereceksin. Unuttun mu? Epeydir öpülecek prensi biz kızlar kendimiz seçmekteyiz. Kürem senin yolunun da açık olduğunu gösteriyor.

Nur Gönül

Şaşkınlık yaz, 0090'a gönder, sen de katıl, gülmekten katıl

SMS yarışları

Kızsak da sevmesek de bakıyoruz "Pop Star"a da, "Biz Evleniyoruz"a da...
Her geçen gün içimizden birşeyler azalarak, umutsuzluğa kapılarak bakıyoruz.

BBG evinin iddialı ve taraflı olduğu söylenen güzel sunucusunun, ne kadar reddetmeye çalışsak da hayatımıza bir şekilde giren halinden yeni kurtulmuştuk daha. Tam mafyalı, ağalı, Amerikan yaşam biçimli komik dizilere motive olacakken pat diye karşımıza çıkartılan, bütün televizyona bakanlarını dünür yapan " Ben Evleniyorum" devreye girdi bu defa. Tarafsız, kibar ama içimizi bayan, uzatmalı, daha uzatmalı, sonra, son gülü, kime, uzat, söyleme, verme, daha sonra, fenalaş, su ver, gayret az sonra hep beraber bayılacağız edalı sunucusuyla.... Bir şaşkınlıktan diğerine sürükleniyor, hayır bu kadar da olamaz derken birinin şokunu atlatamadan yeni bir şokla karşılaşıyoruz. Pop Star yarışmasıyla birlikte, büyük Türk sarkıcısı Baltacı Ercan patronluğunda, gene besteleriyle Türkiye'yi sarsmış on yıllık meslek kariyeri ile bileni bilmeyeni sollamış ve bir jüri iskemlesi yakalamış Deniz Seki, Amerikan jargonlu kabul edilmiş kişilik Ahmet San ve en önemlisi uzun zaman kim bu diye insanların tanımadığı daha sonra vurucu, kırıcı ama "çok sıcak, çok samimi" (ki halkımız bu tarzı Huysuz Virjin'le hayatına sokmuş bir daha da çıkaramamıştır) sevgili Armağan abili bir jüriyle ve bir dizi şehirden gelip pop star olmak isteyen adaylarla tanıştık.

Pek çok işimizde başımıza gelen, " Tüh ya kuralları koymadık, şimdi ne yapacağız," ya da "Boşver böyle daha iyi, iyice karışık kuruşuk olsun, daha ilgi çeker, bir hal yoluna bakarız" sendromlu yarışma başladı. Hem de ne başlama, yok yoktu adaylar içinde, jürinin kafasını karıştıran ve onları birbirinden değerli tartışmalara sürükleyenler ise, bir engelli, bir Rus ve bir "Hintli"ydi. Engelli adayda topu halka atarak bir tür sorumluluktan kaçan jüri, Rus kızın da hemen evlenip Türk vatandaşı olmasıyla bir süreliğine rahatladı. Gelgelelim "Hintli" yarışmacı katil çıkmaz mı? Hem de bir gasp, bir yaralama, bir hırsızlık söylentileriyle birlikte.

Tek kadın jüri üyesi olarak, çok saygı duyulan ama niye tek olduğu anlaşılamayan Seki'nin, hezeyanı ve durduk yerde, " Biz Türk'üz!" diye bağıran Baltacı Ercan'ın propagandasıyla galeyana gelen (her zaman kime acıması gerektiğini bir türlü idrak edemeyen, hapishanelerde çatır çatır insanların yakıldığı sürede koyunlara yapılanların insanlık dışı olduğunu ekranlardan haykıran) "halkımız" birinciliği Hintli Bayhan'a verip bir de Seki'yi yuhalayınca gene şaşkınlık girdabına düştük. Seki'nin bu durumu gururuna yedirememeyip, sözlerinin arkasında durarak (bu da yeni moda terim. Sözlerin önünde, sağında, solunda nasıl durulur anlayamadık ama) jüri üyeliğinden istifa etmesi nasıl sonuçlanacak derken, tartışılmaz sesi ve yorumuyla kendini yıllardır kabul ettirmiş Zerrin Özer'in jüriye katılımı içimizi biraz hafifletti. Yarışma sonuçlanmadı sonuçlansa ne olur o da önemli değil ama neden kadın yarışmacılar, çok iyi seslerine ve yorumlarına rağmen eleniyorlar? Pop star bir erkek olacak bu kesin. Eğer bu SMS yarışmalarının en iyi seyircileri ve oy vericileri kadınlarsa, buradan çıkaracağımız sonuç kadınların erkekleri çok sevdiği mi olur, yoksa kendilerini mi elediklerı...Elenen yarışmacılardan Evren, topluma Elena'dan daha mı yabancı geldi? Ya Aydan, Elena'dan daha mı çok feleğin çemberinden geçmişti. Kızsak da, sevmesek de bakıyoruz Pop Star yarışına da, Biz Evleniyoruz yarışına da...Her geçen gün içimizden birşeyler azalarak, umutsuzluğa kapılarak bakıyoruz....

Frida yeniden

Frida Kahlo bütün dünyanın tanıdığı müthiş bir kadın ressam. Yaptığı tablolara şöyle bir bakıp geçmek ne mümkün. Her bir tablosunda yaşadığı ayrı bir acıyı, aldatılmayı, çocuk özlemini, kendisini aylarca yatağa bağlayan kazaları anlatan Kahlo hikâyesiyle kadınlara yaşamla mücadele etmede iyi bir örnek oluşturuyor. Jülide Kural geçtiğimiz yıl Frida'nın hayatını oynamış, oyunu için yer bulamadığından Şişli Etfal Hastanesi'nin konferans salonunda sergilemişti oyununu. Oynayan Jülide Kural, konu Frida Kahlo olunca oyunu kaçırmak büyük gaflet diye düşünmüştük o zaman da. Jülide Kural ne yazık ki oyundan iki ay sonra trafik kazası geçirdi. Kazayla ilgili, "Hayatta birçok insanın başına gelen bir trafik kazası mı geçirdim yoksa bir tür Frida'yı anlama sınavına mı tabi tutuluyorum, diye düşündüm," diyor bir röportajında. Jülide Kural, geçirdiği kazanın etkilerini atlatıyor artık. Oyununu Ocak ayında sergilemek için yeniden provalara başlamış durumda. Ne diyelim, Jülide'ye büyük geçmiş olsun, oyununda kolay gelsin diyoruz. *Frida, Ocak ayından itibaren her Çarşamba saat 20.00'de Muammer Karaca Tiyatrosu'nda sahnelenecek.*

Kadınların 2004 beklentileri

2004 yılında kadınların "imkansız" dediklerinin gerçekleşmesini istiyorum.
Tirdevs

SCK ve Medeni Yasanın tüm kadınlar lehine değişmesi; ülkemizde geniş tabanlı örgütlenmesini tamamlamış, geniş tabanlı, örgütlenmesini tamamlamış, gürül gürül akan ve varolan kadın erkek rollerini altüst eden, devrimci bir feminist hareketin oluşması; kadınlara ve çocuklara sıfır şiddetin olduğu bir ülke ve dünya dileğiyle...
gülfer

Kavga ve çabalarımızın bu yıl daha fazla sonuç vermesi umuduyla mutlu ve huzurlu yıllar...
Necla

Rahat rahat minicik etekleri giyip, taciz edilmeden dolaşabileceğim, rahat içip, sarhoş gezebileceğim bir ülke istiyorum.
Hatice

Kadınların seçme ve seçilme haklarını aktif ve bilinçli olarak kullanmalarını diliyorum.
Deniz Obuz

Evlilik yasaklansın
Hazisan

Küçük kızlara bir şey olmasın!
Hacer Nalbant

Hiçbir şey değişmeyecekmiş gibi görünüyor ama kimbilir belki de değişir...
Nilgün

Feminist kadın partisi kurulsun!
Beyhan

Kadınlar öldürülmesin!
Deniz

Tüm annelere çocuklarına karşı az suçluluk duygusu hissettikleri bir yıl diliyorum.
Gülay -Handan

Ped fiyatları düşürülsün!
Başak

Kadın intikam timi kurulsun!
Ayşo